

308519

వ త్రి ది న ము ప్ర క టిం ప (బ డు ను

VOL. 2

జేన్మ పట్టణము 1915 సం॥ జూలై నెల 19 వ తేది సోమవారము

No 94

సంపుటము. ౨

రాక్షస నామ సంవత్సర ఆషాఢ మాస శుద్ధ సప్తమి ౭.

సంచిక ౯౪

కల్యాణము!

గుణవర్ధకము!!

AMRUTAN
Best Indian
Pain Balm.

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు లోకవిఖ్యాతమైన వస్తువు. ప్రాథమిక దశలో కడితమునకు అమృతాంజనమును వయోగించిన యెడల రోగము పెద్దదయి తరువాత ఉబ్బన్నము క్రింద దించదు వడితమునకును ఉబ్బినము నకును అంత సంబంధము గలదు పరీక్షించుడు.

ప్రతియింట నుండదగిన చవుకయైన వైద్యసహాయము ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీరమందలి ముష్పదార్థములను తొలగించి జేహమున కారోగ్యము కలిగించును చక్కనిదబ్బి సహా సీసా - ౧-0-8-0 లు. అమృతాంజనము డిపో, 6 తంబుళెట్టిపిథి, మదరాస్.

అమృతాంజనము డిపో, 6 తంబుళెట్టిపిథి, మదరాస్.

అమృతాంజనము డిపో, 6 తంబుళెట్టిపిథి, మదరాస్.

యుద్ధ చరిత్రము.

సంవత్సరాది సంచిక! సంవత్సరాది సంచిక!!

ఆంధ్రపత్రిక యొక్క ఆరవ సంవత్సరాది సంచిక సిద్ధమయినది. ఆ సంచికయందు విద్యాసంతులన యాంధ్రమహాజనులచే వ్రాయబడిన నిర్బంధ వైన్యసేన, ప్రాచీనతీచి దేశ చరిత్ర, నవలలు, సంగీతము, సంస్కరణము, హీనజాత్యుద్ధరణము, యోగనిద్ర, ధీరాధాన, సహాయము, శుశ్రూషామీమాంస, రణగీతములు మొదలగు వివిధములైన వ్యాసములును, యాంధ్రమహాజనుల చిత్రపటములును పూర్వమువలె ప్రచురింపబడియుండుటయే కాక నిపుడు కమునంతయును కలవరపరచుచున్న మహాసంగ్రామచరిత్రము సముత మిక్రింది విషయము ను సంగ్రహింపబడినది:-

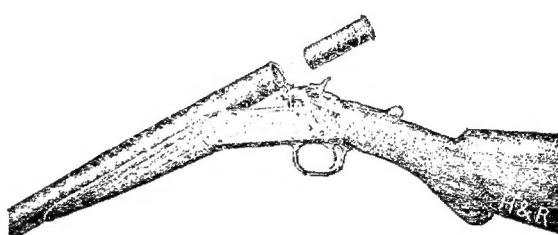
1. జర్మనీ, ఫ్రాన్సు, యెస్సె, ఇంగ్లాండు, ఆస్ట్రీయా, తుర్కీ మొదలగు రాజ్యముల చరిత్రములు పటములు; 2. యుద్ధమునకు వ్యక్తకారణములు పరోక్షకారణములు; 3. యుద్ధ వ్యూహములు, వానిపటములు; 4. భిన్న భిన్నముల వైన్యబలము, నౌకాబలము, విమానబలము వానిపటములు; 5. దుర్గగుర్త నిర్మాణ వానిపటములు; 6. నానారాజ్యముల వైన్యముల ఫిరంగుల పటములు; 7. రాజుల సేనాధ్యక్షుల మంత్రుల నౌకాధ్యక్షుల పటములు; 8. యుద్ధ ప్రదేశముల యుద్ధసామగ్రిల పటములు; 9. యుద్ధమునకు సంబంధించిన వివిధవిషయములను దెలుపు 400 పటములు దీనియందు బ్రతుకు మించియుండును. రాక్షసనామ సంవత్సర నుండగలదు. పెద్దయాకృతీయందు 300 పుటల గోకమాన్య గోపాలకృష్ణ గోఖలేగారి రంగుల పంచాంగము రంగులపటములు కీర్తిశేషులైన గోకమాన్య గోపాలకృష్ణ గోఖలేగారి రంగుల పటమున్ను చేర్చబడియున్నది. ఇంత వ్యయముచేసి ముద్రింపబడినను, స్వాధికారపత్రిక సంవత్సర చందాదారులకు వెల 0 8 0 అర్ధసంవత్సర " 0 12 0 అంధ్రపత్రిక సంవత్సర, దినపత్రిక కి మాసముల చందాదారులకు " 1 0 0 ఇతరులకు " 2 0 0

పోస్టుఖర్చులు వేరుగ వసూలు చేయబడును. యుద్ధచరిత్రసంచికను బడయగోయకా రిప్పటినుండియు (చందాదారులును కానివారును) గ్రాంథం గము కలుగ వచ్చును. దరఖాస్తులను బాపుకొనుట యుచితము. ఆలస్యమైన యాత్రము ముద్రింపబడినవి. దిన పాఠపత్రిక చందాదారులకు తగినన్ని ప్రతులుముద్రింపబడి, మదరాస్, ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము, తంబుళెట్టిపిథి, మదరాస్.

అమృతాంజనము డిపో, సోద్ర, బొంబాయి.

తుపాకులు!

తుపాకులు!

తుపాకులు, రివాల్వర్లు, బోలూలు, నుందు మొదలగు సామానులు మిగుల సరసముగా విక్రయించబడును. వలయువారు క్యాటలాగులు ఈ అడ్డనుకు వ్రాసి తెప్పించుకొన వచ్చును.

యక. వి. రామానుజం శెట్టి అండు కో, 12, పావన్న బ్రాడ్వే, మదరాసు.

తామరలైలము

జూతామరలైలము ఒక్కడబ్బాను నాలుగు అకాలకు కొని గాలు గైదు సాదులు రావినయెడల తామర నిర్మలమగును. నయము కాని యెడల దిగా గాల్గులగాలు తిరిగి తీసికొన వచ్చును.

అమృతాంజనము డిపో 6, తంబుళెట్టిపిథి, మదరాసు.

దంత మార్గము.

డబ్బి 1-కి వెల రూ. 0-2-0 12-కి రూ. 1-2-0.

ఈ దంతమార్గముతో పండ్లుతోముటకు అనచిగ్గులుగట్టిపడును. చిగుళ్ళనుండి రక్తము ప్రవించకుండును. నోట నుగ్గంధము లేక యుండును. పండ్లు ముత్యములవలె తెల్లగానుండును. సర్వసామాన్యము క వాడుటకు దగి యున్నది.

సుఖభోగి మాత్రము.

20 మాత్రముగల డబ్బి 1-కి వెల రూ. 1-0-0.

కొనుట సహమేహములకు ఈమాత్రము వాగగపనికేయును. పీటిని తినుచు పుండుపడిననోట లైలమును రాయవలయును. ఇవిచక్కనుద్దికి మేహకారక బాధ్యములకుకూడ ఉపయోగించును.

అమృతాంజనము డిపో, సోద్ర, బొంబాయి.

జీర్ణరసాయనము:— ఈమాత్రలను సేవించుట వలన అన్నము శుభ్రమగును. జీర్ణశక్తియు బాగు పడి రసస్రావము క్రమముగ గలుగును. మలబద్ధము మానును. 2వ మాత్రల డబ్బి 1-కి వెల 1-4-0 అమృతాంజనంఁడిపో 109 ఫెర్రిరొడ్డు, బొంబాయి.

పరిశ్రమవిద్య.

చేతిపనులు నేర్చుకొనువారికి అర్హియ్యును ఫోటోగ్రాఫరైన ఎన్. గోపాల స్వామి నాయనిచే ననుభవముబట్టి వ్రాసిన తెనుగు గ్రంథములు. ఇం దనేక ప్రతిములు పనులు చేయునీతిని యుండుటచే నెట్టివారు నితరుల సహాయము లేక నేర్వవచ్చును. ఛాయాగ్రహణ తంత్రము 1 భాగము:— ఇందు ఫోటోలీతియ విధము, డెవలపింగు, గీటచింగు, పద్ధతులున్నవి. వెల 8 అణాలు. డిటో 2వ భాగము 1 వ భాగమున అభ్యాసులకు కఠినములని విడిచిన ప్రామెడెకలార్జి, ప్లాటినోటైప్, విచిత్ర ఫోటోలు, చేతిగుడ్డలపై ఫోటోలెత్తుట, కంటికి కనబడకయండి కావలసిన కనబడునటుల జేయు వివిధతంత్రములున్నవి. వెల 8 అణాలు. విద్యార్థుల 1 వ భాగం:—లోహముల జేయుట, మద్యాత్మర సిరాలు, వ్రాతసిరాలు, సుబ్బులు, పెంట్లు, రబ్బరుస్టాంపులు, ఎలక్ట్రిక్ బ్యాటరీలు, టెల్, ఎలక్ట్రిక్ లైటు, లైటు, గిట్టు, ఎచ్చింగ్ కొత్తుకత్తులు అగ్నిపుల్లలు మనమే చేసికొన నేర్చును. వెల 8 అ డిటో 2వ భాగం:— ఫోటోలీతు కావలసిన సామానులు ఎలక్ట్రిక్ కనేక్షనులు, శ్రుతిపెట్టెలు రకంవారిసబ్బులు, వివిధ పెంట్లు సిరాలు, పన్నీరు, అత్తరులు, వార్నిషులు, బ్రెండింగు పనులు ఇంకా అనేక వివిధములైన పనులు గలవు. వెల 8 అణాలు. చిరునామ:—ఎన్. గోపాల్ అండు కంపెనీ, 18 రామాజిజయ్య వీధి, సామకూరుపేట, మద్రాసు.

కావలెను

ఆంధ్రదేశము నందలి ప్రతితాలూకా గ్రామము నందును ఆంధ్రపత్రిక పత్రమున క్రొత్త చందా దార్లను చేర్చు నిశ్చయము కావలసి యున్నాడు. 1915 వ సం॥ డిశంబరు ఆఖరు లోపల ఆంధ్రపత్రికకు క్రొత్తచందాదార్లను చేర్చగలిగిన ఎజంట్లకు మామూలు కమీషనుగాక నీ క్రిందివిధముగ ప్రత్యేక బహుమానము లీయబడును.

100 చందాదార్లను చేర్చగలిగినవారికి	రు 50—0—0
50 " " "	20—0—0
25 " " "	8—0—0
ఏకదశ రెండు నెలలలోనైన 25 గురు	10—0—0

సొమ్ముచెల్లించువారు మాత్రమే చందాదార్లుగ నెన్న బడుదురు.

వారపత్రిక చందాదారుడు దినపత్రిక 3 మాసముల చందాదారుడు ఒక్కరుగను, దినపత్రిక 6 మాసముల చందాదారుడు ఇద్దరుగను, 12 మాస చందాదారుడు 4 గురు గను నెన్న బడుదురు.

మాదగ్గర ఏజంటులీస్తులో చేరినవారికి మాత్ర మీకమీషను నన్వించును.

సమర్థులగు వారికి వలయునేని, పిమ్మట అమృతాంజనము డిపోవారి యాషధముల యేజెన్సి గూడ నెసగబడును. మేనేజరు.

కావలెను

రాజమండ్రిలో స్థాపించబడిన కి) హార్డింగ్ హాస్పిటల్ అండు నర్సింగుహోము బాంబేకి సబు అసిస్టెంటు సర్జను మంత్రిసాని కావతెను. ఆంధ్రదేశములో ప్రతి తాలూకాకు యొక ట్రావిలింగ్ యిన్ స్పెక్టరు నెలకు రూ ౧౫-౫-౦ జీతము చొప్పున కావతెను. నెలకు ట్రావిలింగు ఖర్చుకు రు ౧౦-౦-౦ కూడ నియ్యబడును. కావలసినవారు నెక్టురీ గారిచేత వ్రాసిన, దరఖాస్తు ఫారము పంపబడును.

The Madras School of Commerce and Economics, Triplicane, MADRAS.

Term begins 5th July, will shortly be fitted with electric fans and lights, seats guaranteed to those applying before the 20th of July Purely intended to give all facilities to Andhras from mafussil places. Full particulars can be had on application to

THE PRINCIPAL.

శ్రీ ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల

మ చిలీ పట్టణము.

సామాన్య విద్యతోబాటు చేతిపనియు నేర్పబడును. దేశీయ పరిజ్ఞానమును సామగ్ధ్యమును వృద్ధిచేయుట కనుకూల మగు విద్యావ్యవస్థకు లక్షలంబించబడుచున్నది. విద్యార్థి భవన మందు వసతులుగలవు. ప్రాచీన ఆర్యులయొక్క ఆదర్శములు గమనింపబడుచున్నవి.

ఈ క్రింది కలాశిల్పములందు బోధయు హస్తశిల్పమును గూడిన జ్ఞానమును నిపుణ్యమును పెంపుచేయు మార్గము లేర్ప పరు బడినవి. (౧) చిత్రలేఖనము (ఫ్రీహ్యాండు బా మెట్రి కల్) (౨) వర్ణ లేపనము (వెయ్ కటింగు) (3) మెకానికల్ ఇంజనీయరింగు (వడము, కమ్మరము, పోతపని, యంత్రచాల నము, యంత్రలేఖనము) (౪) సివిల్ ఇంజనీయరింగు (సర్వే యింగు లెవెలింగు, (౫) భవనలేఖనము) బుక్ బిండింగు కమర్షియల్ కర స్పాండెన్సు (౬) హెర్బహ్యాండు ట్రైపులైటింగు.

ఈ సాంకేతిక విద్యలను నేర్చుకొనువారు గవర్న మెంటు టెన్షి కల్ పరీక్షలకు పోవచ్చును. జీతములు స్వల్ప ము. విద్యార్థి భవనమునందు వసతులకు కేవలము ఖర్చులు మాత్రమే. కళాశాల జూన్ నెల ౨౦ తారీఖున తెరువబడెను.

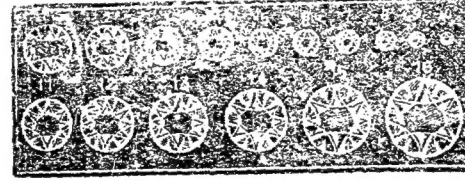
కోపల్లె హనుమంతరావు, ఎం.ఎ., బి.ఎల్. అధ్యక్షుడు.

ఉమ్మడి - రామయ్య శెట్టి, గురుసామి శెట్టి కంపెనీ,

షరావు వర్తకులు, మదరాసు ఈస్టు.

తంతి విలాసము:—“ఉమ్మడియాక్”

ఇందుక్రింద కనుపరచినట్టిన్ని ఇతరమైనట్టిన్ని బర్మానైజులకు తగుమైనటుల ఇమిటేషన్ కెంపు లున్ను వైక్రాంతములు వగైరా కమలములున్ను బేడకాసులు అణాకాసులున్ను బుగారపు నగలు న్ను మైరాళ్ళుగల నగలున్ను, పట్టు రుమాళ్ళును కావలసినవారు మా కాటలాగులను తెప్పించుకొని ధరలను తెలుసుకొని మాకు ఆర్డరు పంపుమరచి ప్రార్థించుచున్నాము.

ప్రపంచ చరిత్ర.

ఇదివరకు రెండు సంఘములు వెలువడినవి.

ఇం దన్ని దేశముల చరిత్రయు సులభముగా భాషలో తగినవలన లతో కథలవలె వర్ణిత మ గను. చందాపద్ధతి సంవత్సరమునకు రమారము 600 పుటలు 6 సంఘములు, చందా రు, 2-0-0. (ప్రాప్టిజిత్ సహ) ప్రవేశ రుసుము లేదు. సంవ త్సరముచందా ముందుగ స్వీకరింపబడును.

వలయువాడు:—గా. హరిసర్వోత్తమరావు, ఎం. ఏ. టింతాడిపేట, మదరాసు అని వ్రాసుడు.

No Matter WHEN, WHERE, WHY, the headache, STEARNS' HEADACHE CURE can be obtained and will give relief. Sold for over 25 years by Chemists in FIFTY COUNTRIES. 12 doses for 12 p. Be sure to get STEARNS

కంతమును బాగుచేసి ఉచ్చాస్యమున నువాసన గలి గించును సౌఖ్యమును హెచ్చించును. రుచిని గలిగించును. స్వరమును స్ఫుటముగాను హెచ్చుస్తాయి గలదిగాను జేయును. పాతకులకు, బోధకులకు, మిక్కిలి ఉపయోగము.

తాంబూలముతో దీసికొనిన మిక్కిలి రుచించును. గొంతుకలో చల్లగనుండును. అజీర్ణమునకు ఆరుచికిని మంచి మందు. చుట్టకాల్చినవెంటనే ఉపయోగించినట్లయిన ఉచ్చాస్య నముల నువాసన గలిగించును.

8 అణాలు పొస్తుబిల్లలు పంపినచో నొక పాకెట్టు మాత్రము పంపబడును. అది బహువిధముగా గలదు. మాదిరి పాకెట్టు అర్థజా పోటీజిస్టాంపు యీక్రిందపైకి పంపిన పంపబడును.

ముల్లరు ఫిప్పు 21 నుంకు రామ శెట్టివీధి, మదరాసు.

గ్యాలీస్ మోటారు పాఠశాల

మోటారుబండ్లు నడుపుటకును, వాటిని బాగుచేయ గలగు తరిషీయరు నియ్యటకును మోటారుబండ్లు ఎట్లు నడు చునో యేదేభాగములు యేదేపనులుచేయునో అవి చెడి పోయినపుడు స్వల్పముగాజేయు రిపేరులను యీయంకముల నెల్ల అభ్యాసపూర్వకముగా ఈపాఠశాలలో, యూరోపియన్ కొరవల్ల నేర్పించబడును. ఇది రెండు మాసములలో నేర్పించి గవర్న మెంటువారివద్దనుంచి లై సెన్సు యిప్పించి పంపబడును. యిందులకు ఫీసు 40 రూపాయలు కట్టవలయును. జూలయి తారీఖున క్లాసు ప్రారంభ మైనది. జూలయి నెల 25 వ తే. లోగా దరఖాస్తులు పంపుతూ 10 రూపాయలు అడ్వాన్సు పంపువారికి మాత్రము ఒకచోటు దొరకగలదు. ఈ క్రిం నుదహరించువారికి వ్రాసికొనుడు.

గ్యాలీ అండ్ కో, బ్రాజ్స్, మదరాసు. Galley & Co, 149, Broadway, Madras.

వర్తకాభివృద్ధికి నూతన మార్గము

మీరు వ్యాపారము చేయు వస్తువులును, మీచే తయారుచేయబడిన నవీన రకపు సామాను లును, నిర్మింపబడిన నూతన యంత్రములును ఆంధ్రలోకమున తెరింగింపవలె నన్నను, ఆగ్ర గృహములందు వాడుక లోనికిం జేసలెనన్న మీరుచేయు ప్రయత్నముల దోడ్పడుటకు 6 పత్రిక సర్వసిద్ధముగా నున్నది.

ఒక్క రోజునకు మాత్రమే. ప్రకటన వ్యయము.

ఇంగ్లీషుభాషి టైపులో అచ్చు. విషయమునకు కాలక్షేపం బక్కాక్క పంజి రూ 0-3-0 చొప్పునను, బ్లాకులు వగైరాలకు ఆ గుళము 18 రు 1-0-0 చొప్పునను తీసికొనబడును.

పెద్దపెద్ద ప్రకటనలు దీర్ఘ కాలము ప్రకటింప దీచినవారు మా ప్రత్యేకపు ప్రకటన వ్యయ ముల పట్టిక కొరకు వ్రాసిన బంపబడును.

ప్రకటన శాఖాధ్యక్షుడు.

కస్తూరి

విషజ్వరములకు, కలరాకు, సుంభికి, బాలెంతోగము ముల వాతములకు, చిన్న బిడ్డల జబ్బులకు, కస్తూరి యుపయోగమైన మందని సర్వత్ర తెలిసియున్నది. కాని కస్తూరిచే మంగారమున కన్న ప్రియమగుటచేతను, నవరస సుమములు లంచుకొరకుట దుస్సరము. మా డిపోజుందలి కస్తూరి యందితర పదార్థము లేవియును జేర్చబడవు. ఇంతవరకు మాత్రావునుండి కొనిన వారల కీవిషయము తెలిసియున్నది. కొనినవారొకసారి పరీక్షించిన నిజము. తెలియగలదు. అట్లుచేయుటవలన కలితి కస్తూరిని గొని మోసపోరు. టులు 1-కి రూ. 30-0-0. అమృతాంజనం డిపో, బొంబాయి, అండ్ మదరాసు.

కలగారగంప.

అమృతలూర మూడిరిబుట్ట

ఈ ముట్టలూర అంతగా వాణ్యమైనది కాదు గాని, కొంచెముగా కారకడిగి యిండును. మొన్న మొన్న కరిగి న్న ముట్టలను కొద్దిగా చిరుగొడిగి కొంచెముగా కనులకింపు గాను కూడ వున్నది. కాని, వండి రుచిజూచిన వాగుండునో లేదో చెప్పజాలను. కాని, చెప్పటకూడా ఎచ్చటను ఆచార మున్న లేదు. ఖండిమన లేదని చెప్పినందున పేరమునకు మాత్రము స్పష్టమైదు. కాని, మాటలూరలు లేకపోవుట కలుగును. అయినను కూర మళ్ల వ్యాపారము మొదలుపెట్టి కొద్ది కొద్దిగా త్రవ్వకము మొదటికొకకూర అయినందునను చదువరులు ఎక్కువగా రుచించునని ఇదివరకు ఆయాతాలూ కాలగని దుగ్రామములలోని కూరలు తిన్నందున ఈ కూరకు కూడా కొంతవర కకకాళమిచ్చెదనని నా అభిప్రాయము

తరుణము వచ్చినది. నీరు చుట్టూనున్నది. రైతులంతా నీరు పెట్టనలెనని ప్రయత్నము చేస్తూమున్నారు. పెద్ద కాలువ నిండా నీరు యున్నది. ఇదిగోవక కాలువలలో నీరులేదు. రైతులంతా బాబులలో కూర్చుండి గోలలు పెట్టుతారు. త్రాసులు తెరిపి పడవు. ఏమిచిత్తమో గాని ప్రతిగ్రామము లో నీటి దేవర్లు తొలకరిలో కొట్టుట చాలా గ్రామములలో మామూలుగాయున్నది. ప్రతి గ్రామములోను గ్రామమును బట్టి దేవరనుబట్టి ఖర్చులు అవుతూ యుంటాయి. యీ దేవరతో పాటు పోతురాజం, పట్టలయ్యం, కొండయ్యం, ఇంకా ఎన్నో చిల్లరదేవర్లు యుంటాయి. వాటికి పెట్టకపోతే పెద్ద దేవరకు పెట్టినా లాభములేదు. దేవరయందుగా పెద్ద కాపురి పట్టుకొంటుంది, పెద్దకాపు ప్రాంతం పట్టుకొంటాడు. తర్వాత నైవేద్యాలు పెట్టుతారు. తర్వాత సాగంపటం, సాగుచేయడం

ఈ ప్రాంతములలో రైతు లోకభండు కొద్దు లేక పోయినను మాపూర్వజన్మకృతముకల్ల నిబంధనలనుకాబట్టి ఒకటి కొన్ని గ్రామములకు యువయోగముగా నున్నదిగాని అందులో రహదారిలోలు శత్రురాక కొందరు కాలువకట్టల మీద ఏకాదశీ వ్రతాలు, శరవ్రాతి బాగనలు చేస్తున్నారు. కొందరు సయిదు కాలువలకు వంతెనలు లేకపోయినందున కృష్ణా స్నానాలు చేస్తున్నారు. కాని యంతకప్పుడు కొంతమేలు మాత్రమే యున్నది. అది ఏమిమేలుంటే? ప్రస్తుతం నిద్రవోలు సాహెబు గారి మేలుబోలు పెట్టడమే మేలు.

సభలు సభలు అని ఎక్కడ ప్రతికలామాచినా వట్టి సభలే, వట్టి రెజల్యూషనులే ఏమూలమాచినా ఉపన్యాసాలే. ఏకంకూచినాచచ్చలే. కాని నడమంత్రానపుట్టిన సభలలో కమ్మచూజనసభ నాలుగుగోలుపండుగగా జరిగినట్టేటిలో పడ్డనానలాగా యున్నది. ఎందరో పెద్ద పెద్ద రయితులు యున్నారు గదా. వీరికి చాలాకాలము కృత సాయములో తీరు పాటు యున్నదంటూ లేమో? కొద్దులకు నెలతలు యూరు రెండుమాసములేగదా? ఎక్కడ తీరుపాటు? మిగిలిన సభలకు ఎట్లాగో తిప్పబడి పోయి మనికయినా వాట్లనాకులు జరుపుకు వస్తూమున్నారు మిగిలిన వాటిసంగతి తర్వాత తెలుస్తుంది.

చదువు చదువని కొందరు సభలలో ప్లాటుఫారములు బద్దలయ్యేలానున గవర్నంటువారికి విన్నపాలు పంపుటయూ యుంటే కొంతమంది రిజల్టు స్కూలుమాస్టర్లు గవర్నంటు నుండి గ్రాంటున్నూ, డిల్లలనుండి, జీతములున్నూ, పుచ్చు కొని పిల్లల తండ్రులకు చదువులు చెప్తుకూమున్నామని అంటూ యుంటారు. కాని మాడపోతే చదువుల పంతుళ్లు ప్రైవేటువల కొంతకాలం గ్రామములో దస్తావేజులు వ్రాయటకు కొంతకాలం ఉత్తరాలు పత్రాలు మహాయతీలు వట్టి కొల్లలకు కొంతకాలం గ్రామములో పంచాయితీలకు కొంత కాలం గృహకృత్యములవల కొంతకాలం జరుపుతారు. చదువులుసంభ్యుతా శూన్యం కానిబడి అనేవంకయుంటే గాని పది మంది రయితులురారు. ఇక పిల్లకాయలకు ఏమిచదువు వస్తుందో మీరే ఆలోచించండి అనులే నిజమువ్రాస్తే కొందరు కోపమురావచ్చునుగాని, అయితే కొండమీదనుండి పడినవానికి బొప్పలెన్నలే. అయినా ఇంకొక సంగతి. స్కూలు రిజల్టు రుచిలా ఇదరు మేస్తరున్నూ చూడరు అయ్యేది ఒకపంతులున్ను లేదు. ఏమి అన్యాయము! అబ్బ బాబ్! మాతలాకాలు యిదివరలో కృష్ణాజ్ఞాన పాదస్పర్శచే ము

వితాపురము విషపుకేసు.

[స్వకీయ విలేఖరునియొద్దనుండి]

గాజుపేండ్లవరము జూలై 17:—నేను సర్కిలు ఇన్స్పెక్టరు డి. సుబ్బారావుగారి క్రామపేక్ష ఆయన తరువాత పాలవాడు దావరి కొండయ్యయ్య, ఓరగోరు పాణి పారగి గారును, ప్రాసిక్యూషను పక్షమున సాక్ష్యమిచ్చిరి. ఆ ప్రావరు ఇందుముఖి నేను తిరిగి కోర్టుకురప్పించి రినిమిషములు విచారించిరి. అంతటితో సాగుంకాలము 8-50 నిమిషములకు ప్రాసిక్యూషనుపక్షపు విచారణ ముగిసినట్లు గ్రాంటు గారు నెలవిచ్చిరి

ఆంతరము మద్దాయిలపక్షపు విచారణ ప్రారంభమైనది. ఒకటి, రెండు, మూడు మద్దాయిలు ఇదివరకు ఇచ్చిన వాగ్దానములను వారికి చదివి వినిపించి, ఇంకను చెప్పకొనవలసిన సంగతులు అన్నయెడల మనవిచేసికోవలసినదని జడ్జి గారివరకుగా, ఒకటి, మూడవ మద్దాయిలు కొన్నిసంగతులను చెప్పకొనిరి. రెండవమద్దాయి చెప్పవలసినదనుచు యులేదని తెలియజేసెను. అంతటితో నేటివిచారణ యుగిసినది. తిరిగి నేను సోమవారము ప్రారంభింతును.

(పూర్వ సంచికాబంధము.)
క్రామ పక్షము.

రావుసాహెబు గంటి వేంటి గారు మద్దాయిని క్రొంచగా వాడిధముగా జవాబుసంగెను. వాబండిలో పితాపురములో ఉత్పల ధర్మయ్యగారి సందులో ఈ స్త్రీ రెక్కినవోటనే తిరిగిచిచ్చుపప్పు వారిలోని మూడవ స్త్రీదిగెను. ఈవిషము పెట్టినవిష అమెనేను పితాపురంకోటవద్ద వింటిరి. నేను వినినది మేము ఉండవలసినది తిరిగిచిచ్చు తరువాత. మేము వచ్చిన నాలుగయిన దినములకు నా కొకపూరికొంపగలదు. దానిని నా తండ్రికొనెను. అది తనభార్యలేదు.

ప్రశ్న.—నేను పోలీసువారు త్రాగినందునకును, అక్రమ ప్రవర్తనమునకును ఎప్పుడెన్నా చార్జి చేసినారా?

జవాబు.—నేను త్రాగలేదు. పోలీసువారిని బండిలో ఎక్కించుకొనడమన నామీద చార్జి తెచ్చినారు.

ప్రశ్న.—అది అబద్ధపు కేసునియో నీరుకునది?

జవాబు.—నాకు తెలియదు.

ప్రశ్న.—త్రాగినందునకని నీకొక పర్యాయము 2, ఇంకొక పర్యాయము రి రూపుములు జరిమానా విధింపబడినదిగాదా?

జవాబు.—అవును.

ఈ కేసులో మొట్టమొదట నేను పోలీసు ఇన్స్పెక్టరు గారివలన పరీక్షింపబడితిని. తరువాత పితాపురం సబు మేజిస్ట్రేటు గారు పరీక్షించిరి. ఈ పరీక్ష విషము పెట్టబడిన 15 దినము రిగిపోయినది. ఈసందర్భముకూడా నస్తుంపని వదంతులు నే ప్రేనే రజుతులగుండెలు గుభగుభలానుకూ యున్నవి. పాతూరుగండి భద్రమలేదంటేనే పాలుపాలిక బలయినది. అయ్యలారా! యిట్టిస్థితిలోముగిన గ్రామాల చూచి నన్నే గ్రామాలకొన్ని గండుట్టుటకు ఆర్డరుకోరేవారు కొందరు. యిట్లుండగా నిరుటి వదలకేములు మొన్న మొన్ననే ఫయిసలా అయినది. ఈనభావదనప్రే ఎన్నికేములు కొట్టుకొనిన ప్రసో అని వ్యాఖ్యానములకెక్క సందేహించుప్రజలు భో పడుతూ యున్నారు. దేవునిదయకల్ల వరదలులేకుంటే వైదన్నుకుభా)లే.

ఆచారము లనేకములు అందులో ముఖ్యము పూర్వ చారము, నవీనాచారము. ఈరెంటికి కర్తలు ప్రితివోటనూ యుంటారు వీరి యుద్యోగాలు వారిని వీరు, వీరిని వారు దూషించుకోవటాలే. నవీనాచారల కట్టు, బొట్టు, తిట్టు, జూచిన పూర్వచారము ఏకగిస్తారు. వీరుసామాన్యులా వీరును పరమావణిలో వారి తాతలే; మరము ముసలివారను పూర్వచార లూరకొరు. ఎందుకు ముసలివారో అని పడుచువా రూరకొరు. ఏమి కలికాలమహాత్వం. పిల్లగాడు తన డబ్బుపెట్టి కాలానుసారముగా నడుచుకొంటే. ముసలయ్యలు మురుకుకొనుటకు బదులు వెనుచుకొంటారు. కాని పెద్దలు మాట పెరుగు కూడన్నమాట నిజమే. అందరు బోడిగుండ్లు చేయిస్తే తురకలు ఎవరు? బ్రాహ్మణులు ఎవరు? నాయులు ఎవరు? క్రైస్తవజన్ ఎవరు? అంతా సర్వం జగన్నాథమే. సర్వంకూర్వమే. పూర్వచార్యుల మాటలు వ్రాస్తేకాకతాను దాలవు. కలాలు ఉండవు. వేపరువారికి కూడా కష్టముగా యుంటుంది. చదివేవారికి విసుక గాముంటుంది. కనుక యింతటిదిగమించి ఈదఫాబుట్టలో మడలాకూరలు పంపుతాము.

లలో నెలకో నాకు భావకము లేదు. పోలీసు ఇన్స్పెక్టరుతో దప్ప యితో లతో మా వ్రందూరి ప్రయాణమును గురించి నేను తెప్పలేదు. ఈ నెలలోబుల నుండియు బండిని తోలుకొనుచు పితాపురములోనే ఉన్నాను. 8 లేక 10 సం॥ల నుండియు ఇందుముఖిని నే నెలుగున్నాను. పితాపురములో కొత్తకేటలో దాని కాపురము. దాని యింటికి నే నెప్పుడు వెళ్లను. ఆ యింటియందుగా అన్నదప్పకు వెళ్లమందుటకలదు. గతించిన 10, 12 సం॥ల నుండియు దాని ఆస్తితో ఎప్పుడయిన మాటలాడుటకుతప్ప ఇతర పరిమిద నేను వెళ్లి యుండలేదు. దాని ఆస్తి నాకు బాగుగా తెలిసినవాడు. మేముకలుకుకొని నప్పుడెల్ల మాటలాడుదుము. కాని గ్రామగోష్ఠినిగురించి భారా శయుగా మాచ్చటించుంత సమావాసము మాకులేదు. అప్రావరు ఇందుముఖి ఎప్పుడు అరెస్టు చేయబడినదియు నే నెలుంగను. కచ్చేరికి నేను తీసికొనబోబడినప్పుడు అది ఆరెస్టు యైనదని వింటిని.

బండిలో 1-వ 2-వ మద్దాయిలు ఇందు మధ్యము కూరున్న పిదప బండి చాకు విషయముయితప్ప యితరసంగతులను వారితో నేను మాటలాడలేదు. వ్రందూరు వారెండు వెళ్ళికో అడుగ వాకనసము లేకపోయెను. జల్లూరు సంగతిని గురించి నలుమేజిస్ట్రేటు గారు చెప్పి పిచ్చిలు నాకు భావకములేదు. గంగరాజు కమిటింగు మేజిస్ట్రేటు గారివద్ద పాక్షిగుని నాకు తెలుసుగు. వ్రందూరుకు పోయినది సందబు ఈరోజువర కాతనితో నేను సంభాషించినదిలేదు. చెక్కులూరి కిందుముఖి ఎందుకుడిగినదో నాకు తెలియదు. అందరి నీవ త్రాగుటకు యోగ్యముగాలేదు. ఆపే నానినీ త్రాగెను.

అన్నప్పరగారి ప్రశ్నలకు జవాబు.

చిన్నకోట్లో ఇందు మధ్య యున్నప్పుడు నే దానిని చూచితిని. పోలీసు స్టేషనులో 7 లేక 8 మంది జబ్బువాన వరుసగా నిలబడిరి. నేను నలుగురయిదుగు. రువాత ఉంచబడితిని. ఇందుముఖి కచ్చు గుర్తుపట్టి నేనే వ్రందూరుకు బండి తోలిన ఆసామీ నని చెప్పెను. మేజిస్ట్రేటు గారివరకున మేము వ్రందూరుకు వెళ్లినప్పుడు పితారామస్వామి అరుగు మీద కూరుచుండెనని నే తెప్పలేదు. నేను 1 వ మద్దాయిని బాడుగకయి అడుగగా నది రెండవ మద్దాయిని వెంటపెట్టుకొని వచ్చెనని నేను మేజిస్ట్రేటుగారి యెడట తెప్పలేదు. నేను బండిని తోలుకొనిపోయినప్పుడు మూడవ మద్దాయి అచ్చటుండెను. మేజిస్ట్రేటుతో నేనామాట చెప్పలేదు. మూడవ మద్దాయి అచ్చట గలదాయని నేను ప్రశ్నింపబడిట్లు నాకు భావకములేదు. మేజిస్ట్రేటుగారి యెడట మూడవమద్దాయి విషయమున నేనేయిన చెప్పినట్లే నాకు భావకములేదు. క్రిందికోర్టులో వామ్మూలము నే నొసంగినప్పుడు నావృత్తిగురించి నేనేను జెప్పినదియు నాకు భావకముచాలదు. నేను తెలివవారి నని చెప్పెటలు నాకు భావకములేదు.

వెకటచలం పంతులుగారికి జవాబులు

పోలీసుస్టేషనులో ఇందుముఖి మాండ్ల వాండ్లకు 2 గజములదూర ముంచుండెను. అది బండివాండ్లకు నేనుబడిన ప్రశ్నలను వాండ్లు యిచ్చిన జవాబులను వికగలదు.

ఒక అన్నసరుగారి జవాబు

వ్రందూరుకు వెళ్లినప్పుడు గాని, అచ్చటనుండి వచ్చునప్పుడు గాని, బండిలోనివారు మాటలాడుకొనలేదు నేనేయి యు వికలేదు.

కోర్టువానికి జవాబు

ప్రశ్న.—నీకు జరిమానా విధింపబడినప్పు డితరు రయినా నీతో పాటు చార్జి చేయబడిరా?

జవాబు.—నాకు భావకములేదు.

ప్రశ్న.—గొల్ల రత్నయ్య, ధరణీప్రగడ పాపయ్యగారు మర్రి సత్రిగాడు, ఈ మఱుమ్ము ముగ్గురును నీతోపాటు జరిమానా విధింపబడిరా?

జవాబు.—నాకు తెలియదు. నాకు భావకములేదు. నాకు జరిమానాపడినదని మాత్రము నే నెలుగును.

ప్రశ్న.—నీకు జరిమానావిధింపబడి ఎంతకాలముయినది?

జవాబు.—నాకు భావకములేదు.

జూలై 15వ తేదీ

నేను విచారణ.

అప్రావరు ఇందుముఖి తిరిగి సాక్ష్యపు పెక్కి కెక్కింపబడెను.

కోర్కూ ప్రశ్నలకు జవాబు.

కోర్కూను రాజరాజుయ్యగారి కద్దకో మూడవ ముగ్గురు కోర్కూ పేరేమొకటిగాని, బహుళతులవారి ఆశయముగాని వేర్వేరుగాను. కోర్కూను దేవుల ముని శుభచేజానుట కల్గి యుండవచ్చును అనవచ్చును. ఆవే వేర్వేరు ప్రశ్నల కొరతమేదీ లేదు. ఆవేరు దేవుల ఒకరిని దేవుడు నేననినాడను. ఇతర సమయములలో మేము కలిసిపోవు మును. ప్రమాదము నేను, అప్పులము. మేములకు, నా కల్గి కల్గియును వారము. ముగ్గురు కలిగిన తరువాత నాద కొన్నాము ప్రమాదము వేర్వేరుగా దేడి.

రావు సామెలుగారికి జవాబులు.

ప్రశ్న:—నేను పాత ముగ్గురు నీ దగ్గరేమి?

జవాబు:—రామయ్యగారికి కొన్నాము యింక కొంత ముగ్గురు గలదు.

ప్రశ్న:—నీవు కొంతకాలము ప్రమాదములో పడి నేనీ తిరి. అయితే నీవునుంట్ల చివర కొన్నాముకే లేదుదా?

జ:—నే నేను కొంత ప్రమాదమునకు కొన్నాము దిద్ది పోవుచుండెడిది నా ఆశయము.

ప్రశ్న:—అప్పులము మేములకు ఎక్కడగట్టి వేర్వేరు?

జ:—మేములకు చిత్రాద రాజగారికే కొలువుండెను. తరచు మానుకొనెను. మేములకు నేను చిత్రాదరాజు గారు మృతివారి తరువాత కలిసి వేర్వేరుమంటిమి.

కోర్కూ గంగ రాజు సామెలు.

వెంటాడలము పంతులుగారి ప్రశ్నలకు జవాబు:—బండివాడు గొప్పయ్య నే నెలుగుము. జ్యోతిషవేదవాడు ఎద్దుకు పుట్టుకొనుటకుయి ప్రమాదమునకు వచ్చును నాలుగు నెలలందు అగిర పంతుల వాడు జ్ఞానమున్నది. బండిలో ముగ్గురు ప్రమాదముండెడిది. వారు శ్రీనివాస (వారిని మద్రాసు కోర్కూ గొప్పయ్య) ఇందుకు ఇట్లు పట్టుకుని చివరకు వేర్వేరు. నేనెద్దని మాత్రము గుర్తుపట్టుకలను. చివరకు వేర్వేరు ముగ్గురు గుర్తుపట్టలేదు. ముగ్గురు కోర్కూ బండి అపయిడెను. అంతకు ఎట్టియి యెంతవరకు బండి వాడెడిదను. ఆ గ్రామములో చిలిపేద పట్టుకుయి అందరారేదని నేనంటిని కొంతమంది శ్రీనివాస ప్రభువు కొంతమందియు, బొక్కెనాతిని కొంతమందియు వారు నాతో జెప్పెను. నే నొక క్రూరు వారియింటికి బొక్కెన తెచ్చితిని. అయిదు పది వారములు నుండెను. వారు, ఆ శ్రీనివాస నీరు త్రాగి. ఆ శ్రీనివాస మీ గుర్తుకుండి వచ్చుచున్నానని నే నడిగితిని. ప్రమాదముండి పాపమునకు పోవుచున్నానని. పాపము నివాసములో నానీలమని. అంతట నేను నాపాలమునకు బోతిని. అచ్చట నొక చిలిపేదపట్టుకు అలవాటు ఇంతకు పూర్వము నా కనినాడుకు చిలిపేదలో చుండువాడు. క్రొందరి సంతకము, ఈయేను వాడుకు యుండెను.

గ్రామసమీక్ష.

రావు సామెలుగారికి జవాబు:—మొదటియందు నే నీది కడకు జూడలేదు. రెండవ ప్రశ్నలకు మేజప్రేటుగారి కోర్కూను జూచితిని. నే మొదటి ప్రశ్నలకు జూచి కొంతకు వారు నీరు త్రాగు చుండి. నన్నుగ సంకుచు నీరు త్రాగినవిషయమేగాని, బొక్కెన విషయముగాని మేజప్రేటుగారి యెడట నే జెప్పలేదు. మేజప్రేటుతో భావపద్ధతి బండిపట్టుబడినది జెప్పితిని. మేజప్రేటుగా రడుగకుండనే పాపమును దివాసములోని ముగ్గురు వాడెవాడు, ప్రమాదము నేర్పినవిషయము చెప్పితిని. అప్పుడప్పుడు నేను బొక్కెన దిద్దు ఇతర ప్రమాదములపేర్ల చెప్పితిని చెప్పాలను.

ప్రశ్న:—ప్రమాదముల రాకపోకలకు గురించి అతడు నీకు తెలువాదా?

జ:—అవును అనుగది వాకి బొక్కెన యిప్పుడు.

ప్రశ్న:—ఇంతకు ముందెప్పుడు రత్తియ్యకు జూచితి?

జ:—ఒక నెలకు పూర్వము నేనెందని ఇన్ స్పెక్టరుగారు నన్ను తీసికొని వేర్వేరు తరువాత జూచితిని. ఆకోజుదయమున నేను ప్రశ్నించబడితిని. ఇన్ స్పెక్టరుగారు నన్ను తీసికొని వేర్వేరు తరువాత వారము దినములకు పూర్వము ఈవిషయమును గురించి గ్రామములోనే వింటిని. ఆకోజునబడి విప్పబడి అప్పుడు నేనులముకు బోవుచుంటిని. అప్పుడు యింకొకడులేను. ఈ ముగ్గురుకోర్కూ మాటలాడినప్పుడు నేనొక్కడనే ఉంటిని.

అప్పారావుగారికి జవాబు.

నా పాలమునకు కింక మందముల వచ్చును. ఒక్కొక్కప్పుడు మౌచ్చుగారువచ్చును, ఒక్కొక్కప్పుడు తిరుగు.

సుబసిష్టంటు కర్కారు ముగ్గురారామయ్యగారు. గ్రాంటుగారి వలన పరిశీలించబడక నిట్లు చెప్పితి. నేను కిష్టెరయిన అనియెంటు స్వప్నము. గవర్న మేం టువర్గయి లో 18 సం. అంటిని. నేను క్రొందరి జులైలో ఉరుకారకేతమును తీసికొంటిని. అటుపిమ్మట పితామహం రాజుగారు టుంటు వైద్యుడుగ నియమింప బడితిని. నే నిప్పుటి వరకు నా పని మోదయివచ్చును. నాకు కోర్కూ కోర్కూవైద్యుల కలకు, నే నుండి కిష్టయము 7 ఘంటలకు బోయి 10 గంటలకు తిరిగి వచ్చుచుందురు. సాయంకాలము 4 గంటలకుబోయి 6 గంటల వరకు నవట నుండును. ఆ సంగతి నాకు జ్ఞాపకము. ఆనాడు సాయంకాలము నేను 4 గంటలకు వైద్యులలో నుండగ ఇందుకు పాలగిన్నె నొక దానిని చేతుట్టుకొని అందులోని పాలగుండు మాటియుండు టుకు కారణమున రాజగారి తెలికొనుచున్నది అడిగెను.

(ఆగిన్నె మూపించబడెను సాక్షి దానిని గుర్తించెను)

జ: ఇదే ఆగిన్నె, 8 గంటలకు లిమ్మట నాదగ్గరకు తీసికొని గావడెను. దానిలోనుండి పాలు గడ్డము కట్టి నీళ్ల కలెను, నీలవర్ణముగ నుండెను. నేనాగిన్నె నలుంటు ద్రిప్పగా పాలముట్టుకున గిన్నె మట్టుకు, నీలిరంగుల పూతలకుండెను. ఈ రంగునేను మాడపీలగు సంతకము యుండెను. నే నీగిన్నె ను రాజుగారి కద్దకు తీసికొనిపోతిని వారపుకు మేకవై జవువు కొనుమండి. వారు వానకంకత్తెగ నాచి ఏమిటి? ఎదు కని యట్లయ్యెను అని అనుగమనలిడెను. ఎవరో ఏము చేసియుండురనియు, దానినే జుతువుకైన బట్టి పరిశీలించుచి నే నేమియు చెప్పజాలననియు చెప్పితిని. ఒకరుక్కడు కట్టి మాకునునీ వారు నాకు అకజ్జయిచ్చిరి. నేను క్రొందరికిపోయి యొకనొకరునుచిలిచిరుక్క నొకదాని పట్టుకొని రమ్మంటిని వాడట్లు నే తెచ్చెను. ఆకుక్క యుండిన కోటలోని బహిరంగ ప్రదేశములకు నేను పోతిని. అంతట నాపాలను నొకచుట్టివాత్రో (ఇటువంటి వాత్రో నేనానీతి) ఆతోడు కొనిన పాలను ఆ మూకుటిలో పోయగ నపుడాపాలు తెల్లగ గనుపించెను. అనుదావపున్నుల పాలను పోసితిని. ఆకుక్కకు త్రాగ నిచ్చితిని. పావుగంటవరకు నే నాకుక్కకు కనిపెట్టియుంటిని. ఆకుక్క సంతకముమేమియు పడకుండ ఆపాల నన్నిటిని త్రాగి నేనెను. కాని యీపాలను త్రాగింక వలక కుక్కసితి యేమియు మాత్రమండెను. నే నింకొక అయిదొమ్మలపాలు పోసితిని. దానినకుడ అది త్రాగి నేనెను. నేనుచూస్తూ నిలుచుంటిని. అపుడాకుక్క యందు కొన్ని ముగ్గులు గనుపించెను. అది ముఖము చిటిచ మొదలు చెప్పెను ఇతరకుయిన వికారపుచేష్టలుచేయు మొదలు చెప్పెను.

ఈ లక్షణములన్నియు కనుపడిన పిమ్మట ఆకుక్క చనిపోయెను.

పిమ్మట కొందరు నొకరుగ పిలిచితిని. వారువచ్చి యా కశేరమును ఆ బహిరంగ ప్రదేశము చుట్టకున్న నొకనొడ్డిలోనికి లాగిరి. నేనా నొడ్డి దగ్గరకు వేర్వేరు దెక్కడ కొన్ని కోర్కూను చూచితిని. అయిలా నొకదాని నోటిలో రెండు మూడు గ్రాముల పాలనుపోసి పరిశీలించితిని. దానియొక్క నొక కోర్కూగంజు కేయించితిని. ఒక నొకరును పిలిచి దీనిని కనిపెట్టి యుండుచుచెప్పి దొడ్డితలుపుముగ గాజుగారికతనికొన బోతిని. నేను యీకోడివై పరిశీలించక పూర్వము రాజుగారికి వర్తమానముచేసి వారియుత్తరపున తీసికొంటిని. పాలగిన్నెను, మిగిలినపాలను రాజుగారికద్దకు తీసికొనిపోతిని. ఆకుక్క చనిపోయెనని చెప్పితిని అప్పుడు రాజుగారికద్ద, దివాస గారును, వెకటి వైద్యులును, మరొకందరు నొకరును నుండిరి. ఈ పాల నేమిచేయవలసియుండునని దివాసగారి నడిగితిని. ఇతరవెట్టెలో పెట్టుచు చెప్పెను కానీ కాకుకు చెందిన పెట్టెయొక్క తాళపుచెవి నొకదానిని తెచ్చిరి. రాజుగారికద్దకుండి బయటికిపోయి ఆ పాలగిన్నె నాపెట్టెలో పెట్టితిని. ఆపెట్టెకు తాళమునేసి నీయచేసితిని. అంతట నేను కోర్కూదొడ్డి దగ్గరకు పోయిమాడగ ఆకోడి పెట్టెట్టుగనే యుండెను. ఆ గొట్టి యంతకన్న నే నేమియు చేయలేదు. ముఖ రాదుదయమున 7-8 గంటలవచ్చు ఇకపపెట్టెకు తెరచి ఆవెండిగిన్నెలోని పాలను గాజులిరడా గలిగిన నొకనీసాలో పోసితిని. అది పదిపెంపుల పాలుండెను. అంతట నీసాకు నీయ చేసితిని. వెండిగిన్నె మూతనుమాడ నీయచేసి యా పెట్టెలో పెట్టితిని. నేను దానిని స్పిరిట్లో వేసి అనీసాకు నీయచేసితిని. అప్పటికి 8 గంటలయెను. దాదాపు 12 గంటలవరకు, దానిని పెట్టెలోనుండి తిరిగి తీసి దివాసగారి కిచ్చివట్టు జ్ఞాపకము. వారు దాని నేమిచేసిరి నాకు తెలియదు. ముఖ నాటియుండును

మున ఆకుక్క కశేరమును పశుకోధావ్యాయు మెడికల్ ఆఫీసుగవర్నకు పంపుచు నాకు దివాసగారు తెలియించిరి. నేనెట్లు చెప్పితిని. ఆకోధావయమును నేను కూడ నుంటిని. ఆ మెడికల్ ఆఫీసు వెంటు పేర నొకసాయి నాకుకు గారు. పిమ్మట కశేరముగారి స్వీకోశభాగమును తీసి, స్పిరిట్లో వేసి నీయచేసి ఇకతరువాత నాయెందు జరిగెను.

యస్. ముగ్గురారామయ్య ముగ్గురారు గ్రామసమీక్షలో నిట్లు చెప్పిరి.

(రావు సామెలు గంటి వొక గ్రామయ్య గారికి)

ఆనాడిందుకుని నాకు పాలను తెచ్చివచ్చెను; దాని ఆవారముకుట్టి అందులో నేమియు కల్గి జరిగెనునుకొంటిని. పాలకు తోడుకొనుట సుభాషమే. అనేకారములచేత పాలు తోడుకొనవచ్చును. నేనుపాలకు రుచిమాడలేదు చెడిపోయిన పాలకు రుచిమాడలేదని నాకు లేకపోయెను. రుచిమాడవలసి:దని నేను చేకవ్వనిది అనుగలేదు.

ఇ. ఆర్. ఆవబోర్డుగారి ప్రశ్నలకు జవాబు చెప్పిరి.

అసిష్టెంటు దివాసగారు నాకు వాకమునా. కోర్కూగారి నా యొక్కగమును గూర్చి రాజుగారికో మనవిచేయవలసి వరగా ఆకుకు నెప్పకు నే ననుగలేదు. రాజుగారి భోజనము జాగ్రత్త, పశుకోధింపబడవలె నాకు తెలియదు. ఇంతకుముందు వారిభోజనము, తిరుటకు పూర్వము రుచిమాడబడునని నే నెనుగను. ఇందుకు పాలను తెచ్చివచ్చెను. నేనామె నొక్క ప్రశ్నయైన ననుగలేదు. నేనాపాలను జూచివచ్చెడె అది గడ్డకట్టియు, రెండుగళును, అంతట నీలవర్ణముగ నుండును. నేంతరకు గడ్డకట్టి దానిని చూచియుంటిని. కాని నీలవర్ణముగల పాలనుమాత్రము చూచియుండలేదు. వెండి గిన్నెలలోనుండిన పాలను కూడ చూచిగాను. కాని యీ విషయములోని రెండు ముఖ్యలక్షణములు గలవు. నీలవర్ణము గిన్నెకు నల్లకప్పు. నేనిదివరకు వెండిగిన్నెలలో గడ్డకట్టి పులుచగనుండినపాలను చూచినాను. కాని గిన్నెకు నల్లరంగు మాత్రము లేకుండెను. ఇందుకుని రాజగారికి తిరిగి వర్తమానము చేయవలసి:దని చెప్పెనుగ లేదు.

ఆ సమయములో ఆపెట్టెలో నింకెక్కరులేదు. ఆమె నన్ను విడిచిపోయి 10 నిమిషములకు నేను రాజుగారికద్దకు బోతిని. నేను గిన్నెను ఇటుగట్టు ప్రిప్పుచుంటిని. అప్పుడు నల్లకప్పురంగును నేను కంటిని. అనీలవర్ణమును గూర్చిగాని, గిన్నెకుగల నల్లకప్పును గురించిగాని నే నేమియు పట్టిపాటు పడి యుండలేదు ఆరంగుమున్ను ఏమిగనవచ్చినది యిప్పు టికిని నాకు తెలియదు నే నేమియు ఆలోచించలేను. నే నా నలుపువై నేనుపెట్టియుట్టలేదు. అటువంటి నే నెప్పుడు చూచియుండలేదు. నేంతరకుపూర్వ మెప్పుడు విషమితితమై పాలకు చూచియుండలేదు. పాలలో విషయము కలిగిన నేను గునో నాకు తెలియదు. ఈపాలలో నేను రాజుగారి కద్దకు బోయివచ్చెను బయట కొంచు నొకరు అంటిరి. కాని వాని నెప్పుడునలేను. పాలలో నేమియో విషమిన్నది మాత్రము నాకు స్పష్టమయినది పాలలో నేమియు కలిగినదని యను కొంటిని. తామింకర కాపారు చూచితిని రాజుగారు నాతో చెప్పలేదు. ఆపాతే కొరతముచేత నానిధముగ చెడి పోయినది. అంతరగట నాకు తెలియదు. అందుచుగూర్చి నే నేమియు విచారణయు చేసియుండలేదు.

కుక్కలు భుజించగలిగినటువంటియు, అనే పిల్లలకును బడినవో హనిని చేయవట్టియు కనువులు కొన్నిగలవని నాకు తెలియదు

ఈ పాలకు కుక్కవై పరిశీలించుటకు నేను కలవును పొందినప్పటికి, వితరజంతువులవై పరిశీలించి మాడవలెనను కొక నాకులేదు.

ఆవిషయ ద్రవరూపమైనది రంగులేనిది. అదిముక్కల ముక్కలగుడ వొంకును. కాని అవికూడ రంగులేనే. నా వైద్యులలో, సమిక్రమముగలవు. భర్త రాజుగారికు 200 గజముల దూరములోనుండును. పాలకు పశుకోధకై కుక్కకు పోయెనున్నపుడు ఆ కుక్క వర్తమానము చేయరలే నని నాకునుగించలేదు అప్పుడు రాజుగారి నొకరు మాత్రము కొందరు నాచెంతనండి. పాలకు పింగాణిగిన్నెలో పోయక పూర్వము దానినిబాగుగడిగితి. పాలవెండిగిన్నెలో నుమా రు 20 పెంపులపాలు గలదు. పింగాణిలో ఆకొన్నుల పాలను పోసితిని. గిన్నెలో మిగిలినపాలుకూడ నీలవర్ణముగ నే యుండెను. పింగాణిగిన్నె పాలుమాత్రము నీలవర్ణముగలేదు. గిన్నెయంతకు కమ్మియున్న నల్లకప్పురంగు ప్రతిబింబియించే పాలుట్లు కనబడుచున్నది నేననుకొంటిని. నేను క్రొందరిట్లు వాగ్మూలముగా, గిన్నెకుగల నల్లకప్పుచేతనే పాలు నీలముగ కనబడుచున్నదనియు, స్వతస్సిద్ధము పాలు నీలముగ లేదనియు చెప్పితిని.

కుక్కను తీసికొనిరమ్మని యొకనొకరునంటిని. వాడర గంటలో తిరిగివచ్చెను ఆసమయము పాలగిన్నెను బల్లమీద నుంచి, నేను అనుప్రతిపాటుంటిని. ఆ కుక్క ఏదొమిది నెలల వయసుది. అది యంత బలిసి ది కాక; చిక్కినది కాదు నే నా కుక్కను పట్టుకొనలేదు. అది ఆనొడ్డిలో కట్టబడెను. నేను పాలకు పింగాణిగిన్నె దానియుండర పెట్టితిని.

ఆదర్శముల ప్రాముఖ్యము.

మిస్సెస్ ఆనిబెసాంటుగారి యువన్యాసము.

ఆదర్శముగా నె కొండలు కార్యములు దానిని చిత్రించుచున్నాయి, ఆధునికత్వము, ప్రాపంచిక సమాచారములతో సుపక్ష్మము లేటివనియు పరిహసింతురు. కాని, నిత్యమును నాదర్శముకంటె రూఢ్యమగునదియు కార్యవాది యనదగునదియు మఱొకటిలేదు. మనజీవయాత్రలో నాయాదేశకు సహజములగు మామవుల నెన్నింటినో మనము గాంచుచున్నాము. యువకులకు నుత్సాహము మొదలు. ముందు వెనుకల నాలోచన లేక పట్టినట్లును - సాధించుకొన జూచు నాత్మకృత్యము క్రమ క్రమముగా "డిక్టామెక్స్" లు తరులుచుండెల్లి, కనుసు ముదురునప్పటికి, విరసముగా మారుచున్నది. 40-50 యేళ్లు గడచునప్పటికి, ప్రతిమానపునకు తటస్థభావము కుదురుచున్నది. ఏది యెట్లును పోయినను సుకు సొక, యాసావేళములపరుచి, సుఖార్థియగుచున్నాడు. ఈవిరసము ముఖ్యముగా సర్వజనాభి వృద్ధికి పాటుపడు మహాముల జీవముల గల్గుచున్నది. ఈప్రపంచముననుండు వైద్యము బావుదమన నెన్నియో యాటంకములు గలవు. వీని జయింపబాక ఆయ్యుత్సాహముతో ప్రపంచోద్ధరణకార్యముల బూనిక యువజనులు మధ్యమస్థులకు వచ్చునప్పటికి తాముపూనిక కార్యముల మరచుచున్నార. ఇట్టి యుత్సాహహీనము మనదేశమునందలి పౌజీవమున నెగాక, యితరదేశములందుగలయు అయిన నన్నిదేశములందుకంటె మనదేశమునందు సత్కార్యనిర్వహణములు మొదలగుచే, నట్టియుత్సాహశీలమును నెక్కువగ దోచుచున్నది.

దీనికి ముఖ్యకారణము ఘనాదర్శక హీనమున చెప్పవచ్చును. మనవృద్ధులు కార్యము నాకర్షించి, నభిప్రీతి, మన నడవడికంతకును కారణభూతులు నడచి నాదర్శములు మన భావజటలులందు లేకపోవుటచే కొలది భంగములతో నసంతుష్టులమై కార్యావరణమును మూసికొనుచున్నాము.

ఆదర్శకమున నీకారత స్వభావమెట్టిది? దీని నెట్లు గొనదగిన? దీని ప్రభావ మెట్టిది? అనువిషయము లాలోచింపవలసియున్నది. హృదయపులకమున భావబీజము గా నుద్భవించి, దీనిని నామ్నాయభాగ్యములచే నచటనుస్థిరమై, మన యాకర్షణరస్వమును పురికొల్పుచుండు: ఇట్టిది మనకు జీవనాదర్శకమగుచున్నది. ఆదర్శమునభావస్ఫూర్ణులగుట దీనికి సహజము. తనవారనిది స్థితిస్థానముం గొనుట యావశ్యకము. అప్పుడుగాని దీనికి సహజశక్తి పాపగ నేరము. ప్రస్తుతస్థితియందు మనకుదగినాదర్శకదేశనేర, దేశాభిమానము. ఈఫలము నిచ్చుచున్నది. అన్నిటిని రక్షయముగా నాచరింపవలసియున్నది. మనదేశములో దేశసేవకు నెవ మిచ్చు పాదోద్యోగము న్యాయవాదము (లామరు పని) తప్ప నేరలేదు. దేశ సేవకునికి తన హక్కులను నిర్దుష్టములు తెలియుట ముఖ్యము. అందుచేత మన దేశముయొక్క కాసన స్పృహలు జడువుట అవసరము యున్నది. దీనికి తోడు దేశ సేవకుల జీవనములగుడ జరివి, వానినద్దెబ్బలుల సేకరింపవలసియున్నది. స్వార్థకామము, వాగ్దాటి ఓరిమ మనోవైరము మొదలగు గుణములగవీరవలయును. కర్మశాసనులగు మహానీయుల యారాధనకుల మనకు నట్టి దోషము లుండుచున్నవి. ఈ ప్రారంభవిద్య యువకులవారత కార్యాదర్శకము నాచరింప గడంగనుచును. ఈ గుణములనుచే, స్వీయ పాలిత ప్రజలందు నట్టి ప్రాముఖ్యములు, అభివృద్ధియు మన సోదరులగుడ చేకూరుటలు మనకు ప్రయత్నింపవలసియున్నది. ఈవాతీయాదర్శకమునకు సంఘభావము, జితేంద్రియత్వము, కార్యకూలత్వము. ఈమూడును ఆధునికతములు కావున, మనదేశమందలి కాభివృద్ధిలక్ష్యముననుగుణిజీవలయును. అప్పుడుగాని దేశోద్ధరణను అరంభముకానేరదు. (దెసాంటుగారి 16-7-15 తేదీ యువన్యాససారాంశము).

కళాశాలలో మతబోధ - క్రైస్తవ పాఠశాలలు.

విద్యార్థులకు బౌతిక విద్యతో వాటు మతభావము కూడ గరవలయునని యిటీవల మన మహానీయులు జేయుచున్న ప్రయత్నములు చమరకు తెలియుచును. ఈసంశ్లేషమున నసంతోషులగు విమర్శకులగు చర్చయు జరగియున్నది. చాలమంది యొకరు పాఠశాలలో మతబోధ యవసరముచున్నార; అనవసరము కాకపోయినను, విద్యార్థులకు

నిద్రవరుండిన బతువులను నిది యొక క్రొత్తకట్టమును దెచ్చి పెట్టకూడదని వారి యభిప్రాయము. మఱి కొందఱు మతబోధ లేనివిద్య విద్యగా దనుచున్నారు. వీరుభ ములకు సమ్యక్తమును పుచ్చుచు మధ్యభాగబాకటి కూడ నూచింపబడింది పాఠశాలలో మధ్యభాగ గరవునట్లుగా గాని విద్యార్థి తల్లిదండ్రులకు నిచ్చవచ్చిన నట్టి మతబోధకు దమ బాలని బంధించుననియు, నిష్ప్రయోజనమో, పాఠశాలాధికారులు విద్యార్థిని మతబోధకు బంధించుననుకూడదనియు, కొందఱు నూచించుచున్నారు. ఈ యభేదభేదాలి ప్రస్తుతము మతబోధకు అవివర్య పాఠశాలలో నొక్కటిగా గడిచు క్రైస్తవ పాఠశాలకు కంటకమును చూర్చి, మొన్న చెన్నపురిలో దేవు మిషను మందిరమున పి. చెంచయ్యగారు (క్రైస్తవ మతావలంబకులు) ఇచ్చిన యావన్యాస మందు యభేదభేదాలి విషయమున క్రైస్తవపాఠశాలాధికారుల యభిప్రాయములు వ్యక్తములయ్యెను. చెంచయ్యగారి తరువాత రివరెండు డాక్టరు మెక్స్టెలుగారు (చెన్నపురి క్రైస్తవ కళాశాల బోధకులు) చెప్పినమాటలు తదభిప్రాయము స్పష్టతరమయ్యెను "క్రైస్తవ పాఠశాలల నిర్మించుటకు ప్రధానోద్దేశ్యము మతవ్యాప్తియై యున్నది. ఇట్టిపాఠశాలలం దీరుబడు మతబోధను గరచుట క్రైస్తవులు కాని విద్యార్థుల యుద్ధామధ్యములతో నుండవలయుననుట యొకతము నగుచుజనము." అని వీరు వక్కాణించి యున్నారు. ఈమాటలకు నితరమతముల బాలకుల క్రైస్తవ మతమునకు మామటయే క్రైస్తవ పాఠశాలల యభ్యోద్యోగోద్దేశ్య మయ్యెట్లు తేటబడుచున్నది. ఈ యుద్దేశ్యము నడచేక్కమును, న్యాయమైనది యవమాటయు వాస్తవము. ఈసంగతి ఇంగ్లాండులోగూడ వాస్తవబడియెను. రివరెండు డాక్టరు మెక్స్టెలుగారు వై జెప్పబడినయభిప్రాయములను ప్రసవించుచు "బడిబాలుర తల్లిదండ్రులకు నీ పాఠశాలలో క్రైస్తవ మతము బోధింపబడును విషయము తెలిసియే యున్నది" యని చెప్పి నారు. ఇదియును వాస్తవము. క్రైస్తవ బోధకుల సొంత మాత్రమును న న వ ల యు పులిను. చెన్న పట్టణములో హిందూ కళాశాల పర్యవ్యర్థులు మొదలియారి కళాశాల యొకటి యున్నను, క్రైస్తవకళాశాలకు బాలురబంపు తల్లిదండ్రులు తమ బాలురు కొంతకాలమునకు నత్యంతతాపలంబకు లయ్యెపుడు కుయ్యకుట కేరల మత్తుమిశోదనమగుచున్నది. ఈమధ్య చెన్నపురిక్రైస్తవకళాశాలలో నొకవిద్యార్థి క్రైస్తవ మతము మెక్స్టెలుగారు చెప్పిన మాటలప్రకారము దీనికి వాని తల్లిదండ్రులచే లోపముగాని మతవిరతి కానేరదు. మఱియు, మెక్స్టెలుగారు యభేదభేదములనుచుండుచెప్పియున్నారు. "మతబోధకువిషయమున యభేదభేదాలినివారతమునా రా మోంది, దానిని క్రైస్తవపాఠశాలలగుడవర్తింపజేసినచో, ఇంగ్లాండునందలి క్రైస్తవమహానీయుల యుదారవిరాళములను బొందినవారగుచు నత్యయమునవారి హాహామ్యము వారతమునానికి నవసరమైయున్నది" అని యిట్లు మెక్స్టెలుగారు బెదరించి నారు. మతమును మారవలయున్నందు కళాశాలలు భగ హిందువులేత మూడుబడి దేశములో కళాశాలల సుఖ్యులడిపోయినచో, అప్పుడైనను, హిందువులు స్వీయమత కళాశాలల తీర్చితియుగ నిర్మించుటకు హెచ్చరిక గల్గును గాన మెక్స్టెలుగారి బెదరింపు కూడ మనకు సహజ కారణమై యుండు. ("ఇండియా" పత్రిక).

దొరతనమువారి యుత్తరువులు.

రివెరెండుంటు:—స్పెషల్ రివెరెండుంటు ఆఫీసులకు తాము పరి యారంభించుటకు పూర్వము పరిగిగూర్చి బహిరంగముగ ప్రకటింపవలయుననియు, ఆ ప్రకటనకుదలి ప్రజల యాభిప్రాయక వ్యవస్థలగుచ్చి, సంబంధముల నాన వ్రాతముల ముగించి గాని వాక్రూపముగ గాని తెలియజేయు విషయములు తాము ఆదించెదమని కూడ ప్రకటింప వలెననియు కడది: మే. 25-న తేదీ. కాసనర్యాణసభలో జేరించిన తీర్మానముల ప్రభుత్వము వారంగీకరించి రెవిన్యూబోర్డు వారా విషయముల గమనింపవలెనని యాజ్ఞాపించి నారు. బోర్డువారివిషయమును రివెరెండుంటు ఆఫీసుల కందరకును తెలుపుటమాత్రమే గాక రివెరెండుంటు మాన్యుమెంటు దీనిని సుదించి సవరించుకొనవలెను. స్పెషల్ రివెరెండుంటు ఆఫీసు తన నోటీసును ఆంగ్లేయభాషలోను దేశభాషలోను కూడ తన చిరునామాసమీతము జిల్లాకలెక్టరు ప్రకటింపవలెను. రివెరెండుంటు ఆఫీసుకు విషయసంగ్రహాశ్శాసన ప్రజ్ఞాపికముగ చెప్పినాకతు: ను వివరలేనే కాని తిరు సమంజసము తోచనగువలె వారి

నన్నిటిని వ్రాసికొన వక్కాణలేదు; వారిచే బంధించునామెతలవిధముగా విషయమును తెలిసికొన్నంత మాత్రముచేత, రివెరెండుంటు న్యాయశాస్త్రము 1-వ స్కెను 50-వ కేసులలో నిర్ణయించబడిన ప్రకారము గ్రామములలో విచారణచేయుట యొకతమాత్రము కావశ్యకముగాక; చేసియేదవలెను.

లోకలోప-డే మ్యూనిసిపల్ సర్వీసు:—ఈసర్వీసులలో పనిచేయు వారు తలకు విధింపబడు కట్టుకై కొన్ని నియంజనములనుబడి, యస్పీయుచేయుటకును, సులభమైనవిచారణనిర్ణయించి శిక్షలు విధింపబడవలెననుటకును ఆరణ్యకులకు తీర్పు నాను కూడ ప్రభుత్వోద్యోగులతో సహామైన న్యాయముపాటునట్లు లోకలోపండుస్థలము, 4:4-420 అర్చికల్లు మ్యూనిసిల్ స్టాండ్ 25 అర్చికలును సవరింపబడవలెననియు, ముసాయిరా సవరణలు పార్టు సెయింటి జార్జి కేజిట్టులో ప్రకటింపబడవలెననియు, ఈ సవరణల విషయమై ఆగస్టు 1-న తేదీలోపల తమ సలహాకల్లు మన తెలియజేయువలెనని విషయము లాలోచింపబడుననియు ప్రభుత్వము వా రాజ్ఞాపించినారు.

శ్రమకాములు:—యూనియనులన్న చోట్ల తాలూకా బోర్డు వ్రెసిడెంటుల ప్రతిపాదనము మీదకు, తేదీ 15-లోకలో బోర్డు అర్చ 100 ఇ-100 కే స్కెనుల ననుసరించియై యాప్తు అమలులోనికి వచ్చి నప్పటినుండి యున్నట్టియై, యజమానులు లేట్టియు శ్రమకాములను మూసి చేయుటకు జిల్లాబోర్డు వ్రెసిడెంటుల కధికారియ్యుం బడినది.

మహమ్మదీయశరము:—కడది: యూన్య సెల 29-న తేదీని కాసనర్యాణసభలో ప్రతిపాదించబడి గవర్నరుగారి చిట్టి వృత్తి ననుసరించి వదలిజేయుటచే యొకటి గ్యారంటీ ననుసరించి ప్రభుత్వము వా రీకొనివిధముగ నాజ్ఞాపించుచున్నారు. పాతిక ట్టెబడికి మహమ్మదీయశరము సెల్లగింపబడవలెనని చిట్టివృత్తుకు బంధువులచేతను, బంధువులు దొరకనియెడల మహమ్మదీయుల చేతను పెళ్లగింపబడవలెనని యు మహమ్మదీయశ్రీ, కలెక్టరు మును వైద్యులు పరీక్షింప వలసినచిచ్చివచ్చును వైద్యులూ దొరకునెడల వైద్యురాలితేతనే యాకలేదమను పరీక్షించబడవలెననియు సభాసీనులైన గవర్నరుగారు కోరుచున్నారు. ఈవిషయమును ప్రత్యేకించి మేజిస్ట్రేటులు గమనింపవలెను.

ఒక జర్నలి దేశీయుని గూర్చి ఆందోళన:—

ఒక ఆ గ్ల జేకల్ల శ్రీ యోజ్యుల దేశీయుని వివాహమాడెను. కాని, కొన్ని సంవత్సరముల క్రిందట నానెండ్లి రద్దు పరచించుకొనెను. ఈ శ్రీ మరయ్యో జర్నలి దేశీయుని తన యింట కాపాడుచుండెనని కలకత్తా పోలీసు వారికి కుక్కరి వారము నాడు ఫిర్యాదుచేయుడెను. జ్యూరివారి గూఢచారి దొరకెనని యా ఫిర్యాదు కలకత్తాసంఘము కళకళ పరచెను. ఒక జర్నలు ఆ యుట్లో నున్నాడనియు, గా లీసు వారికి వాడెట్లుండుట తెలియుననియు, ఇంతేగాక దొరతమునా గతిని జీవకాము 40 మాసములు గుమ్ముచున్నారనియు ఎంతైత్యతీత నడవిన విమర్శకులకు తెలిసెను. ఇంతి 6-న సురక్షకులలకు వైగా దనుస్తుండును. ఇంతికి డాల్లింగులో నిర్బాధ వివసశిక్ష వేయడం తు నుసంబంధమును నవాగ్యము చేసే నితకు బంధువులుకు మాన్యుబడిన. అచట వైద్యులికొ నితివాదకరని, తెలియజేతు నానిని కలకత్తాకు తీసుకొనివచ్చి, రాజభూ వైద్యశాలలోనికి తేటడెను కాని యిచ్చుటకు జమ్ముకుదురలేదు. అందుచేత నితకు యిచ్చుననుటకు తేర్పాటులు చేయుడెను. పోలీసు వారి కథని కాముచునే వున్నారు.

రుస్సా దేశీయునికి 511.00 టన్నులు శ్రేష్ఠసరకు 400000 టన్నులు ఇంగ్లాండునకును గోధుమల సేలమిది చేయుటకై ముత్రి యనుజ్ఞ వ్రాసెను. ఇదంతయును బడి ఫీకు సముద్రమునకున్న వ్యాపి వాప్తుకు ద్వారాగవలయును. నాడి నోవ్వుల సరకులతో విండియున్నది 13,000,000 పౌనులతేమాకు నిజమయిన్నది. ఆ రేంజిలు వావాక్రియనుండి వత్త న్యాపారములు విశోధింపబడినటులు ఆ: కాముల ప్రకటింపి.

ప్రాన్సి దేశీయులందు సెలకు గో. 1000 టన్నుల సుగంధ వాడెకు యుడెడిది. యుష్టుల మొదలు పెట్టిన విదవ సెలకు 33,000 టన్నుల సుగంధ వాడెకు యుచ్చు. దానిని బట్టి 10000000 నంగు 1200000 టన్నుల సుగంధ కావలయును అందుకు ప్రాంబి సామ్రాజ్యమునందు 1000000 టన్నుల సుగంధ కాశలను సంతృప్తినిచ్చు. కిరీక భాగములతో చేరి 200,000 టన్నులు కావలసియును. మొత్తమున నీ యేడింకను 200,000 టన్నుల సుగంధ కాశలని యున్నది.

విద్యాలయములకు.

కలహంబు - ఆంధ్రమున ముద్రాబులు ...	3
పితృభక్తి - ఆంధ్రమున ...	3-4
కళాశాలలు - క్రైస్తవ మతబోధకశాలలు ...	5
ఆదర్శముల ప్రాముఖ్యత ...	11
కొరతనము వారి యుద్ధము ...	11
ప్రభావ వ్యాసము.	
విద్యాలయములు - భక్తసంజేహనియము ...	6
విశోపాధ్యాయము.	7-8-9
ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ను మునుగుడవజేయ సిద్ధములు	11
పదమహిమమునకు శత్రువులభంగము	11
సామ్రాజ్యవాదుల సంగ్రామ వాణికోత్సవ సంకల్పము	11
ప్రభుత్వము తాలిములను సమైక్యము	11
జగ్గము ప్రజాసభకళిగదగొనుట, వారాహిద	11
ప్రేమిని నిలుపుట	11
శక్తినుండివాలు	10
పితృభక్తి విషయము తిరునామము	11
ఇంగ్లీషు క్రైస్తవములు	12-13-14
శ్యామల ప్రాంతములు	18
కృష్ణాంధ్రములు	11
గోదావరి మున్నెల్లాలో సర్ వాణిజ్య ముద్రావారి	14
సంచారము	14
అగ్రముగా పోయినారు	11
ఆంధ్రమున కాలనినది ఆంధ్రజాతియకశాల	15

ఆంధ్ర పత్రిక

1915 వ సం॥ జూలై నెల 19 వ తేది

సోమవారము

విద్యాలయములు

భక్తసంజేహ నియమము.

నాదినుండియును హిందూదేశము నందు
పరిమిత సహజము పరిపాటి మైనది. సాంఘిక
నియమములకు బోధనవా లేమతధర్మములను
నమ్మినను నిర్బంధము లేదు. అందువలననే హిందూ
దేశమునందు వర్ణాశ్రమములు, వ్యక్త్యములు వ్యా
పించినవి. హిందువులముందు దనేకమతములు చేరి
యున్నవి. సిక్కులు, కైరులు, బౌద్ధులు, హిందువు
లుగలగడే పలుకుచున్నారు. మహమ్మదీయుల పరి
పాలమునందు మహమ్మదీయ మతము నయమునను
భయమునను నమ్మినవి జేయబడినది. క్రైస్తవులు
పరిపాలనమునందు నయమునను నిష్ఠాధము లేకయు
క్రైస్తవమతము వ్యాపించేము బడుచున్నది. పర
మతము లన్నియును హిందూమత ధర్మములకును
హిందూసామ్రాజ్య దాయములకును ప్రతిఘటములు.
పరమత ధర్మములను బోధించుటవలన హిందూ
మత ధర్మములకు దుర్బలత్వ మేర్పడుట సహజ
ము. యుక్తయుక్త వివేచనలేని బాలురకు పాఠ
శాలలందు పరమత ధర్మములను బోధించుట
నలన స్వగత ధర్మములకు హాని గలుగుచున్న
దనుట నిజము. పరధర్మానుష్ఠానము భయావహ
మని భగవద్గీతయందు బోధించ బడినది. అరు
దినము పరమత భూషణమును స్వమత దూషణ
మును వినుచారలకు స్వమతాభిమానము గలుగుట
కష్టపాథము. ఇట్టిస్థితిలో క్రైస్తవ పాఠశాల
లందు హిందూ విద్యార్థులకు క్రైస్తవమతమును
బోధించు యధర్మమా కాదా యునుసంజేహము
గలుగుచున్నది. క్రైస్తవమత బోధకులు లోకము
నకు సంకటము న్యాపించి పాఠశాలలను స్థాపించి
విద్యనున్నుచు క్రైస్తవమత ధర్మములను విద్యా
ర్థులకు బోధించుచున్నారు క్రైస్తవమత మతబో
ధక వ్యయము పోషించుట కై యూరపియనులు
మొదటిను ను ధనము నిచ్చుచున్నారు. వారు ధన

సహాయమును జేయుటకుగల కారణము క్రైస్తవ
తమము క్రైస్తవులనుజేయుట యని క్రైస్తవ
మతబోధలయందు పోషించబడుచున్నది. క్రైస్తవ
మతములు మనదేశమునందు గాని మరేయితర
దేశములందుగాని పాఠశాలలను స్థాపించుటకు గల
కారణము క్రైస్తవమతమును బోధించుటకుగాని
తాకివిద్యను నేర్పుటకుగాని క్రైస్తవమతబో
ధకు లందును నంగీకరింప వలసియును. విద్యా
ర్థులు తాకివిద్యను నేర్వినగాని చేరనందున క్రైస్తవ
మత వ్యాపనకై పాఠశాలలు స్థాపనములుగా
క్రైస్తవబడినవి. క్రైస్తవమతబోధకు జేసి క్రైస్తవ
మతములకై వ్యవహార మతవర్గము వారి
మత వ్యాపనకై యన్య సహాయమును
నపేక్షింపుట యుక్తమాయును సంశ
యము గలుగుచున్నది. హిందూమత విప్లవ
మునకును క్రైస్తవమత వ్యాపనకును నేర్పన
క్రైస్తవ పాఠశాలలకు హిందూ దేశాదాయమును
న్యాయముచేయుట సమంజసమా యును ప్రశ్న
హిందువులకును మహమ్మదీయులకును గలుగు
చున్నది.
మతధర్మములందు పుటపభావమును వహిం
చుట బ్రతిఘటనరాజునతిమై యున్నది. పాఠశాలపాఠ
శాలలు దేవిధమైన మతబోధలను జేయండుట
లేదు. పాలకులు మతాచారములు పీఠిబాహ్యము
లు గానాతవరకును వారును సామ్యమైత
వరకు ప్రమేయమును గల్గించుకొనుట లేదు
క్రైస్తవ పాఠశాలల కితరపాఠశాలలకు నలె ధన
సహాయమును జేయుచున్నారు. దేశాదాయము
నుండి సహాయమును బొందెడి పాఠశాలలందు
మతధర్మము బోధించెడి సమయములందు అధ్య
తరము గల మతాతరులు చేవలసిన యరసము
లేదనునియము నేర్పాలు చేయుట యుక్త మును
వాదము కొంతవఱకు దేశమునందు ప్రబలినది.
బ్రిటిషు ద్వీపములందు ప్రజలందఱును క్రైస్తవు
లైనను వాన్కస్టర్లును, క్యాథలికులు, ప్రాత
స్టోలులు మొలగు వారు వారి మతాభిప్రాయ
ములకు భిన్నధర్మములను బోధించెడి పాఠశాల
లందు మతధర్మమును బోధించెడి సమయము
నందు హాజరుగావలసిన యరసము లేదు. హి
ందూమతమునకును క్రైస్తవ మతమునకును సంబం
ధము సాంప్రదాయా చారములందు మిక్కిలి
తక్కువగ నున్నది. అయినను హిందువులు మహ
మ్మదీయులు మతము బోధించెడి సమయమునందు
క్రైస్తవమతబోధను నమ్మినను నమ్మకపోయినను
నిలువబడి ప్రార్థనలను జేయుచున్నవారితలె నడి.
చవలసి యుండును నమ్మకముగలవారమును
చేయుట ధర్మము నమ్మకము లేనివారమును
నిర్బంధక గ జేయుట యాత్మకారవమునకును,
హిందూ మతకారవమునకును, హిందవజాతియ
బలమునకును ప్రతిఘటకము.
ఈవిషయమై దేశము మిషను పతనమందెరము
నందు శుక్రవారమునం దొకయువన్యాస మీయ
బడినది. బి. పి. ఎమ్. ఎల్. పరీక్షలు దులైర్పడెన.
పి. చంద్రయ్యగారు సన్యాసనకు. ప్లీమురు కళా
శాలోపాధ్యాయుడైన ప్రొఫెసరు షోలుగార
ధ్యకును.
చంద్రయ్యగారు విద్యాశిక్షాపద్ధతులం ది
కును నిండినారు. ధ్యశ్యాపముగలదెయును, హిం. ప్లీమురు
మునకు విప్లవోదిత విద్యాపద్ధతి లేదును, మతశిక్షణ
ముపట్ల పాలకులు తటస్థభావమును వహించుచున్నారనియును,
హిందూదేశమునందు మతధర్మశిక్షణమును తాకి విద్యాశిక్ష
ణమునలె నావశ్యకమనియును, పాలకులు క్రైస్తవపాఠశాలల
వలె పరమతధర్మశాలలకును సహాయము చేయుచున్నారని
యును, మతభావము సంఘములకు గలగవలసియున్నదని
యును, పాలకులవలన ధనసహాయమును బొందుచుండుటవలన

నొక మతబోధనకు నిషేధించుట యక్రమమనియును నీకార
ణమువలన కళాశాలలందు "మతధర్మ సంజేహనియము"
జేయుట యక్రమము చెప్పి. సభాధ్యక్షకు సింగూ కేశ
మునకు విద్యమును క్రైస్తవమతమును నడవము. వారు
కమ్మగోరుమును, క్రైస్తవ మతధర్మమును విద్యావ్యాపన
క్రైస్తవధర్మమును నడవము చేయుచున్నారనియును, పాల
కులు విద్యావ్యాపనకై క్రైస్తవమతమును జేయుచున్నారని
యును, మతధర్మమును విద్యావ్యాపనమును వారుకవ
దెచ్చుటవలన (7) ఏడ్వగలదు జేయుచు మహాప
కారమును జేసివిద్యాపద్ధతుల భంగముగలుగుచుండును
చెప్పి. ఈవిషయమును పొందలే రాష్ట్రమువారి విద్యాపద్ధ
తులె మూలజేదము లగునాయును చెప్పి.
వైనినివరెందెద హిందువులను బరిశీలించిన
వారల కవి బలతరములుగావరి బోధకమానకు.
క్రైస్తవమత ప్రచారకుల పాలకుల సహాయ
మును బొందియును, విద్యాధులందు జీతములను
పుచ్చుకొనియును, స్వయముగ గొంతసొమ్మును
జేచ్చిందియును పాఠశాలలందు విద్యార్థులకు
తాకి విద్యకోబాలు క్రైస్తవమతమును బోధిం
చుచున్నార మత ప్రచారకుల మున్యోజ్యేతము
మతబోధ. విద్యాధుల మొక్కుము పాఠకుల మొ
క్కుము మున్యోజ్యేతము తాకి విద్య మతబోధకు
జేయుట మతప్రచార కులవిని మతబోధను
విరుటము విరక్తులము విద్యార్థుల ఇష్టమునం
దున్నది. పాలకులసహాయ బోధకులుం దున్న
విద్యార్థులందు మతబోధ లేకు క్రైస్తవ
బోధను జేయవలది విద్యార్థులందు దేశావా
యమునుండి పొమ్మురు వారు న్యామము
గావాలను మెక్కిలుగాను హిందూ దేశముకు
క్రైస్తవ మతవ్యాపన మరసమును నమ్మకు
న్నార హిందువులలోనకుల పరమ విద్యార్థులు
లేదు. అపరమవి నమ్మువారే మతవ్యాపనకై
ద్రవ్యమును వ్యయముచేయ నుపియుండును గాని
నమ్మనివారే వ్యయము చేయవలయును? ఒక
వేళ పాలకులు మతధర్మసంజేహ నియమమును
విద్యాలయములందు దేర్పాటుచేసినను క్రైస్తవమత
వ్యాప్తికి గాని విద్యావ్యాపనమునకు గాని భంగ
ముగలుగు నదనమ్ముటకు నీటులేదు. క్రైస్తవులక
ద్రవ్యమును వ్యయము చేసి విద్యాలయములను
నిర్మింపించును వారిమత వ్యాపనమును జేయు
చుండును. విద్యాలాభములను బాగుగ పెరిగిన
హిందవు లింకొక విధమున విద్యను బొందు
ట కన కాశము లేర్పడును స్వలా
భాసేక్ష మానవులను సహజముగ నియతకార్య
ములగు ద్రవ్యములను జేయును. ఒక మతము వార
లకన్యమత బోధనను జేయుటకు స్వమతబో
ధయె ఇహపరములకు సాధకము. ఇట్లాంకును
దువలె హిందూదేశము నందును విద్యాలయము
లందు "ధర్మసంజేహ నియమమును" నెలకొలు
పుట ధర్మము, శాకరాము, కామము
గుర్యము.

యువము.

తూర్పురంగమునందు జగ్గములు పోలొడు
నందు పశ్చిమోత్తర దిశనుండి వార్షావృష్టుకు
బోవుచున్నారు. రుష్యములు వెరుకుతగ్గి నేసినది
తీరమునందు నిలువబడిరి. ప్రిజినిస్కోలు జగ్గముల
వకమైనది. గలిషియా నును బూర్ణినువరకుగా
జగ్గము వైస్యములు 7 అడుగులమును దాని కుత్తర
మునందు 3, 4, 5 అనియును నిర్ణయించ బడినది.
బల్టికాప్రాంతమునందు మూడు జగ్గములము
లను రుష్యములు నాశనముచేసిరి. దక్షిణరోలాండు
నందు ఆర్టియా జగ్గమువైస్యములకు నిరోధ మే
ర్పడి రాజమునంద నొడింపబడిరి. స్పెర్టురవడి తీరము
నందు భయపక్షములకును జయాప జయములు
గలుగుచున్నవి. బాల్టికుప్రాంతములందును రుష్య

విరోధా మహా సంగ్రామము

ఆంగ్లస్త్రీలు మందుగుండ్లను జేయ నిర్ధారించుట.

పడమటిరంగమునందు శత్రువుల భంగపాటు.

సామ్రాజ్యవాదుల సంగ్రామ వార్షికోత్సవ సంతకము

ప్రస్తుతం ప్రాయశః కాలమునందు పశ్చిమకట్టు

జగ్గులు ప్రతినిధులు వశపరచుకొనుట, వార్తాపాద దృష్టి నిలుపుట.

ఇంగ్లండు.

యం. వె. జలాన్ గారి ప్రసంగము

ఏప్రిల్ 18:—తమ కక్షివారల సభలో ప్రసంగించుచు యం. వె. జలాన్ గారిట్లు చెప్పిరి.—ప్రస్తుతం దిగ్భావమునందు మనదేశమునకు రాగల యుద్ధవ్యూహము పూర్వపు కక్షల మరచి మరల నొక కక్షయొక్క ప్రముఖ్యమునకు వహించుటకు నన్ను బురిగొల్పెను. ప్రజలయభీప్రాయమునకు కృతీరేకముగ వారతమునాకు తమ యధికారము నింతవరకు విడుదల చేయవలె.

మందుగుండు సామాను తయారు.

స్త్రీల దేశభక్తి

లండను జూలై 18:—తమ ప్రతినిధులు ముందుకువల తాముగూడ మందుగుండు సామాను తయారు చేయుటకు తోడ్పడ వచ్చునని వారమున లా ముద్దుపాక్షి గారికి విన్నవించి పేలకొలది స్త్రీలు ఉత్సాహముతో ముందు లండను కిక్కుల మొదటి శివరమునాడు నడచిరి. వీరి విన్నపమునకు జార్జి గారిట్లు బదులు చెప్పిరి. ఈ విషయమున స్త్రీల నుపయోగించుటకు వారతమునాకు సాధ్యమైతే వరకు బ్రతుక్కించెదరు. స్త్రీలు సహాయముచేయునట్లు విజయప్రాప్తి యాలక్ష్యమును. ఆలక్ష్యముగ కేకొన్న విజయము రక్తధారా పూతము చేయవలెను.

డచ్చినారు రక్షణోపాయములకు గడగుట.

అంస్టర్డాం జూలై ౧౫:—మూయిడెక్ కట్ట నొక క్రొత్తలాకు గట్టుటకును, ఉత్తర సముద్రమునకు బోవు కాలువను కట్టుటకు ద్రవ్యుటకును మూయిడెక్ నాకాశ్రయమును విశాలముగ నొనర్చుటకును మరియితర రక్షణోపయోగపు కట్టడముల నిర్మించుటకును ఒక చట్టమును పార్లమెంటు సభలో ప్రవేశపెట్టిరి. ఈ క్రొత్తలాకు పేరామా కాలువ లాకులకంటె పెద్దదిగ నుండును. మొత్తముమీద 12½ లక్షపానులు వ్యయమగును.

ల్యూసిటీనియాయువద్రవము, విమర్శనాఫలితము.

లండను జూలై 17:—ల్యూసిటీనియా విషయమున జరుగుచున్న విమర్శనయందు మెల్ల ప్రభువుగారిట్లు తీర్పు

నులు వెలుకబడిరి. జర్మనులు వార్తాపాదకు గైగానదీ ప్రాంతమునకు జేరుచున్నార.

పడమటి రంగమునందు జర్మనుల ప్రయత్నము లన్నియును విఫలములైనవి. మూర్ఖజావదీప్రాంతములను ఆగ్రాహసమీపమునను జర్మను లోడిపబడిరి. ఇట్టిరంగమునందు బాయిను కనుమ నుండిలా నాకనుమనరకును ఇటాలియనులు వ్యాపించిరి. మిత్రమండలి సైన్యములు గాలిపోలియందు తురుష్కుల నోడించి వెరుకకు నెట్టిరి. ఆఫ్రికా ఇటలీ వైమానికు లొండొరుల చేతములపై నగ్ని గోళములను పేసి పట్టుమును గలిగించిరి.

తురుష్కు ప్రతినిధులు సంధిని జేసికొనుటకై డ్విట్జర్లాండునకు బోయినట్లులు శనివారమునాడు ప్రకటించిన తంత్రీవార్తను ధ్రువపరచుచు బాల్కనుదేశమునుండి మరొక తంత్రీవార్త వచ్చినది. ఇయ్యది విజయైన యుద్ధమునందొకరంగము ముగిసి మిత్రమి డలికి మంచుల మేర్పడగలదు. డ్వానెల్లు స్వాధీనమైవును, యుష్మాబలము హెచ్చును. మిత్రమండలి సైన్యములు వేరొకరంగమునకువయోగపరును.

నిర్దిష్ట:—ఒడలముందు నుద్దేశ్యముతోనేగాక ప్రయోజనముల నాశముచేయు నుద్దేశ్యముతో శత్రువు లీయోధవై బాల్కనోలను బ్రయోగించిరి. ఎట్టి విధమున హెచ్చరికయు వెలుపలేదు ఒడను నిలుపవలసినదయ్యెనె యెవలెను. సంయుక్త రాష్ట్రములవారి చట్టములలో దేనిని కృతీరేకీ చి యయోధ ప్రయోగముచేసి యుండలేదు. తోటాంగల తెల్లలు కొన్ని మాత్రము ఒడలోని కెక్కించుకొనియుండిరి ఈ విషయము కట్టిలో గమపరచబడెను. ఇదితప్ప యితరదహ్యములేదు నోడగలేవు నాకా సంఘమువారి సలహాలో గొన్నిటిని కెప్టాను అనుసరించలేదు ఇ తమాత్రమున నాకని నిందింప గూడదు ఆతడు తనయుద్ధిశిలత నుపయోగించవచ్చును.

సంగ్రామ సాంవత్సరికోత్సవము.

లండను జూలై 17:—రాబోవు ఆగష్టు 8 తేదీ ప్రభుధమున యుద్ధముప్రకటించు దినముగనుచే నాదినమున క్రేటు ద్రిటనునందును సామ్రాజ్యమునందంతటియందును సభల జరుప గలవలెను సభినివేళములందలి ప్రతినిధులందరు నుత్సాహములై యున్నారు. ఆసభలందీదిగవతీర్మాన ముపపాదింపబడును పవిత్రోపాతుభూతముగు సీసంగ్రామప్రకటనా సాంవత్సరికోత్సవదినముగ నేడు పాటులుసభజేరి విజయప్రాప్తివరకు సంగ్రామము నెరవేరి మిత్రమండలివారు స్వేచ్ఛార్మకమునకును ధర్మసంస్థాపనకు నిందు బ్రతీకించిరిగాని నాకార్యము నెరవేరువరకు సంగ్రామమునెరవ తమ దృఢశక్తియును వెల్లుచున్నారు. ఈతీర్మానమును ఆఫ్రికాగారును బోసరులా గారును ఆమోదించిరి.

యుద్ధములు

లండను జూలై 17:—మిడిల్స్ బరోలో ప్రసంగించుచు హెచ్. డబ్ల్యు సామ్యూలు గారిట్లు చెప్పిరి. తపాలాఫీసువెచ్చు మూలమున నిన్నటివరకు 240 లక్షలపానులు యుద్ధములును లక్ష పోగుబడినవి.

జర్మనీలోనున్న భారతీయులగు యుద్ధవైదీలు.

లండను జూలై 14:—వీరియెడల జర్మను లెట్లు నడచుచున్నారో అను సంశయముగూర్చి ఇదివరకు సభవారికి తెలియబరచిన రెండు రిపోర్టులతోపాటు మరి యొకరెవైనములు తెలియలేదని పార్లమెంటు ప్రజల సభామండలిమున చేబర్చుటగాను తెలిసిరి వారు తమమతవిషయమైన కర్మల నడుపుకొనుటకు పూర్ణ స్వాతంత్ర్యమునుబడిరి తెలియుచున్నది. వారి కెట్లు జర్మనులు చూచుచున్నారో అను విషయమునుగూర్చి ప్రత్యేక రిపోర్టు బడయుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి

గ్రాస్టోనియోజనము.

లండను జూలై 17:—గ్రాస్టోలో జరిగిన నియోజనమున సంయోగ వాది రాలప్రభు గారుగూడ సంయోగాధికార వర్గమునకువేరిన మెల్లడిగారికి పోటీగానిలచి నియోజనమున మెల్లడు గారికి 5841 వోట్లును రాలప్రభు గారికి 289 వోట్లునువచ్చినవి.

ధాను జామీనుమీద వదలుట.

లండను జూలై 16:—హోర్థాను జామీనుమీద వదలిరి.

సోజాను ఫ్రెంచిగారి ప్రకటనము.

లండను జూలై 18:—క్విట్టమ్యాట్లు ఫ్రెంచిగారిట్లు ప్రకటించి. 9-7-15 వ తేదీమొదలు విరంపదగిన కూర్పుల తీర్పు స్థానములు యధారకారముగనే యున్నవి. మొదటి పంక్తియందు పనులు మరుకు గా జరిగినవి. ఇరు ప్రక్కలను ముందుగలు కాల్యబడినవి కొన్ని కొన్ని భాగ

ములగో నాపజ్జీవై ఫిరంగు లధికముగ కాల్యబడినవి. మూడు సార్లు శత్రువులు మాకందకములలో నకుగిడ్చులిగిగాని మేము వారిని వెంటనే తరిమివేసితిమి ఒకసారి జగ్గులు విష వాయుగోళముల సభికము గా నుపయోగించిరి.

ఫ్రాన్సు

పారిసు ప్రకటన.

లండను జూలై 18:—కడచినరాత్రి ఫ్రాన్సుకుకంటె కాంతముగ నున్నది. ఫిరంగి ముద్దులు మాత్రము జరిగినవి పాసునందు బ్రకటింపబడెను.

బ్రిటిషు వైమానికుల కృత్యములు.

లాహారు జూలై 17:—సీ. మి. గెట్టు లండను విశేషునిన్న నిట్లు చెప్పుచున్నాడు. కాలిఫర్నుకు కాల్చిక్కునకు మధ్యమును మందు కొట్టుతును జూలై 8 తేదీని బ్రిటిషు వైమానికులు ధర్మసము చేసిరి. ఈ నెల 24 తేదీని మెక్సికోలో నుద్దోగ్గియుల గృహముపై నేకు బాంబులు వేయగా ననేకులు దోగ్గియులు హతులైరి. ఈ నెల 14 తేదీని బీబుర్జ్ కీకు తువైరి బాంబులను వేసిరి. ఆ రెలిగ్యాఫరు దచ్చి పత్రిక వార్తయిచ్చుది.

పోలండుగోజర్మనులు ముందునకు పోగలుగుట.

లండను జూలై ౧౭:—నెల్సన్ గారు ఆధికారులు ఇటుల పత్రిక కటిం చిరి. వేగు నీ నలు వారి న పిమ్మట గురు వారమునాడు శత్రువులు విందో వెంటాడట కుడితట్టుకూడి తూర్పుగావెల్లెను నాయారంగమున రమ్మవారు గురువారమునాడు రాత్రి ఆజిట్టు పిస్సానను లుమధ్యనుండి నాయాదికి కుడితట్టుగావెల్లెరి. ఆవాకు ఆజిట్టుకు పడమట శత్రువులు తీవ్రముగా తలపడగా రమ్మవారు వారిలో చాలమందిని సంహరించి వారిని తిరిమివేసిరి ఏప్రిల్ బగ్గుడులమధ్య నున్న జోట్టాలూరిపా నడిమిబువ్వారమునగూడ తీవ్రముగు పోరు జరిగినది. 2 గొప్ప శత్రుసేనలు సీప్తరునదిని గ్రోడికువద్ద చాటబోవుచుండగా రమ్మవారు వారి నెదిరించిరి.

శత్రువులముట్టడి భంగపరచుట.

లండను జూలై 17:—స్టాన్లీ ఫోరెజ్ కు త్రవమున రాత్రియంతయు ఫిరంగులతో యుద్ధము నడచెను. ఆగ్గోనిలో మెరిటెరిజే ప్రదేశములో బాంబులతో యుద్ధము జరిగినది. చూల్లెసునకు పశ్చిమమునను ముస్సానులపై జగ్గులు రెండుసార్లు కలిసిరి కాని వెళకకు తిరుమబడిరి. కెగోలో అడవిలో నున్న మాకందకముల వారు రాత్రిభాగమున ముట్టడించిరి. కాని అపజయమందిరి. బాడ్నాగ్ లో, హోనో మెలనద్ద జర్మనీవారు ముమ్మలావటవర్గపుయ్యెను. అని ప్రకటింపబడెను.

వేరిస్లోచేయబడిన నిర్బంధము.

లండను జూలై 15:—వేరిస్ నగరములోనున్న వైని కోడోగ్గోయ శివరములలో మధ్యమున ఎంతమాత్రమును విక్రయంపనూడదని గాలనిగాను ఆజ్ఞాపించిరి.

పరాసువారి రిపోర్టు.

లండను జూలై ౧౭:—వే.స్ ఈ శోభా దేశమంతయు మునుపటికంటె కాంతిగ నున్నది. ఆగ్గోనిలో కాల్యల యుద్ధములైవు. మూర్ఖజే కొండలపై జర్మనులు తీవ్రముగు ముట్టడి సలిపిరి. కాని వెళకకు కొట్టుబడిరి. వీరికి విశేషముగు నష్టములుకలిగెను. 6-7-15 నమేము తీసికొన్న కందకములో నొకమూలను జర్మను లాక్రమించుకొనుకొనిరి.

గాలిపోలిలో ఆంగ్లమిత్రమండలివారి విజయము

లండను జూలై 16:—పరాసునా కలుల ప్రకటించిరి. డార్ డెనల్లులో జానావెనును విదేశసేనలను తీవ్రముగ పోరుతున్నట్లు రెండవపంక్తి నాక్రమించిరి.

నగాండికోను పట్టుకొనుట

లండను జూలై 18:—నగాండికోను పట్టుకొన గలుగుట ముఖ్యమైనవి యని ఆధికార్లు రిపోర్టు లన్నియు వెల్లడించుచున్నవి. జగ్గునీవారు తమ్ముకాపాడుకొనుట కిదియే ప్రధాన స్థానము నగాండికో తమ స్వాధీనము నుండి తిప్పుట వారికి విశేషమైన యుద్ధపక్ష కరముగనుండును. అందుచే రాత్రి భాగమున నెదిరించి వారి తిరిగి తీసికొనకలెనని వారు దాని ముట్టడించిరిగాని మోడింపబడి, వైశ్రాంతి మూల పోగ పారిపోయిరి. సముద్రపు దివిని పవిత్రముచున్న ఆంగ్లేయ పరాసుసేనలు దేహాన్న బాహులు పట్టుకొనిరి.

రుష్యా

రుష్యా ప్రకటనలు.

లండను జూలై 18:—రెట్రోగ్రాడు, ఓరీంటల్ మిషన్ ట్రస్టుకు పోగొట్టును జరిగింది. క్రైస్తవ్యమునందు మూడు పట్టణములవారు కలిసి వాదించిరి. కాని రుష్యావారు సర్వీల నోరే ప్రత్యక్ష కానివై బడి వారి వాదము గావించిరి ఇరు వాగుల వాదించి జయమును కలిగిరి. యితరభాగముల నుండి వెలియనప్పుచున్నది.

తూర్పురనున్న శత్రుసేనలు.

లండను జూలై 17 — రెట్రోగ్రాడు—రెట్రోగ్రాడు నుండి రంగుమన పనిచేయుచున్న జర్మనీవారి సేనలు రి ఉండు ననియు, ఉత్తరరంగుమన పనిచేయుచున్నవిరి అనియు ఇంతే కాక విశేషముగ గుర్రపుదళ మిగిలినను వచ్చుననియు యుద్ధవ్యాపారముల చక్కగ తెలిసినవారు తెలియజేసిరి.

ఇటలీ

ఇటలీవారి ప్రకటనలు.

లండను జూలై 18:—రోము—కొంతకాలమున నీటి కల కొల్లగొట్టినది కొట్లయధ్యయమునండి ఉన్నతమై సాధించి నదిగాని ప్రదేశమును ఇటలీయులు స్వాధీనపరచుకొను చున్నారు. కొండలు నదులు మొదలగు యిట్లుండల జయం నుచు, శత్రువులు వారిల రాకుండు తేయుటకు నిర్భుత మున్నులై వారివెరియ చున్నను లక్ష్యవైట్టక బోయి కనుమనండి, ఫ్రెంజిలోయద్వారా, లానాకనుమ చురులకు పోవువార్తమును ఇటలీయులు, చేరిరి. శత్రువులు తమవై ఫిరంగుల నధికముగ గాల్చుచున్నను నరకు చేరుక వై నెరులు లానా కనుమకర్త దానిచురుల సాక మింనుకొనటకు కలిగిన పోగొట్టుములో ముప్పి యుద్ధ మొనర్పిరి. అప్పుడే శత్రువులు తమ కందకముల నిర్భము చేసికొనుచుండిరి. ఆస్త్రియనులు విసాంజొప్రదేశమును గనుపర్పిరి. కాని ఫలి తములేదు. గారి యాలో శత్రువుల ఫిరంగుల సామములవైనిన్ని, సానోమితి కొండలవైనిన్ని రెండు ఇటలీవారిమానములు వాయిలుజేసిరి. మెటనే నిప్పులుకొనెను. విమానములు పారిపోయెను. వీటివై శత్రువులు ఫిరంగులుకాల్చిరిగాని వీటికి నష్టముకలగలేదు.

కొండలలో యుద్ధమున ఆస్త్రియను లోటుమి డెందురు.

లండను జూలై 17:—రోము న్యూస్ అనుగులకంటె నధికముగు ఎత్తుగల ఎరిగొకొలా (బీజియొ కనుమ ఆస్త్రి యనులు దాటి ఇటలీవారి స్థానముల ముట్టడించిగాని వెళుకకు తరుమబడిరి. తరువాత నొకకొక్కయకకు ఇటలీవారెండు కనుమల సాకమించిరి. ముందు వీటియాధారముగ ఆస్త్రి యనులు కాన్సియారంగమువై రెండుసార్లు గలిసిరి. కాని నష్టములే తటస్థించెనుగాని గాని విజయమునడి లేదు. విసాం జొరంగమున మాచ్చేమియు లేదు. గాని ఆస్త్రియనులు రాత్రి వేళల చిన్న చిన్న ముట్టలు జరుపుచున్నారు. ఇటలీయులు ముందుకుగాకుండ చేరు ప్రయత్నముల ఎడతెగక కెద్దవెద్ద ఫిరంగుల పేల్చుచున్నారు.

ఇర్రిడెంటిస్టు శాఖానాయకుడు మంత్రిగ నియమింప బడుట.

లండను జూలై 16:—రోము—ఇర్రిడెంటిస్టు శాఖా నాయకుడు, ప్రతినిధి న అగు నీనియరు బాల్లిగారు ప్రత్యేకశాఖాధికారము లేని మంత్రిగ నియమింపబడిరి.

నయ్యిశాఖ

వైద్యుల ఆస్తికాయుద్ధసమాప్తి.

లండను జూలై 16:—కేఫుటవు—యుద్ధభూమినుండి యిటలీయుల బోధాగారి వైద్యులలో కొన్ని పట్టణములు ప్రశంసించి, ఉద్రిక్తతల పునరుద్ధరముకు వచ్చినప్పుడు కిన్సు లలో ప్రజలచే వీరధికముగ గౌరవింపబడిరి. పునరుద్ధరమున మొదలుగా రి వైద్యులకు స్వాగత మొసగిరి. విశోపాయుద్ధ భూమిలో గోరు నల్ల మైదుల మియకాలమున వారు తమంతట తమకుండు కొలది వచ్చి వైద్యములో చేరు చురచు నే నను లొంటి నని మేయరుగారు చెప్పిరి. ఇగాఫిమి. బాంగ్లదేశ తొలి సంగిదే వైద్యులు మరలి రా

గలిగిరి జనరలు థామ్సుకు గారు నడివిరి. కేఫుటవును ఫిరంగి దళమువారు ప్రత్యక్షములగు ఫిరంగులను తీసికొని ప్రయాణ ములో ఒక్క గుర్రము అయిన నష్ట పోకుండునట్లు రాకపో కలు చేయ గలిగిరిని వారిని ఆదున అభినందించి.

జర్మనీ

బొగ్గు యంత్రమును దొరతనమువారు స్వాధీన పరచుకొనుట.

అ.హావోద్ జూలై 16:—లండనులోనున్న విలేఖి పయనీన క్రైతిక కిట్లు తంతివాత్త నంపెను. బొగ్గు పరిశ్రమధి కారము విరతనమువారు పూనిరిని తెల్లనులో అధికారులు ప్రకటించిరి.

క్రైస్తు కర్మాగారములో పనిచేయు పనివాండు తమ కొరికల తక్షణమున నెరవేర్చగాని యంత్రముల భద్రంపను చేయుదుమని భయపెట్టిరిని జీనివాలోనున్న విలేఖి డెయిలీ ఎక్స్ప్రెస్ పత్రికకు తెలియజేసెను.

ఆస్త్రియా

ఆస్త్రియావారివిమానములు బొంబులువేయుట
లండను జూలై 17:—చానివై ఆస్త్రి యావారివిమా నములు బొంబులుజేసెను. ఆరుగురుచచ్చిరి.

టర్కీ

తురుష్కులసంధి ప్రయత్నములు.

లాహోరు జూలై 17:—నిజామిటిరి గెజెటుపత్రి కకు లండను విలేఖి 16 వ తేదీ నటుల తంతివాత్తవంపెను తురుష్కు ప్రతినిధులు స్వీట్జర్లాండునకువెళ్ళిరి. నత్తమే అని బాల్కన్సులోని ప్రతినిధి మైయు. పత్రికకు సోఫియా నుండి నిశ్చితవాత్తను తెలిపెను. (స్వీట్జర్లాండుకు వెళ్లుటకు బయలుదేరిన తురుష్కు ప్రతినిధులు సోఫియాకు వచ్చిరిని ఇది నరకొక సమకానికి పత్రికొకవిలేఖి తంతిచెన్ను. కనిస్టాంటు నోఫియాలోని జర్మన రామిబారి (మిలిటరీ ఆట్రాచి) రామి బారి కాగ్యస్థానమునందలి రికార్డులను పట్టుకొని వెలిపోయిని గూడ నాతంతివాత్తలోనున్నది.

టర్కీవారు లాహెబుపై దాడి వెడలుట.

నిజా జూలై 18:—తురుష్కులను ఆయుధును అల్లాతా (అహెబు) నుల్తారు సర్ ఆలీబను అహమదుబను ఆలీ కేసీ.బి.ఇగాని ముఖ్యపట్టణమువై దాడివెడలిరి. ఆరొగు లో అహెబునుల్తారుగారికి గాయము తగిలి నది. ఆయన ను ఏడవకు తీసుకొనివచ్చి కేన్త్రుచికిన్ని. చేసిగాని ఆయన మృతికొనిరి అయినను సాధారణముగా అల్లాతా నుల్తారు గారని సులుతురు ఇయన మరణమునలన ఇండియామంత్రిగారు ముఖ్యమై హతుని గోల్పోయిరి శ్రీబాబు చక్రవర్తిగారు. శ్రీ హార్డింజీప్రభువు గారును నుల్తారు గారి కుటుంబమునకు సమా శ్వసన లేఖలవ్రాసిరి.

అమెరికా

దూది వర్తకము.

లండను జూలై:—వాషింగ్టన్-సరకు యెవరైండియు నిర్ధారణ మొనర్చుచునాత ని.పబడిన దూదిసరకునకై బ్రిటీషు రామిబారివాడు ఆయాసరకుల సంతదారులకు సామ్యునియ్య మొదలిడుటచే అమెరికావారికి సంతసము గల్గెను. పానులకు 10 నెట్లకుంతున అయిన 25 లక్షలదాలర్లను నిన్నటిదిన మన విచ్చిరి.

ముట్టడి.

లండను జూలై 15:—న్యూయార్కు—ఆర్థు నా అనసాక యిచ్చుటకు వచ్చినది. జూలై 9-వ తేదీని తా మొక జలాంతగ్రామిచే నెరింపబడితిమని యొడలోనివారు చెప్పిరి. “టార్జెడోలో కొట్టుటకు యత్నించినదిగాని, అదితప్పిపోవు టచే జలాంతగ్రామి రి గుండ్లను మావైకి వదలినది. తరువాత చాలయామునరకు ముట్టువెంటదోమెను.” ఈ సాకవైని 21 నుండి అమెరికను లుండిరి.

అమెరికా క దెనులు.

లండను జూలై 16:—న్యూ యాక్. సాంధీహుక్కు లోరిజిల్వ్యాటు వానోలకు జరిగినపోటీపందెమును కార్ని యరు నాకలోనిపేరు పాంటుమార్గనుగారు చూచిరి.

బొంబాయి.

బొంబాయిసెయిలు.

సార్వట్రాయ జూలై 12:—నేటి యుద్ధమున 3-30 గంటలకు దిగువకు బోవుచున్న సాయుధల బండికి స్వల్ప యిష్టము గలుగుటచే వింగ్లాండుకుట పాలును, బాట సాయలను దీసికొని బొంబాయికి బోవుచున్న తహిబబం డికి 5 గంటల గే నిమిషములు ఆలస్యమాయెను.

మెయిలుస్టేషను.

ఈ నెల 2తేదీని తహిబబండికొని బయలుదేరిన సాల్వెటి యుకనోడ నిన్నటిదినమున తెల్లవారు పప్పటికి బొంబాయి చేరినను. మదరాసుకుబోవు మెయిలుబండి 12 గంటలకు విజ్జోరియా స్టేషనునుండి బయలుదేరుచున్నది. కావున నెట్టి యభ్యంతరమును లేకపోయినచో తహిబు నేటిదినమున మధ్యా హ్న మిక్కడ నీయవలసి యున్నది.

సర్ రవిద్రనాథ కవిగీతములు.

బొంబాయి. జూలై 17:—నిన్ను సర్ వారాయణ చంద్రా వర్మకు గారు విద్యాధి సోదగ సంఘ భవనమున “తొటమాలి” అను గ్రంథమునందలి గీతములలోని శేషముని లను గూర్చి యుపన్యసించిరి. ఈ సంఘమునకు విద్యాధులు విశేషముగను కొందరు శ్రీమయగూడ వచ్చిరి ప్రార్థనా సమాజ మందిరమున నెడ ములేకుండుట చే వారి లో కొందరు వెళుకకు బోవలసినవారైరి. ఉపన్యాసము చాల శ్రావ్యముగా నుండెను. మొదటినుండి కొనకలకును చాల శ్రద్ధతో నాలకించబడినది విచ్చినవారిలో చాలమంది ఆగ్రంథ ములను చేబూు వచ్చిరి. దీనివలన నీప్రాంతమున నీగ్రంథముల యం వెంతటిసాధికనము గలవో వెల్లడిచుచున్నది.

కలకత్తా

బారిసాలు కుట్రనేరము

పీడకు సాక్ష్యము.

కలకత్తా జూలై 17:—ఈకేసుకు బేకర్లజి నెడన్న జడ్జిగారు. విచారించుచున్నారు. బాబు శ్యామచరక్ దత్తు పీడకు గా రిటుసాక్ష్యమిచ్చిరి. నేడు కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయ మునందు ధర్మశాస్త్రపట్టపరీక్షయందు తేనవాడను. 12సం॥ నుండి న్యాయవాదిశ్యమున నుంటిని. 1914 సం॥ ఏప్రిలు నెలలో నాచెల్లెలు బాకిపోల్ గృహమునందు బంధిపోటు జరిగెను. అప్పుడు దొరతనమువారితుపాకి యొకటిపోయెను. అటుపై నాకువారములకు దిరంగల్లోనందు మరియొక బంధిపోటు జరి గెను. ఈబంధిపోటు జరిగినతర్వాత నాకుమాడుకుట్టినిగూర్చి పోలీసువారలు విచారించిరి. అందుచే నీపేరుగల మరియొక రాజ్యాంగ సేనకు జొక కుండకలెనని దలదిలిరి. ఆ మైవి కట్టిఅను రాజానిదాను అనుకాతని గలసికొనిన విధమునను డక్కాలో నాతరిచే నెట్లు నాబొంబులము వైకొనినదియు నా నాబొంబులమును కలకత్తాలో సి.బి.డి యి.స్పెక్టరుగ నున్న జాగేష్ చంద్రభూమికు లాసలిచ్చెననియు వారు చెప్పిరి నీ రా నాబొంబులమును ఇక స్పెక్టరు జనరలువారికి వెల్లిరి. ఈ నాబొంబులమునందు రాజానిదాను తాగు సమితియందు సభికుడైనవిధమును దిరంగల్లోనందును కొనాకూరియంతును బంధిపోటుల జేసినవిధమును క్లింపబడియుండెను.

బంగాళియున వరదలు.

కలకత్తా జూలై 17:—తూర్పుబంగాళా ఇను ప దారి ఏకెంటు ఇటుల ప్రకటించెను. ఆసాములో పశ్చిమము నను బూటానలోను కొండలమీద వన్న మధికముగ కురిసిం దున బేకి సాయామనకు పగ్గాడియా నదులు 9-1-15 వ చిశే వముగా పొంగినవి. అందువలన సాగుభాగు అనియజానుల మధ్య లైలు కట్ట చాల చోట తెగిరి. సోరభాగు స్తేష నకు తూర్పున 2 మైళ్ళ దు రియనన్న బేకి కుంతెన కద్ద ను రంగ్యాస్తేషనుకు డెడుట మైలుదూరముననున్న మంలేష వద్దను కెద్దగండ్లుకడిసి. మొదటికంతెనకద్ద కరదహెయ్య వచ్చి కెట్లపిగి కెనెనకడ్లుకడిసి. అండవలన నీరు దూల ములవైకితేచినందున వంతెన కొట్టకొనపోయినది. సోరభాగు కు తెగినదను రిచోట్ల గండ్లుకడిసి. ఇంకను చాలజోట్లగండ్లు పడిసి. సాధ్యమగు కంతెన్వలో బండ్లకు సరాసరిగ నడిపించు టకు ప్రయత్నములు చేయబడుచున్నవి. తిరిగి గర్వములు కురి యకుండ నున్నచో 10 దినములనాటి కొక వైపునకు బండ్లు నడుపుట కేర్పాటులు జరుగవచ్చును. అంతవరకు స్త్రీమరు మిగ మాభిమానునుండి ప్రయాణికులు వెళ్లుట కేర్పరుపబడినది

బార్లికు పరగణాలోనివాడ జ్యోతులు ముందుకు
వెళ్లగలిగిరి రమ్యవారిలు ప్రకటించి. బృహదీశ్వరు మహాశక్తి
సేవలతో పాఠ విన్నవించు విద్యార్థులలో కుడివారి
నాక్రమించుకొన గలిగిరి. పోలంతు మధ్యనేకుండుచి నీ
వ తును ముందు వెళ్లిరి. గోవిందా దక్షిణభాగమున క్రమ
వులు రాదును ముట్టించివెళ్లిరి. పోలంతు పైనివిభాగమున
లక్ష్మీనరద క్రమసేవ విభాగమును నిర్దేశము కలిగించి.
ప్రభుబాగునడలకు మధ్యయనుగా వేళకు సేవలు పో
రినవి. తూర్పుగోవిందాలోను నీవేటిరుంది ప్రాంతమును
ఉభయవేసలును పోలముగా పోరినది.

4 వ పేజీలోనున్నది.

ఆ సీసా నాకు కనపడుచున్నది. అందులో రెండు మూడు డ్రాకుల విషద్రావకముండవచ్చును. ఒక మిత్రమైన మోతాదునకు రెండు మొదలు 8 బోట్ల ఆయన చాలు అయినది బోట్లు ఒక డ్రాకు అయినది. ఆ సీసా మూడు 12 మిక్కుటమైన మోతాదులు పట్టును. అందులోని ద్రావకము ప్రొచైన్జెక్ ట్రైప్లో ప్లోకాసిడ్ నీరును, ట్రైప్లో ప్లోకాసిడ్ నీరును, విషమయి రసద్రావకము కలిపితే ఆ ద్రావకమగును. ఒక గ్రెయిసులో వాల్లర వంతు ద్రావకము పిల్లల చంపగలదు. అట్టి యాదృశ మానీసాలో నోగయ్యున్నది నేను సుమారుగ నయిన చెప్పజాలను ఈ సీసాలో మూడు, నాలుగు, మిక్కుటమగు ఆహారకమయిన మోతాదులు ఉండియుండును.

ధూహారములయిన పిత్తులు.

ఆహారము కట్టుబడినది. విషమయి సమయము చాల చేదయు నది. కక్క పాలను ఆహారముగా తీసుకొని త్రాగివేసెను. నేను పాలను పింగాణిలో పోయిపోయినది నేను కక్క త్రాగివేసెను పింగాణికి నల్లరంగులేదు నేను కక్కకు రెండవసారి పాలను పోసివేసెడికి 15 నిమిషములైనది. అంతవరకును అది వెనక కట్టవై కూర్చుని యుండెను. అది సురుక్కున నే యుండెను. అది యెంతమాత్రము అసౌఖ్యముగ నున్నట్లు లేదు పరీక్షించి చూచుటకై అంటు నేను రెండవసారి పాలను పోయి నిశ్చయించితిని. దానికి రెండవసారి పాలపోసి, అర గంటవరకు కనిపెట్టిచూచి తరువాత వెళ్లవలెనని నాతలంపు. మొదటిసారి పాలపోసిన వెంటనే విషపుసంగతి నాకు తెలియరాలేదు. రెండవసారి పోసిన తరువాత వాకనమానము కలిగింది. కక్క చచ్చుటకొడనే స్పష్టమయినది. నేటిటి కక్కచురణము వివర కలగను. ఆహారము విషమయినదని నాను: నుకు కలెను అందుచేత దానిని కేరొక జంతువుపై పరీక్షించ దలచితిని. ఆ కక్కచచ్చుచుండినపుడు నాకలెగాక దగ్గర నావాకనముకూడ నుండెను. నేను రెండవసారి పాల నిచ్చినపు డాయన అచటలేదు నా వాకనముకూడే ధృతగా జూట. ఆహారము అయియున్నది కానిది నాకు తెలియదు. నేనాయనను క్రిందికోర్పులో చూచియుండలేదు. పదవిని కోర్పు దినములలో ఆహారము రాజమండ్రిలోనే జూడలేదు నేను పాలను కొడికిపోసి పరీక్షించినపుడు ఆహారముండెను. కోర్పు విషములు కోర్పుపై పరిశోధనని ఆసమయమునందు ఆహారమునాలో చెప్పెను. ఆయనను నాకు సందేహముగ నే యుండెను. పది మిషములవర కాకోడికి కాచియుంటిని. ఆసమయములో నేమియు కలిగినదేలేదు. అక్కడ చాల కోర్పుండెను.

కుక్కచచ్చిన తరువాత, కోడికి కొడికివెట్టి, పాలగిన్నె పట్టుకొని రాజాగారిదగ్గర పోతిని. వారిలో నేను మట్లాడుచుండగా పాలుగాని గిన్నెగాని వారికి నేనాపలేదు. నేను వారిలో మట్లాడుచుండగా పాలగిన్నె వాడేతనే యున్నది; నేను వెళ్లి వారికి చూపించితే. మాయువుగలదు రి లేక 4 గజముల యెత్తు గలదు. దివానుగారు నా వాకనము రదియు నచటనే యుండిరి. రాజాగారి గుండెపుడు దివాను గారు పాలనకలెజూడలేదు. దొడ్డిలోనుండి కప్పుకు చూచిరి. రాజాగారియెడల నా వాకనమురదిపాలను పరీక్షించలేదు. కోర్పు ఆవరణలో నే నాయనతో సంభాషించితే. కుక్కచచ్చు నకు బూర్వము జరిగినవిషమును నాయనకు తెప్పితిని. గిన్నెకు గల నల్లకప్పుకుగూర్చియు, పాల నీలరంగుకుగూర్చియు ఆ ఆనతో చెప్పియుండినట్లుకొనెదను. రాజాగారి సుఖమునకు బోయినపుడు నేనాపాలను దివానుగారికి చూపలేదు. దివాను గారు వారంతట వారే వచ్చి పాలను చూచినట్లు నాకు జ్ఞాపకములేదు. నే చటికి రెండవసారి పోయినపుడుగూడ దివాను గారికి చూపలేదు. మొట్టమొదట నేను రాజాగారిదగ్గర పోవుచుండ గది నా ను గారికి చూపితిని నేను రాజాగారి వద్దకు పోవుచుండగా దివానుగారు వారిలో నుండిరి. నేను గిన్నెలకుగల కలకప్పును పాలనీలరంగును వారికి జూపితిని.

కుక్క చచ్చి యినదని రాజాగారిలో చెప్పితిని. మరునాడు కలెక్షరుగారు వచ్చిరి. నేను వారికి వాంగ్మూల మిచ్చితిని. కాని నా నుమాత్రము చూపించలేదు. వెండిగిన్నెలలోనున్న పాలను, నీటిపాలను, యిదివరకు చూచియుంటిని. కాని అప్పుడు నల్లరంగునుమాత్రము చూచియుండలేదు. నా ధారణమైన తోడికొనినపాల వెండిగిన్నెకును మధ్య చేయదు. అటువంటి నల్లరంగు ఎందుకు కలిగినది నాకేమియు తోచలేదు. పుల్లకపదార్థ మేమయిన పాలలో జేరినపుడు పాలు తోడుకొనును. నేను మృతక శేఖరచరిత్ర సమయమున నచట

నుండిని. రసాయనికపరీక్షకునకు పంపబడిన బంగిలను నేను మట్టుకొనలేదు. రాజాగారు పంపిన వస్త్రహామమును, బదులుగ, రాజాగారి కా సాయంకాలము, నేను వస్త్రహామము చేయలేదు.

పితాపురపు వాకనపురపు దావాకను సమయములో నేను విద్యార్థిని. నేనేవిధము నాయనకు సహాయము చేయలేదు. [ఒకసంతకమును చూపించగ అది తనదికాదని సాక్షి చెప్పెను. ఆయన తరువాత యంశములు తాను వ్రాయులేదనెను. తనపేరు, నూర్యనారాయణరావు, లేక, నూర్యనారాయణమూర్తి యని వాడుకగా, నూర్యనారాయణ యని వాడుకలేదని చెప్పెను.]

అప్పారావుగారు చేసిన క్రాసుపరీక్ష.

“నేను వెనకటి బాగులములో పాలను పట్టిక పుభగ లేదని చెప్పి వెంటనే నురల నున్నది చెప్పితిని. కాని అట్లుకాదు.

గ్రాంట్లుగారు చేసిన క్రాసు పరీక్ష.

కలెక్షరుగారు పితాపురము వచ్చి సాయంకాలము 8, 4 గంటల మధ్యకే నా వాంగ్మూలము తీసికొనిరి. కలెక్షరుగారు పాలను పరీక్షించి చెప్పినపుడు అది నా స్వాధీనములేదు. అది దివానుగారి స్వాధీనములో నుండెను. వెండిగిన్నెను నీలుచేసి నప్పుడు ఆ గిన్నెలో నల్లరంగులు యుండెను.

కోర్పువారి క్రాసుపరీక్ష.

నేనాగిన్నెను తీసికొనవలెనని ఇంకొకపని మట్టుకొనలేదు. పింగాణి గిన్నెలో పాలును పోయిపోయి మొట్టమొదటిసారి, పాలకు గలిగినదలనము. పాలగిన్నెలోనుండి పింగాణి గిన్నెలోనికి పోయబడినపుడు అది తెల్లగయిందెను. వెండిగిన్నెలో మాత్రము నల్లరంగుపొడయిందెను. గాంగ్మూలలోపోసి పరీక్షించి చూచుచు నాకు తోచలేదు. మొట్టమొదట వెండిగిన్నెలో పాల్పొయి నల్లరంగునందెనని నాయభిప్రాయము కాని పింగాణిలో పోసినదల కొంతపాటు తెల్లగనున్నదని తెలిసెను

రంగు. ఎంతవరకు ప్రేమించియున్నదోను చూచుటకు నీటునటు త్రొక్కినాను. అదంతయు నేకముగా వెక్కిమాదిరి రంగుగానే యున్నదని నాతలంపు ఆ అంతయు నీలి నల్లముగా నుండదను సందేహము నాకులేదు. చేతుకొనిన భాగమును పుల్లని భాగమును నేను చేరుగ నున్నది రెండిటిలోను కూడ నీలిరంగు ఉన్నది. కడుపు ఉబ్బు మొదలగు చిహ్నములన్నియు విషమునకు కలిగిన నియమ కొంటిని చిహ్నములపట్టి విషముఫలూరినచెప్పలేదు కుక్కచచ్చిపోవుటకు కారణము విషముపైసమో పాహారమో పాదరసమో, లేక ఏటికొనినవిషమో అయియుండవచ్చును. రససంబంధమైన కస్తులను తీసినజంతువులుచచ్చుటకలదు ఈ నీలిరంగు రససంబంధమైన కస్తుల నున్నపుడు కలిగి యుండునని నాకు తోచలేదు. ఇప్పుడు నా కది జిల్లుయన్నది. రససంబంధమైన నొక కస్తువు (క్లోరైటు) వెండిని తాకినచో, దానిని నలుపు జేయు నీలిరంగు క్లోరైటు కలకలిగియుండ వచ్చునని యిప్పుడు నాకు తోచుచున్నది. ఉదజ ప్రకాశము ట్రైప్లోప్లోరికు ఆసిడును పాలలో పోసిన పాలుతోడు కొనును. విషమయి సమయమున అప్పుడు కలక పాలుతోడుకొని యుండునని నాకు తోచలేదు. ఉదజ ప్రకాశమును, ముప్పిసను ఈ రెంటివలననూడ పాలుతోడుకొనును. రసవస్తు పరీక్షకున కద్దకు 10 బొమ్మల పాత్రను తోడుకొని నది పంపినాను. నీకు పాహారము మొదలగు విషముల కలకగూడ నీలిరంగు కలగ వచ్చునని తెలిసినను, ననురసవస్తు పరీక్షకును ఆకుగు కప్పుకు నీలిరంగు ఎందువలకలిగి యుండునో యుజ్జా మిను చుంటియు నాకుండలేదు ఉదజప్రకాశమును నీలక పాలు తోడుకొనియుండునని నాకిప్పుడు తోచుచున్నది.

గ్రాండుగారిచే ప్రక్షింపబడి చెప్పిన సాక్ష్యము:— పాలలో పాదరస పర్యవేక్షణ (మెక్యురీ పరీక్షలేదు) కనపడకపోయినందున, ఆ నీలిరంగు ఆ పాదరసవలన వచ్చినట్లు చెప్పలేదు.

అప్పుడు మాడ్చే గారిచే ప్రక్షింపబడి చెప్పిన సాక్ష్యము:— పాదరస పాలలో నొకపత్తమును నున్నదనుకొనిన యెవల గననప్పు పరీక్షకు నివరత్యయందు గనపడకుండ నందలి పాదరసమునకు కుక్కయు, కోడియు తి:నేసియుండుట యసంభవము. రసవస్తు పరీక్షకునకి పాలలో పాదరసము కనపడలేదు. రసవస్తు పరీక్షకును పాలను అతి నూక్కుముగా పరీక్షించి పాదరసము నా తలంపు.

ప్రశ్న.— అయితే, ఆనీలి రంగుఎట్లు వచ్చినదని మీ యభిప్రాయము? గిన్నెలోపూడ నీలిరంగు ఉండెదా?

సాక్షి.— ఉన్నది.

ప్రశ్న.— పాలు ఏమాత్రముండును?

సాక్షి.— నేనుకొలవలేదు. 10 బొమ్మలు ఉండవచ్చును.

ప్రశ్న.— అది నీలముగానుండెదా?

సాక్షి.— అవును.

ప్రశ్న.— పాలరంగు నీలముగానుండెదా?

సాక్షి.— లేదు.

ప్రశ్న.— పాలలో నీళ్లుకలిపివేయడం అది నీలముగానుండెదా?

సాక్షి.— లేదు.

గ్రాంట్లుగారిచే పరీక్షించబడి చెప్పిన సాక్ష్యము:— మృతక శేఖర పరీక్షలకు చాలా చేసియున్నాను. పాదరసము వినిజరస్తువు కేర్వ కోశములో పాదరసమును గాంచినను, నదియచ్చుట కెట్లు రచ్చియుండెదో చెప్పలేదు. కడుపులోనున్న పాదరసమును నేను కనపెట్టలేదు కేర్వ కోశము మొదలగుభాగములు గననప్పు పరీక్షకునకద్దకు బంపుచును. ఒకకోశములో పాదరస సుబంధములై కప్పు పుంజనపడినను. నానిని ఆకోశభోజకము చేయించుండగ త్రియించునో, పాలను త్రాగుచుండగ తిని యుండునో నేచెప్పజాలను

అప్పుడు గారిచే పరీక్షించబడి చెప్పిన సాక్ష్యము:— నేను కోర్పులో సాక్ష్యమిచ్చి: తరువాత నింటికిపోయి రంగు నూరియుండుటకు కారణమేమయి యుండునో స్పష్టము జేసుకొనవలయునని ప్రయత్నించితిని. అనేకవిధముల యత్నించి నాను అనీలిరంగు పొందినరంగు పాదరసవలన నైయుండునని యుకొంటిని నేనుసాక్షిబోయను ఎక్కరకు నాకానుభిప్రాయముండెను (నేను నానిని పరీక్షింపకమున్న) ఆకుక్క పాదరస సంబంధమై క వస్తువు నొకవారిని తిని గాని, త్రాగి గానియుండవచ్చును. కొంతపాదరసమును అది తినిపెట్టించియుండవచ్చును, నేను చెప్పలేదు తెలియదు అది చెప్పటకు నాకు కేక్లేదేదు.

కోర్పువారి ప్రశ్న:— కద్దకు తీసుకొని రా: వసున్న ఆకుక్క పాదరసమును నూరియుండుట పంచమా: సాక్షి నేను చెప్పలేదు.

పాదరస పర్యవేక్షణనీలికల్పమిచ్చునని చూచితిని కాని ఈ నీలి కల్పము నేనావెండిగిన్నెలో చూచి:ంత నల్లగాలేదు. రంగుయొక్క కారణమేమో నాకు తెలియదు అది చెప్పియున్నాను. అది యెప్పుడు తెలియలేదనగా నేను ఇందు ముఖ్యకద్దకుండి పాలను పుచ్చుకొనవలెను.

అప్పుడు గారిచే ప్రక్షింపబడి చెప్పిన సాక్ష్యము:— వెండిమీద పాదరస పర్యవేక్షణనీలికల్పమును జేసినతరువాత కచ్చు నీలిభాగమునుగూ ఈభాగములో గురు మార్పుకుండునని నేను ఎప్పుడును పరీక్షించలేదు. ఆ రంగు మార్పు ఆను ఆ మాన్యు పాదరసము కలక నేయమును, అందలి పాదరసమును నేను కనిపెట్టలేదు. వాలలో పాదరస పర్యవేక్షణ: పాదరసమును పోసిన, అది మరక అవును. అమరక కలకా నుండును. ఇట్టిచోటకు రసాయనిక మార్పునూరు తెలియవు ఈ మాదిరి అనున మరక అసల దానికంటెలేదుగానుండును అనిది యింతకుంటె నల్ల.

అప్పుడు. దివానును ఆ నెన్సెంటు దివానును పిలిపించి, పాలనుబుడ్డిలో పోసినతరువాత బుడ్డికి నీలకలక సంకతి యును, వారివద్దకుండియి పో: ను వారికిచేర: లోపుగా ఆబుడ్డి నెరకును నేమియు జేసులేదను విషయమును, నా:చే ధృవరపించుటకు గ్రాంట్లుగారు కోర్పువారిగోరి: కోర్పునారంధునకు నంగీకరించిరి.

The Pithapur Poisoning Case.

RAJAHMUNDRY, July 16.

Further hearing was resumed this morning. Defence witness Mr. Ch. Atchutalingam Sub-Magistrate, Pithapuram, deposed that he took the deposition from the Approver on the 9th on 8th Morning. She made a short statement on the 7th morning. One of the Court peons complained to him that some body came to speak to the prisoners. He wanted to inquire after he came back. He sent for Madhavarayadu and asked whether anybody came to speak to the prisoners. He was not satisfied with their explanation and reprimanded them. He told the Circle Inspector that he did not like that persons should come within the jail precincts and wanted to take proper steps. The Inspector asked permission that Mr. Somulu might be permitted to talk to Injumeikai as the latter wanted it. Witness asked approver whether she wished to talk with Mr. Somulu. She said no. The Inspector did not report to him that day or on any subsequent date that constable 263 threatened to cut the throat of the Approver. Cross Examined witness stated that what was reported to him was that some one came to speak to the prisoners. The Treasury Guard told him that Mr. Somulu actually came within the jail precincts. He did not think Mr. Somulu spoke to prisoners. The Inspector himself was ready with a paper to write for permission to Mr. Somulu. He cannot say on whose behalf he must be for one or the other. He did not think there was extraordinary. No influence was brought to bear upon her. She made her statement voluntarily. He did not suspect any evil influence was brought to bear on her. (From Our Special Correspondent)

THE GREAT WAR.

Turkish Lines Stormed in Gallipoli.

OFFENSIVE AGAINST WARSAW PROGRESSING.

Threatened Strike at Krupps.

ITALIAN OCCUPATION OF PASSES.

Anniversary of War: A Resolution of Inflexible Determination.

[Reuter's Agency.]

GREAT BRITAIN.

Women Claim Right to Assist in Munitions Manufacture.

LONDON, July 18. Wonderful scenes occurred on Saturday when tens of thousands of women marched through London headed by a deputation to Mr. Lloyd George to demand right to assist in manufacture of munitions and other war works. Mr. Lloyd George in replying said that the Government would endeavour its utmost to utilize women's services. Without women victory will tarry, he said, and victory that tarries means victory whose footprints are footprints of blood.

THE WAR'S FIRST ANNIVERSARY.

Proposed Empire Celebration.

A Resolution of Determination.

LONDON, July 17. Representatives of the Dominions and the Colonies are lending enthusiastic support to the movement to hold Meetings throughout Great Britain and the Empire on August 8th, the anniversary of the declaration of the war, at which the following resolution, which is approved by Mr. Asquith and Mr. Bonar Law, will be moved:—"On this anniversary of the declaration of a righteous war this meeting of citizens records its inflexible determination to continue to victorious end the struggle in the maintenance of those ideals of liberty and justice which are the common and sacred cause of the Allies."

Activity of British Airmen.

Effective Bombardments.

LAHORE, July 17. The London correspondent of the "Civil and Military Gazette" cabled yesterday:—"The Dutch 'Telegraph' states that English airmen on the 8th July destroyed the ammunition depot between Roulers and Kortryk (Courtrai). On the 12th instant seven bombs were dropped on the officers' casino at Menin, there being several casualties among the officers. On the 14th instant, bombs were dropped on the Zeebrugge break-water."

The War Loan.

Amount of Post Office Investments.

LONDON, July 17. In a speech at Middlesbrough Mr. Herbert Samuel said that till yesterday twenty-four millions of the War Loan had been subscribed through post office vouchers.

The "Lusitania" Outrage.

RESULT OF THE ENQUIRY.

Lord Mersey's Indictment of Germany.

LONDON, July 17. Lord Mersey has delivered judgment in the "Lusitania" enquiry. He found that the torpedoing was done not merely with the intention of sinking the ship, but of destroying the lives of the passengers. No warning was given nor was the vessel requested to heave to. The "Lusitania" carried no guns and no ammunition for such, nor any troops. She violated no laws of the United States. She carried a number of cases of cartridges as cargo. This was entered on the manifest. There was no other explosive on board. The Captain did not follow the Admiralty's advice in some respects, but blame is not on that account to be imputed to him. He was entitled to exercise his own skilled judgment.

Indian Prisoners in Germany.

Mr Chamberlain's Statement.

LONDON, July 15. In the House of Commons Mr. Chamberlain stated that he had no information beyond the two reports already submitted to the House regarding the treatment of Indian prisoners in Germany. He understood that they were given full opportunity to perform their religious duties. Efforts were being made through diplomatic channels to obtain a special report on their case.

A Bye-Election Fiasco.

LONDON, July 17. In the bye-election for Central Glasgow, necessitated by the Unionist Mr. Ralston persisting in opposing the Social Unionist candidate, Mr. Macleod, the latter obtained 5,441 votes and Mr. Ralston 266.

British Successes at Ypres.

The "Eye-Witness's" Account.

LONDON, July 18.

The "Eye-Witness" with the British Head quarters, describing the British capture of trenches at Ypres on the morning of the 6th instant, says:—"An impenetrable white veil of mist which crept up in the early hours, covered the whole low-lying area of Ypres Canal when the British guns began the preparatory bombardment. It lifted, however, before the time for the assaults arrived. The Infantry, who were crouching under cover, ready and impatient for the signal to advance, were able to see their way to the enemy's position, which was very close. So well had the assault been prepared that there was little shooting from the German front lines, and hardly any necessity for the British stormers to hurry. The effects of the British and French guns were very severe. The defences which were very deep, were much knocked about, and the survivors of the men who held them had bolted. The trenches were full of a surprising amount of equipment."

The attack was evidently a surprise, as hot coffee and unopened letters were found in the dug-outs. The number of bodies and the statements of prisoners show that the German losses were severe.

Sir John French's Despatch.

LONDON, July 18.

Field Marshal French reports that the situation is unchanged though since July 9th there have been no engagements requiring special report. There has been considerable activity of the front line. Several mines have been sprung on both sides and portions of front have sometimes been heavily bombarded. On three occasions the enemy gained footing in our trenches but were immediately expelled. One of these attacks was proceeded by heavy shelling the feature of which was the enemy's employment of large quantity of gas shells.

FRANCE.

Enemy Assaults Everywhere Frustrated.

LONDON, July 17.

PARIS.—A communique says the cannonade continued during the night north of Souchez, and grenade fighting occurred in Argonne in the region of Marie Therese. Two German attacks on our positions west of Bourguilles were repulsed and another night attack on our trenches in the forest of Parroy was frustrated as were likewise assaults at Bandesah and Bonhomme.

Prohibition in Paris.

LONDON, July 15.

PARIS.—M. Gallini has prohibited the sale of all alcoholic liquor to all soldiers and officers in the entrenched camp of Paris.

A Paris Report.

Violent German Attack Repulsed with Heavy Loss.

LONDON, July 18.

PARIS.—A communique says:—"The day was comparatively quiet. There were no infantry actions in Argonne. A violent German attack on the heights of the Meuse was repulsed with heavy loss. The enemy at one point regained a footing in a section of a trench which the French captured on July 6th."

SECRETARY OF STATE'S MESSAGE.

German Attacks Repulsed.

Effective Work of French Airmen.

SIMLA, July 18.

The French, by a curtain fire, have prevented any attempt to attack in the region of Arras and against Lesparages. In the Meuse heights the Germans attacked the positions they had lost near Lemtre in Lorraine and were everywhere repulsed.

French aeroplanes dropped bombs on the railway station at Chancy, where important depots of material were concentrated.

Comparative Quiet.

LONDON, July 18.

A Paris communique says.—Last night was relatively quiet and only artillery actions occurred.

The Taking of Ngaundere.

A Brilliant Affair.

LONDON, July 18.

PARIS.—The official reports show that the taking of Ngaundere was a brilliant affair. It was the centre of

TELEGRAMS.

German defence and its loss is a serious reverse to the Germans who attempted to retake it by sharp night counter-attack in which they were again defeated and retreated southwestwards. The French and British troops operating near the coast have taken the stations of Dehans and Tjahe.

A Paris Communique.

LONDON, July 19.

PARIS.—The Communique says:—"There has been violent artillery duel round Souchez and sharp infantry actions have occurred on the heights of the Meuse. Counter-attack this morning regained us a section of trench occupied by the enemy yesterday. The Germans again attacked during day aided by Jets of burning liquid but they were repulsed. We inflicted very heavy losses on the enemy and took 202 prisoners."

RUSSIA.

SECRETARY OF STATE'S MESSAGE.

The New German Offensive.

Przasnysz Captured.

SIMLA, July 18.

The following telegram, dated the 16th instant, has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State for India:—"A new German offensive north of Poland against Warsaw has been developing. A German communique of the 15th instant says:—"Przasnysz, the possession of which was hotly contested in February, and which had since been strongly consolidated by the Russians, has been captured. A Russian communique of the same date says:—"The Russian troops now occupy the front south of the town. Further north-east the enemy took a few trenches on the 13th, having suffered enormous losses. The enemy did not renew the attack on the 14th. The Russians repulsed a partial attack in the direction of Lomza, and in the trans-Niemen district the enemy maintained an artillery and rifle fire on a vast front, but did not take the offensive except in small infantry detachments which were everywhere repulsed."

Advance in the Baltic Provinces.

Further north, again in the Baltic Province in the region of Biga and Shavli, the enemy have received reinforcements and have begun to advance and the Russian cavalry and the advance guards are holding them up at the passage of the Rivers Windawa and Wenta and in other favourable positions. There has been no further movement in South-East Poland, but on the Dniester the Austrians are showing activity and have crossed the river in the districts of Iwansjojawa and Koscednikisinkow.

[PRZASNYSZ.—A town in Russian Poland, 60 miles N. E. of Plock, 16 miles from Cieschanowa Railway station, near Prussian frontier. Pop. 8000.]

German Advance in Poland.

Russians Retire to a Concentrated Position.

LONDON, July 17.

PETROGRAD.—A Communique says:—"After outpost fights the enemy on Thursday occupied the right bank of the rivers Windau and Wenta and continued to advance eastward. The Russians on the Narew front between the rivers Orjitz and Pissa retired on Thursday night to a more concentrated position on the right bank of the Narew. Vigorous German attacks west of Orjitz on Thursday were repulsed with heavy loss to the enemy. The enemy on Thursday attempted to attack along the two roads to Radom from the north-west and west. They were repulsed. Vigorous fighting is also proceeding between the rivers Viejpr and Bug near the mouth of the Zoldalipa while the Russians attacked two large enemy bodies crossing the Dniester near Grodik."

German Progress.

SIMLA, July 18.

The following telegram, dated the 17th instant, has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State for India:—"The German offensive north of Warsaw is progressing, and a Russian communique says that the Russians have withdrawn from between Pissa and Orce to assume a more concentrated position on the right bank of the Narew."

Important enemy forces also are attacking south Przasnysz. On the 15th instant, two vigorous attacks on the Russian right flank here were repulsed with great enemy losses. In the centre the enemy slightly progressed, but the movement stopped, and on the left bank the German attack broke down 400 paces before the Russian front. The German account is that south-east and south of Przasnysz the Germans progressed.

The German offensive in the Baltic provinces also has progressed, and a Russian communique says that, after fights with the Russian advance guards, the enemy yesterday occupied the right bank of the Windawa and the Wenta, and continued in places movement eastwards towards Riga in Central Poland. In South Galicia the enemy attempted an offensive towards Bedom, but were repulsed.

In south-east Poland the Austro-German movement in Lublin remains at a standstill. Between the Weiprz and the Bug there have been vigorous advance-guard actions, and in eastern Galicia and on the Dniester there has been increased activity on both sides.

Annihilation of German Battalions.

LONDON, July 18.

PETROGRAD.—The Communique says:—"Fierce fighting has occurred on Ohjitz. Three battalions of the enemy crossed the river and the Russians furiously counter-attacked annihilating the enemy with bayonet. Reports from other sectors speak of successes and reverses on both the sides."

TURKEY.

The Allies' Success in Gallipoli.

LONDON, July 16.

A French communique regarding the Dardanelles success says that the Turkish second line was stormed after a magnificent charge by the Zouaves and the foreign Legionaries.

TELEGRAMS.

Turkish Peace Movement.
Delegates to Switzerland.

LAHORE, July 18.
The London correspondent of the "Civil and Military Gazette" cabled on the 16th instant:—The "Times" correspondent in the Balkans, wiring from Sofia, confirms the passage of Turkish delegates for Switzerland.

This message refers to a telegram to a contemporary reporting the arrival in Sofia of Turkish delegates going to Switzerland to negotiate separate peace. The telegram also stated that the German military Attache had left Constantinople taking with him the Embassy archives.

ITALY.**An Irredentist Minister.**

LONDON, July 16.
ROME.—Signor Barzilai, the Irredentist leader and a Deputy, has been appointed Minister without portfolio.

Australians Defeated in Mountain Warfare
Italian Advance Continued.

LONDON, July 17.
ROME.—A communique reports that the Austrians after crossing the Venerocolo and Brizio passes, which are over ten thousand feet high, attempted to attack the Italian positions, but were repulsed. Afterwards the Italians solidly occupied the two passes. The Austrians also made two determined attacks on the Carnia front under cover of fog and darkness. Both were repulsed with heavy losses. There is little change on the Isonzo, where the Austrians have made many small raids in the night-time. They are attempting by a continuous bombardment with big guns to check the slow advance of the Italians.

AN ITALIAN COMMUNIQUE.
The Storming of Great Forts.
The Work of Dirigibles.

LONDON, July 18.
ROME.—Italians are successfully continuing to capture the high and difficult region between the forts recently stormed on the Cadore front. The communique says overcoming geographical difficulties and the enemy's determined resistance the Italians have reached the line running from Pass Bois through the Franz Valley to the slopes of Lana Pass. The Infantry were particularly brilliant in the struggle for the possession of the slopes of Lana Pass and despite murderous fire successfully attacked with bayonet the enemy's advanced trenches which are now being organised. The Austrians are showing increased but unsuccessful activity on the Isonzo.

Two Italian dirigibles achieved a fine exploit in dropping bombs on the enemy's works at Gorizia and on camps on the slopes of San Michele with satisfactory results. The dirigibles flew in the glare of the enemy's flares and were subjected to heavy artillery fire but returned safely.

An Aeroplane Brought Down.

LONDON, July 18.
ROME. Italian riflemen brought down one of Austria's aeroplanes returning from the raid on Bari. The machine dropped into the sea and two occupants were captured.

GERMANY.**Government Take Over Coal Industry.**
Great Strike Threatened at Krupps.

ALLAHABAD, July 18.
The "Pioneer's" London correspondent cables:—It is officially announced at Berlin that the Government have assumed control of the coal industry.

The Geneva correspondent of the "Daily Express" says that a great strike is threatened of Krupps' workmen, who threaten to destroy the machinery at the works unless their demands are granted immediately.

The Enemy Forces in the East
Amount to Nine Armies.

LONDON, July 17.
PETROGRAD.—Experts calculate German forces operating on the Galicia Lublin front amount to six armies while on the north front there are three armies and large forces of cavalry.

AUSTRIA.**An Austrian Air Raid.**
Six People Killed.

LONDON, July 18.
Austrian aeroplanes have dropped bombs on Bari, killing six persons.

AFRICA.**S.W. African Campaign Ended.**
Cordial Reception of Troops in Capetown.

LONDON, July 15.
CAPETOWN.—The first detachment of General Botha's home coming troops have arrived. They had a splendid reception as they marched through the streets to the City Hall, where the Mayor welcomed them. He said that he anticipated a noble response in South Africa to the call for Volunteers for the European battlefields. General Thompson emphasised that the troops had only been able to leave the Peninsula owing to the long arm of the British fleet. He congratulated the Cape artillery on their fine guns and their splendid treks, made without losing a horse.

GREECE.**M. Venezelos.**
Reasons for Accepting Leadership.

ATHENS, July 18.
In a notable speech to his supporters M. Venezelos said that the dangers in the present

TELEGRAMS.

situation to which the country was exposed impelled him to resume leadership of the party and forget the unpleasantness of the past. He accused the Government of prolonging its life against the will of the people.

HOLLAND.**Defence of Holland Bill Introduced.**

AMSTERDAM, July 18.
A Bill has been introduced into the chamber providing for the construction of a new lock at Ymuiden, the widening of North sea canal, the enlarging of Ymuiden harbour, and the construction of defence works. The new lock will be larger than the Panama canal locks. The total cost will be one and three quarter millions sterling.

SWEDEN.**Sweden and Peace.**
Premier's Declaration.

LONDON, July 18.
STOCKHOLM.—Replying to a Peace Deputation the Premier said that the Government's policy was strict neutrality and it was its duty to do its utmost to that policy. Events might however occur which would render maintenance of neutrality in the interests of Sweden herself impossible. He would be glad if Sweden were able to intervene in favour of peace but untimely intervention would be worse than useless.

UNITED STATES.**The "Blockade."**
Escape of a Liner.

LONDON, July 18.
NEW YORK.—The liner "Orduna" has arrived here. The passengers state that she was attacked by a submarine on July 9. A torpedo missed and then six shells were fired. The submarine pursued the liner for a considerable time. There were twenty-one Americans on board.

Britain and American Cotton Exporters.

LONDON, July 17.
WASHINGTON.—Cotton exporters and others express satisfaction at the inauguration by the British Embassy of payment for the detained American cotton cargoes, the ownership of which has been established. The first partial payment of a quarter of million dollars was made yesterday at a rate of ten cents a pound.

America Cup Defender.

LONDON, July 16.
NEW YORK.—Mr. Pierpont Morgan on board the yacht "Corsair" witnessed at Sandy Hook the final race between the "Resolute" and "Vanitie" to determine the defender of the America Cup Resolution won.

Thaw Allowed Bail.

LONDON, July 16.
Harry Thaw has been released on bail.

The Escape of the "Orduna."
A Barque used as a Screen.

LONDON, July 18.
New York. The "Orduna" carried 227 passengers many of them Americans. The Torpedo missed by only twenty yards. Shortly before this the "Orduna" sighted a Barque flying the American flag ahead and gave her wide berth. It is believed that she was the American barque "Normandy" which the German submarine also used as a screen for torpedoing Russian ship in close vicinity. This misuse of the "Normandy" has increased American indignation.

Consternation in Official Circles.

The attack has caused consternation in official circles where it was believed that while not conceding the American diplomatic demand that unarmed ships should be warned, Germany would nevertheless see that this was done. Only yesterday Count Bernstorff assured Mr. Lansing that he was confident there would not be another "Lusitania" disaster.

THE CAPTAIN'S STORY.
No Warning Given.

LONDON, July 18.
Captain Taylor, of the "Orduna," says that early in the morning, 37 miles from Queenstown he sighted a submarine, three quarters of a mile distant. Eight minutes afterwards a torpedo was fired. The periscope could only have been a few inches above the surface as there were seven look-outs watching. The torpedo missed, apparently owing to the Germans misjudging the "Orduna's" speed. Not the slightest warning was given and nearly all the passengers were sleeping. After the torpedo had been fired, the Stewards woke the passengers, who assembled on the upper decks with life belts, ready to take to the boats. While shots were passing over the heads of the passengers, the Captain continued sending wireless messages for help. The passengers afterwards passed a Resolution of appreciation of the Captain's masterly manœuvring.

INDIAN TELEGRAMS.

[ASSOCIATED PRESS AGENCY].

CALCUTTA.**The Ninth Dacoity Case.**
Before Barisal Tribunal.

CALCUTTA, July 17.
The further hearing of the ninth case of dacoity in which Anesudin and six others are charged with making preparation to commit a dacoity and assembling for the

TELEGRAMS.

purpose of committing a dacoity, was resumed yesterday before the Special Tribunal at Barisal, when six more witnesses were examined. Sub-Inspector Hiralal Banerjee, of the Rajpur Thana, proved the information received by him through Asyak about the starting of the accused in two boats with arms. Four local men, three Hindus and one Mahomedan, described the search of the dacoits' boats by the Police, and the finds. Two Constables deposed to the arrest of the accused. The case is proceeding.

The Distress in the Assam.
Calcutta Subscriptions.

CALCUTTA, July 19.
Meetings are being held daily in the province to raise subscriptions in aid of the Famine Relief Fund in Eastern Bengal. On Saturday the Magistrate of Scaldah presided at a meeting held there. A sum of rupees one thousand was collected on the spot. On Sunday another meeting was held at Bhavanipur, Doctor Pran Krishna Acherjee presiding. Mr. C. R. Das, Barrister-at-Law, paid Rs. 300 and several thousands were promised.

A German Preserve in Chota Nagpur.

CALCUTTA, July 19.
A correspondent writing to the "Englishman" under heading "German preserve in Chota Nagpur" draws attention to the fact that an enemy subject still sits there as a Magistrate to try British subjects. Red Paul Wagner of the Purulia Branch of German Lutheran Mission is an Honorary Magistrate of Purulia Sudder Bench. After the outbreak of the war he took his seat on the Bench as usual when a pleader turned round to him and remarked that since he was an enemy subject he declined to conduct his case before him. Mr. Wagner very wisely took the hint and left the Court room, but his name is still retained on the list of Honorary Magistrates.

Sir Rabindra's New Translations.

CALCUTTA, July 19.
Sir Rabindranath Tagore has just completed the translation into English of the selected poems of Vidyapati and Chandidas, Bengali poets of the 16th century A. D., which, it is hoped, will give European critics a true insight into the spirit of Vaishnava poems. The poet has also translated some of the Baul songs of Bengal which embody religious philosophy in characteristically simple language of the Baul sect, (a sect of Bengali ascetics.)

UNITED PROVINCES.**Works of Public Utility in U. P.**
Constructed by Private Individuals.

ALLAHABAD, July 17.
Works of public utility valued at over Rs. 3,60,000 were constructed by private individuals in the United Provinces during 1914-15. The works consisted chiefly of Dharamsalas and wells. The largest works were a bridge in the Farakabad district, built by Raja Durga Narain Singh of Terwa at a cost of nearly half a lakh, a Dharamsala at Muttra by Sirdar Balwant Rao Scindia of Gwalior, and an orphanage at Muttra by Lala Kishore Lal, built at a cost of Rs. 40,000 each.

PUNJAB.**Publication of False News.**
Injunction to a Lahore Paper.

The following Press communique has been issued:—In consequence of an article which appeared in the issue of the "Paighani-i-Sulab" newspaper of Lahore dated 29th June 1915, in which an account was given of the destruction of Paris by the enemy, the printer and publisher of the newspaper have been prohibited by the order of the Lieutenant-Governor of the Punjab from publishing any news in regard to the war other than that contained in Reuter's telegrams and in the Secretary of State's telegrams to H. E. the Viceroy.

BURMA.**A Burmese Ladies Motor Ambulance.**
To be Presented.

RANGOON, July 18.
At a well attended meeting held last evening at the Government House with Lady Adamson in the Chair, a Committee was formed for the purpose of collecting donations for a Burmese Ladies Motor Ambulance Fund, for presenting one or more Motor Ambulances for the Front. A sum of over Rs. 3,000 was promised on the spot.

How the "Tenasserim" Escaped.
From Submarine Attack.

RANGOON, July 18.
The Steamer "Avi" arrived here from home today bringing the news of escape of the "Tenasserim" on the last homeward run from Rangoon. The "Tenasserim" passed the Scilly Isles and while in the Channel sighted two submarines shelling an unknown steamer. She was seen simultaneously by the submarines who signalled her to stop. The "Tenasserim" went full speed and the submarines fired two shots which missed her. A destroyer came to her aid, and the submarines disappeared.

EAST BENGAL.**Barisal Special Tribunal.**

BARISAL, July 17.
In the ninth case before the Special Tribunal at the seven accused were sentenced to five years rigorous imprisonment each.

TELEGRAMS.

SIMLA.

The Great Gallantry of the 14th Sikhs

British General's Despatch.

SIMLA, July 17.

The following Press "Communique" has been issued:—The following is an account of the part taken by the 14th Sikhs in the action of the 4th and 5th June in the Gallipoli Peninsula. It was sent to His Excellency the Commander-in-Chief by General Sir Ian Hamilton who is the Commander-in-Chief of the Allied forces in this theatre of war. Sir Ian Hamilton writes in the highest sense of the extreme gallantry shown by this fine Battalion. Previous to the advance on the 4th June, the 14th Sikhs held a part of our trenches in the first line which was astride of Gally ravine, and on the right flank of their own Brigade they linked up about 150 yards to the east of the ravine with the left of the 88th Brigade. A brief description of the country immediately round their position is necessary to understand their action and its results. The ravine where our line crossed it, is very steep, often precipitous with sides 40 or 50 feet high. On each side and above are slopes covered with low bushes and scrub, about 2 feet high. On the east forward from our trenches the ground slopes gradually towards a steep ravine from a crest line about 200 yards. Further east our trenches and those of the enemy were about 250 yards apart. Here both sides are using the ravine as their means of communication to the rear. To the west of the ravine the ground is higher and more flat at the top, and two very strong lines of trenches forced ours here at distances of 200 and 330 yards. As the ground rises to the north, these back trenches can support the front by fire, and both can bring an oblique fire across on to the glacis like the slope to the east of the ravine. The role of the 14th Sikhs on the 4th June was to advance in two lines. The front line was to link up the advance of the first lines of the Indian Brigade and the 88th Brigade on each side of the ravine by an advance astride the ravine and to assist the assault on the first of the two formidable trenches facing the east of the Indian Brigade by taking it in flank. The second line was ordered to carry out a similar duty for the second objective viz., the second line of the trenches facing the two Brigades. It will thus be seen that the regiment formed a connection line connecting the line between the two brigades to operate forward with the ravine in its centre. It was known that the enemy had several small trenches in the ravine and the possibility of encountering a machine gun in position at points in the side of the ravine which would command the approaches, had not been overlooked. It was hoped, however, that if the main trenches on each flank were carried, these would have to disappear automatically. To deal first with the eastern side the 88th Brigade's advance was quite successful. The 14th advancing on the left, however, came under very heavy rifle and machine gun fire, while crossing the slope above referred to. The 88th Brigade escaped this as their left flank was just over the crest of the slope. In spite of very heavy losses on the slope, the 14th managed with the greatest determination to keep pace with the British Brigade to their right, carrying the trenches facing them very gallantly and putting the enemy to the bayonet, as they turned to escape from the ravine. The two companies here maintained the touch ordered with the Worcesters, during the whole advance, on the left of the trenches gained by the 88th Brigade and were relieved the next day. The unwounded survivors then numbered one British Officer, one Indian Officer and 14 men. The attack on the enemy's trenches to the west of the ravine failed to carry their first line. It will be remembered that our men at this point were faced by the two lines of trenches about 150 yards apart, from both of which the fire could be simultaneously brought to bear on the assaulting lines. This line of trenches not being carried, the defenders of the ravine were not in any danger of being left, and were consequently able to devote their whole attention to the attack up the narrow gorge, up which the 14th advanced. The leading parties of the 14th came under machine-gun fire from hidden positions on the both sides of the ravine soon after leaving our own lines of trenches, and suffered very heavily, losing four British Officers and 25 per cent of their number. Almost at once rushes forward were made under gallant leaders to reach the spot where the two Companies of the first line had been ordered to take the enemy's trenches to the west in flank and it was reached, but to little purpose as the frontal attack had failed. Some dead ground here and a narrow gorge most gallantly carried enabled a lodgment in the ravine to be effected though at great further loss. Two machine guns were brought up and entrenchments were constructed, and the place was held till the next day, when the enemy from above bombed the small party left, viz., the Colonel, the Doctor and 48 men. Out of it they retired in good order, but with the loss of their two guns, the crews of which had been wiped out. One gun was destroyed by a bomb, and the second has since been recovered. On the west of ravine the two Companies went forward with the assault, when the main attack failed. They could not retire with it, but held on to the ravine edge all day, losing all their British Officers and 75 per cent. of their numbers. The Battalion moved out of its trenches on the 14th, numbering 15th British Officers, 14 Indian Officers, 511 rank and file, the remnant collected next morning. The unwounded were 3 British Officers, 3 Indian Officers and 134 rank and file. In spite of these tremendous losses, there was not a sign of wavering all day. Not an inch of ground gained was given up and not a single straggler came back. The brave men of the Lancashire Fusiliers, who held on with the Sikhs on the left, and the Worcesters alongside whom they fought on the right of the ravine, were full of admiration for the gallantry of the 14th Sikhs. The defence of the point and the ravine itself, with an enemy entrenched on both sides, and the 14th Sikhs for itself, and is a very fine example of the character the Sikh bears as a stubborn fighting force. The enemy's trenches leading into the ravine were found to be blocked, with the bodies of the Sikhs and of the enemy who died fighting at close quarters and the glacis slope thickly dotted with the bodies of these fine soldiers all facing as they fell in their steady advance on their enemy. The history of the Sikhs affords many

TELEGRAMS.

instances of their value as soldiers, but it may be safely asserted that nothing finer than the grim valour and steady discipline displayed by the 14th on the 4th June has ever been done by soldiers of the Khalsa. Their devotion to duty and their splendid loyalty to their orders and to their leaders makes a record their nation should look back upon with pride for many generations.

GOODS BROUGHT BY SEA.

Certificate of Origin.

SIMLA, July 17.

A Press communique says:—With reference to the Press communique, dated the 20th May 1915, it is notified for general information that, with effect from the 20th July 1915, certificates of origin in the form prescribed in the notification in the Department of Commerce and Industry (Customs) No 9175, W., dated the 19th June, 1915, will be required in respect of all goods brought by sea into British India, whether in British or in neutral vessels, from Norway, Sweden, Denmark, Holland, Switzerland and Italy, and landed on quays or transferred to lighters at the British Indian ports for transshipment to non-British ports. Such certificates will not be demanded in the case of goods brought from the above mentioned countries, which are carried forward in the same bottom to a foreign port.

State Technical Scholars.

Selections this year.

SIMLA, July 17.

A communique says:—The following State technical scholars have been selected to proceed to England this year:—(1) Mr. E. C. Henri Henriques, Architecture; (2) Mr. C. P. Shah, Pottery; (3) Mr. N. N. Banerji, Mechanical Engineering; (4) Mr. O. L. D'Souza, Electrical Engineering; (5) Mr. Arjan Das, Textile Industry; (6) Mr. Khagendranath Ghosh, Electrical Engineering; (7) Mr. Khalil Ahmad, Metal Work. Two scholarships tenable in India have been granted to Messrs. Raghunath Shivaram Sashe and Narasimha Gopal Bal for a course of instruction in the pressing and refining of castor oil.

Indian Wheat Committee.

Reappointment.

SIMLA, July 17.

The President of the Board of Agriculture and Fisheries has appointed as follows the Indian Wheat Committee which sits in London to supervise the arrangements in the United Kingdom for the shipment of wheat from India on Government account:—Mr. F. D. Acland, M. P., (Chairman), Mr. R. H. Rew, (Deputy Chairman), Mr. J. M. Keynes, Sir George Saltmarsh, Sir Lionel Abrahams, Mr. T. H. Middleton, Mr. J. A. Hubback, and Mr. H. D. Vigor, Secretary.

Secretary of State's Message.

Allied Forces in the Cameroons.

SIMLA, July 18.

On the 29th June the allied forces occupied Ngaindere, an important town in the Central Cameroons on the high ground midway between the British and French borders.

THE RECENT ATTACK ON LAHEJ.

Death of the Sultan of Lahej.

Government of India's Appreciation.

SIMLA, July 18.

The Government of India have received with much regret the news of the death at Aden, on the 13th instant, of Sultan Sir Ali Bin Ahmed Bin Ali, K. C. I. E., Sultan of Alhauta (Lahej). The late Sultan was wounded during the recent attack on his capital by a joint force of Turks and Arabs. He was brought into Aden and there underwent a serious operation, but succumbed soon after. In Sir Ali Bin Ahmed Bin Ali, more commonly known as the Abdali Sultan, the Government of India have lost a loyal friend and ally, whose co-operation as the leading Chief of the Aden Protectorate was a valuable asset. Messages of condolence have been sent to the late Sultan's family from His Majesty the King-Emperor and H. E. the Viceroy.

CALCUTTA.

Administration of Mints.

Review of Calcutta and Bombay Reports.

CALCUTTA, July 17.

Mr. H. F. Howard, Controller of Currency, in the course of his review of the reports of the administration of the mints at Calcutta and Bombay for 1914-15 states:—

Gold Deposited With Government.

After the outbreak of the war an arrangement was made, whereby the Government of India agreed to receive on behalf of the Bank of England, the gold produced by certain Indian Gold-mining Companies for safe custody. At the Bombay Mint the gold is melted and assayed before deposit, the charges being one anna for melting every ten tolas, and Rs. 4 per each assay. The amount deposited to the end of March 1915 was 3,45,980 standard ounces.

Silver Coinage.

The total silver coinage executed for the Government of India in the two Mints during 1914-15 was Rs. 2,17,953-336 as against Rs. 13,15,68,537 in 1913-14. There was no coinage of rupees from purchased silver during the year. The amount of fractional silver coined was also much less than in the preceding year, owing to the existence of adequate stock in the Treasuries and depots and to a falling off in the demand for small coin.

Nickel Coinage.

Generally, nickel coinage was confined to the Bombay Mint and consisted of 42,352,000 anna pieces of a nominal value of Rs. 26,47,000 as against 46,320,000 pieces of the nominal value of Rs. 28,95,000 coined in the previous year.

TELEGRAMS.

Bronze Coinage.

Bronze coinage, which was as usual carried out entirely at the Calcutta Mint, consisted of pice, half pice of the aggregate value of Rs. 4,60,700 as compared with Rs. 2,854,39 in the preceding year. There was a large return of single pice from circulation, and this accounts for the falling off in the coinage.

Counterfeit Coins.

The number of counterfeit silver coins of several denominations cut at the Indian Treasuries during 1914-15 was 1,42,305 as against 1,36,789 in 1913-14. Of the total of 1,22,685 counterfeit rupees 53,578 were detected in Railway cash offices, the more important figures being: 9,684 from the East Indian Railway, 7,984 from the North Western Railway, 6,162 from the Rajputana-Malwa Railway and 4,968 from the Madras and Southern Mahratta Railway. Counterfeit silver coins, numbering 9,266 pieces, were received at the two Mints during the year against 11,971 pieces in the preceding year. There was an appreciable decline in the number of counterfeit silver coins received at the Mints as compared with the figures for 1913-14, with the exception of 230 coins received from some of the Railways and 88 from other sources. The counterfeits examined at the Bombay Mint were altogether inferior specimens. One class of counterfeits brought to light among the coins examined at the Calcutta Mint deserves special mention as having been struck in coining press by a person who apparently has intimate knowledge of minting. Among the other coins examined at the Mints were 490 anna pieces and 12 sovereigns.

Offences Against Coinage.

There was decrease in the number of cases of offences against coinage tried in the Punjab, Burma, the Central Provinces, Hyderabad, Baroda and the Central India Agency, and an increase in Bengal, the United Provinces, the Rajputana Agency and Assam. The number of persons convicted in 1914 was 339 as against 373 in 1913.

Barisal Conspiracy Case.

A Pleader's Important Evidence.

CALCUTTA, July 17.

In the Barisal conspiracy case which is now being tried before the Sessions Judge of Backerganj, important evidence was given by Babu Shyama Charan Dutt, Pleader, who succeeded in securing a statement from one of the conspirators which led to the final arrest of the group. The witness said that he was a graduate in Law of the Calcutta University and had been practising for twelve years. In April, 1914, there was a dacoity in the house of his sister's husband, Janaki Pal, in which a Government gun was stolen. Six weeks after that there was another dacoity at Birangal. After this there was a Police enquiry about his son, Kuti. He suspected that there must be some political suspect of that name. The witness then described how he met by chance the approver Rajani Das, "alias" Kuti, and how he extracted a statement from him at Dacca, which he made over to the C. I. D. Inspector, Jogesh Chunder Bhowmik, at Calcutta. The latter in his turn made it over to the Inspector-General of Police. In this statement Rajani Das described how he became a member of the Samiti, and afterwards committed the Birangal and Kowakuri dacoities.

Excitement over a German.

German suffering from Consumption.

CALCUTTA, July 17.

A complaint was made to the Calcutta Police, yesterday (Friday) that a German was being harboured in the house of a European lady who had married a German some years ago, but had separated from him. This caused local excitement from the belief that a German spy had been discovered. The enquiries made by the 'Empire' showed that a German was living in the house, but with the knowledge of the Police, and the Government were paying Rs. 40 a month for his upkeep. He is over 60 years of age, and was interned at Darjeeling, but, as he was found to be suffering from consumption, he was removed to Berhampore. The doctors there certified that the man was in a bad state of health, and he was brought down to Calcutta and admitted as an in-patient in the Presidency Hospital. He was discharged, still very ill, and arrangements were, therefore, made to board him in Creek row. He is under Police surveillance.

Closing of a Sugar Co.

CALCUTTA, July 17.

The Registrar of Joint Stock Companies, Delhi, believing that the Jagadamba Sugar Works, Limited, has been carrying on no business, has notified that after the expiration of three months the Company will be dissolved.

The Floods in Assam.

NARAINGUNJ, July 17.

The floods have reached here and many parts of the sub-division are under water. The damage to the rice and jute crops is described as serious.

Jute Crops.

CALCUTTA, July 17.

It is reported from Haldibari that the jute sowing this year has been about 2 to 3 annas less than that of the past year, and a similar quantity has been damaged by the excessive rainfall which from January last till the end of last week totalled nearly 42-15 inches or 11-5 inches more than that of the corresponding period of the previous year. Weeding was greatly retarded, and in consequence the new arrivals are of poor quality. No more than 6 per cent of the old crop is available now, and the holders, mostly merchants, do not seem to be anxious to part with their possession, since they are in expectation of a higher level of prices. Nearly 600,000 maunds of jute have been exported during the year ending, June last, and about 30,000 maunds are still in stock.

స్వామి సాన వార్తలు

నేరము చేసిన తరల బంధులు. - గుంటూరులో తరల బంధులు బంధులతో సుందరి అంతరితము మెప్పుడో యీ నువ్వలిన ఉత్తరము, పుష్పకము, కార్తవీర్యము నిచ్చి వేయక దిగిడిది యుండునో నెను. వాటిముకమును తింటి మీద మనియ్యగ (సామ్య రవానా) వచ్చియుండ, విలాస దారులతో కలిసి దప్పమును గోరు కాగితము లేదని చెప్పి తానే విలాసదారుని (వేలి ముద్రగా తన వేలి ముద్రను చేసి రూ 60 మారుగా రూ 25 లనే యిచ్చి, రూ 25 లను ఆపవా రించెను. కాని నేరములను ముద్దులకి 9 మాసముల కరిగి తిన్న విధింప, దానివై అప్పిలు చేసినను తిగుచుపోయిలేక ఆ తిన్న నే యుత్తమ స్వామి సానమువారు విధించిరి.

భార్యను జంపిండునకు తిరునల్వేలి నెవనన్న జడ్డి కోర్టులో ద్వీపాంతరవాస తిన్న పడిన ఇలయపు పెరు ముద్దు మోక్షోద్ధుగా అప్పిలు చేసెను. ముద్దుభార్య ఫిర్యాదీ తరపు సాక్షులలో నొకరితో ఇలాకాగా నుండెనట. ఈ సంగతి ముద్దుకి కొంతకాలమునకు తెలియనే లేదుక, ఒక నాటి రాత్రి 10 గంటల సుమమున తన భార్య సాక్షి యింటిలోనుండి కమ్మముడగా పట్టుకొనెను. తనవార ఇంటికి తోడుకొనివచ్చి తెల్లవారు గట్ట 5 గంటలకు భార్యను చావ గొట్టెను. ఈ దుష్కర్మము నేర సమానముగా మనన వాత్య గా భావించుటకు నీలుగాదని నెట్లయింది జడ్డియ క్రింది కోర్టు తీర్పును ప్రసవించి ద్వీపాంతరవాసమును విధించిరి.

నేరముచేసిన ఆయన నిలవకు పట్టుబడుట. - బందరులో పదింటిల క్రైము గండుల వెంకట ఆయనాడొకనాడు పోలీసు వేషము వేసికొని పొట్టి ఆయనానిగుడిసెను వచ్చి, యెదో యొక కేసుగా దాని సాక్షుల మధ్యమని యాహుటలు చెప్పి, పొట్టి తీసికొనిపోయి దానికి ఇవ్వమనీమందా యెవరికో వెండికి నెను. తిరువార పదింటిల పర్యంతము ఎచ్చటికో పలాయించిపోయి, రాజమహేంద్రవరము జెయిలులో ఆనవాలు పట్టుబడెను. దీనివై బందరు నెవనన్న జడ్డి 7 ఏండ్ల కరిగివైయును విధింపగా, ముద్దు మోక్షోద్ధుగా అప్పిలుచేసికొనెను. జడ్డియ క్రింది కోర్టు తీర్పును భావము చేయుచు, తిన్నను ముక్రము 18 నెలల కరిగియునుగా మార్చిరి.

పలాయించు ముద్దుల పై: - రామనాథపురపు డిప్యూటీ మేజిస్ట్రేటుకోర్టు ఫిర్యాదుకాబడి, వారంటువువచ్చిన కుండ అంగప్పచెట్టి యునుమద్దు పలాయించిపోయెను. అందు మీద ఆతని యాస్తి యగు ఇరుపవైలె 10000 సం జనరీ నెలలో జప్తుచేయుటకై. తనవార 10000 సం అంగప్ప నెలలో ముద్దుల ప్రత్యక్షమే విచారణ కాబడి విడుదల కాబడెను. ఇంతలో 1918 సం ఇరుపవైలెను, అంగప్పని కస్తువులను అధికారులు వేయుచేరి. కాని యిప్పుడు నేర విమర్శకును పిదప జప్తుచేయబడిన అంగప్పని తనకిప్పుడు టకు ప్రాప్తము ముద్దులను చెట్టి ఫిర్యాదుచేసెను. ఆస్తి నిచ్చివేయుమని డిప్యూటీ మేజిస్ట్రేటు తీర్పుచేసెను గాని, దొర తనముచారి స్వామిగారి ఆస్తియేనీ పలాయించు ముద్దుల జప్తు కాబడిన తన ఆస్తి విడుదలచేయుమనియొనడుటకు, జప్తుకాబడిన రెండు సంవత్సరముల లోగా ఫిర్యాదు చేసికొనవలయునను చట్టమును ఆధారముగా కావెను. ఉత్తమ స్వామిసానము మేజిస్ట్రేటు తీర్పును గద్దురచి, యీ చట్టమును గుఱించి చెట్టికి నోటీసు జారీచేయుచురి.

తప్పుకు నోమును మోపించునకు తిరు - చిత్తూరు జిల్లా బొమ్మపమిడిలో నేరమును రయిల్వేయొద్దగానన్న రామ చంద్రరావు నేరముగానందు జుడాలబంధులతోనై నేరము సామ్యులండి రూ 21-6-3 ల. ఆపహరించినట్లు నేరము నుబు ఇచ్చివచ్చుతో ఫిర్యాదుచేసెను. నుబు ఇచ్చివచ్చు వాకలుచేసి యది తప్పుఫిర్యాదు అని నూటం బెండ్లెంటుకు రిపోర్టుచేసెను. అంగమీద నేరముమూలమైన తప్పు నేరమును మోపించు నకు మేజిస్ట్రేటుగద్ద సాక్షుల ఫిర్యాదు చేసిరి. ముద్దు తానును జుడాలబంధులతోనై టిక్కెట్టు గదిలో బెట్టుబడినట్లును, ఆ సందర్భమున బంధులతోనై తన చందెదని దెదరించినట్లును, అందుచేత తాను బలమీద సామ్యుల నెట్టి వదలిపోయి టును, ఆసామ్యుల బంధులతోనై తీసికొనినాడే మో యని తాను ఆసామ్యుల టును వాదించెను. ఈ కథకు మేజిస్ట్రేటు ముద్దుల విడుదలచేసెను. కాని దీనివై పోలీసు అప్పిలు చేసినందున ఉత్తమ స్వామిసానమును తిన్నట్లు తి

వృత్తాంతములు

“మద్రాసు” ఆసుపత్రియోద: - మానవ మానమునకు వారిచ్చు విరాళముగాక, ఇప్పుడు రూ 200 ల విరాళ మును వధ్యులు రాజీనామేముగా రొసంగినారు.

మొరూరు పట్టుపురుగుల పెంపుడు - మొరూరు సంస్థానమువారు పట్టుపురుగుల పెంపుటకు తన ఏర్పాటుల చేయు కొరకు రూ 10000 ల గ్రాములు చేసినారు

నవరగ బాముసా హేమగారి ప్రవాసము: - ఇంగ్లాండు లోపిరికుండ్ల బామ్మ గారు అనుభవశీల్యమును మౌనదనసినా యీలకు బొమ్మ నేరక కాలగా క్రిందవర్తిగారి కొనగదాని ఖర్చులపై యీ తామును మరికొందరి సుస్థానికులను కరించు టకుచిత్రించిరి.

తేయూరు మేము ఆవు: - సి. హాళముగో కాండి యను పోట ఆర్. హెచ్. ఎం. మాన్యుగారు పక్కగ్రామమున ఆవు తన తోటలో ప్రవేశించి వెళ్ళు తేయూరు మొక్కలను మేసె నని కేసుకేసిరి. అందునల్ల కలిగిన నష్టమునుగాన కేసుకునైన గ్రామముకు రూ 4.45 యిచ్చుట్లు విధించిరి.

మహారాజ బోధా క్షాత్రుగారు: - దాదాభాయి నాగోజీగారు కొంతకాలము బోధాసంస్థాపు దినానుగా నుండినందున వారికి రూ 8000 పిండ్ల ఇచ్చు టకు సమ్మతించిరి.

వాబ్బాలి సమాజము: - ఈమందిరములో పండిట్ ముద్ది రాముగారు సిక్కుమతమునకు విరోధముగా ముట్టాడి నందువలన ఇండియా సంరక్షణ శాసనప్రకారము పీఠి నిర్బంధ నివాసము విధించినట్లు పంజాబు ప్రకటనయ్యెను.

26 వ తారీఖున డిక్కాగో ఉరుగబోవు బెంగాల్ శాసననిర్మాణ సభ: - ఈసభలో, మురేంద్రనాథ డె న్టిగారు బంగాళములో కృష్యాభివృద్ధి విషయమై స్వాయ దొరగారు చెప్పిన ఏర్పాటులను ఆచరణకు దెచ్చుటకై తీర్మానమును ఉపపాదించురు.

వీడుకోలు: - కడప 9 వ తారీఖున పి. రాజగో పాలయ్యర్ ఎం.ఎ. గారు రాజగుండికాతేవదలి కుంభకోణము వెళ్ళుమన్ను గనుక అక్కడివిద్యార్థులు ఆయనకొక టీపాస్టి యిచ్చిరి. ఆయన కళాశాలలోవీడుకుగా నుండి 11 సంల ఆకాలేడ ప్రకృతిశాస్త్రములో కెన్సుడుమునకు గాంచెను.

దుర్దుపూరి ఫోర్టరీ కేసు: - ఒక ఫోర్టరీ కేసులో, గుంటూరు జిల్లా నెవనన్న జడ్డిగారు నెం 171/15 లో కంచన నరకంపా ఆ. వీరరావులను మేల్చెక్క వెంకటప్పయ్యగార్ల కు 2 1/2 సం తిన్నులు రూ 1000-0-0 జరిమానాయు విధించిరి. తనవార హాజరుకు అప్పిలు చేయగా నాయ్యమూర్తు లగు, జస్టిస్. ఎ.ఎల్.లింగం గారు, జస్టిస్. త్యాజ్జిగారు అప్పిలు దారు: గోపాలని, క్రిందివారి తీర్పును గద్దురచిరి. అని ఎం. రావువరరావుగారు గ్రాములయ్యారు.

పురస్కరించినాహము: - కడప 11 వ తారీఖున రాజ మహేంద్రవరము రావు బహమత్ కె. వీరేశలింగంకంఠులు గారి “అనందాశ్రమము” మద్రాసు కాపురము డెను 31 సం వత్సరముల కనుమగల గడ్డిగతి బాపయ్యనాయుడుగారికి ఏలూరికి సమీపమున నుండుకొవ్వలి కాపురమువలకు క్రియతి మాడి క్యాంబరును 10 సంవత్సరముల బాలికను వివాహము జరిగినది. వీరిద్దరు కమ్మబాలివారు. వారిబంధు మిత్రులు ముమూ 400 జనము వచ్చివుండిరి. కమ్మకాతిగో సంగుసం స్మరణము చేసినవారిలో బాపయ్యనాయుడుగారే అధ్యక్షులు.

ఒకయువస్వామి: - బ్రహ్మరాష్ట్రకోచపరి త్యాగమునుగూర్చి తిరిగి ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లో శ్రీ వైభావ స విద్యాాలయమువారిచే ఆపలనున్నాటి గ్రామమునందు సభ జరపబడి బ్రహ్మచారులు బాతాశోచమృతాశోచములు పట్టి మాడవనియి అలా పట్టి: యెవల పునరుపయోగము కావలయు 211 నెక్కు ప్రకారము నేరస్థాపకమునకు వలయు ఆధారము లన్నియు ముద్దుల నడవడియందు కన్నట్లునట్లు వాదించెడెను. ఉత్తమ స్వామిసానము క్రిందికోర్టు తీర్పును మార్చి ముద్దులకి 3 నెలలు కరిగియును విధించిరి.

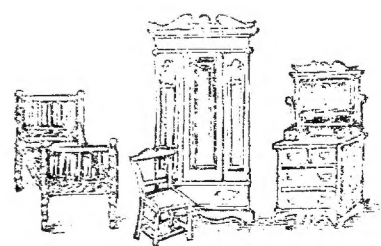
ననియు భక్తశాస్త్రములు కనుబరుచుటయేగాక పరంపరగా తమకాఖిలను దక్షిణదేశమునకు బోత్తెరియులలో కిప్పునను ఆచరణములోగూడ నుండలేదనెడి అంశములతో నుపన్యసింది బ్రహ్మబృందమును నులసింపజేసిరి. క్యాకా బాతాశోచమును త్రిపురవేదధిగా నాచాశోచమును నడిచిరి. అని ఆకలనున్నాకునుండి గురుమూర్తి శాస్త్రీగారు గ్రాములయ్యారు

స్వేచ్ఛారు సనాతన భక్తరక్షణ సభ: - ఈ పునరుపక కొందరు మహామూలు “నాతన భక్తరక్షణ సభ” అను నామముతో నొక సభను 1915 సంలము ఏర్పిలు నెలలో స్థాపించిరి. ఇది స్థాపించినప్పటికి విప్లవీ: ఘోషారు 2 మాసముల క్రొదవీవరకు సభకు సంబంధించిన వివాదాలు జరుగుచునే వచ్చినవి. ఆజేమికాణము చేతనో యీల నై సభవారు బొత్తిగా మిటింగులు జరుపుటయే లేదని భావు టకు చింతింపుమన్నాను. సభాధిపతులు తక్ సభాజ్యేష్ఠ ప్రకారము వా:మునకొకపర్యాయమునను మిటింగుల జరుపుచు సభకు ప్రాత్నాహము కలిగించుట్టివారికి సమయము ప్రవేశాజ్ఞ అంగ సభ్యులను నిషేధించుమనె సైసభకు అట్ల వృద్ధిలోకి తీసికొని రావలసినదిగా మిక్కిలి జరుగొను చున్నాను. అని ఆర్. జి. ముప్పగివుగారు స్వేచ్ఛారునుడి గ్రాములయ్యారు.

ప్రకటన: - నునల్ల వెంకటసు బ్రహ్మబృంద అను నా కొమారుడు ఎ.గ్గడిగో వెల్లివారు. ఆతనికనుమ 14- చెవులకు తెల్లగాయల అంబతోబు, చేతులకు బంగారు మురుగులును కలవు. నుమారు 5 అడుగుల ఎత్తుగలవాడు. రంగు చాచు: చాచుకలెసి బక్కగా నుండును. రెండవ చిన్న నాడగు నుబ్బాగార్లు మంచి ఎరువుచాయ గలవాడు. పొట్టి వాడు వాని కరాతలయందు కాదిన: చచ్చులు చెండు కలవు. పిల్లలర ఎక్కడనై వా దొరికియెవల నానేర తెలిగ్రాము ఇప్పించవలెను. లేక వా:ద్దని మాతావును తీసికొని కచ్చి బిచ్చుగించినయెడల కిల్ల వాడు ఒకడింటికి రూ 15 వా:ద్దకు బహుమతి యిచ్చుటయేగాక దానిఖర్చులూడ కరింపగల వాడెను. - నునల్ల సోమయాజులు గారు గుఱెట, బంధులు.

వైశ్యబాల సమాజము: - ఈ నెల 12 వ తారీఖున ఈ సమాజము వారు ము. రా. రా. రా. సాహేబు రాము ని రామన్న శ్రేష్ఠి గారి ఆగ్రాసవాగి పత్రికను క్రింద నొక సభ జరిపిరి. ఈ సభ 200 వైశ్యులతో నలంకరింపబడి యుం డెను. ప్రధమమున రా. కో. బా. ముప్పయ్యుల ప్రసంగం ఇట్లు సభలు చేరుటలన కలుగు లాభముల గురించి గాంధీశ్రమగా నుపన్యసింది. పిమ్మట గా. మా శ్రేష్ఠి నామయ్య గారును, ఉప్పల గో. శంకరయ్య గారును, రామి రామచంద్రయ్య గారును మైక్ను రుణయ్యగారును మరియు నీ సమాజము యొక్క క్యాంబరు గారును రాదికంట హుమయ్యుల ప్రసంగం నైశ్యుల వివాభివృద్ధి గురించి వాక్యానుశ్రమగా నుపన్యసిందిరి. తమకి రా. తా. శ్రేష్ఠి గారిగారు నొక మత్రియ గురించి యుక్తముక్తముగా నుపన్యసింది. ఆనంత రము, సభాధ్యక్షులు తమవారోదమున వెలియ్యుచు కొన్ని మాటలు యచ్చటించి తర్వాత ఈ సభ కళాశా: క్షులతో జయప్రథముగా ముగిసెను. ఈ సమాజ సభ్యులకు భగవంతుడు తోడ్పడి ఇంత కెక్కుడువృద్ధి యగుట్లు జేయు గాక యు: ప్రార్థించుచున్నామని సికింద్రాబాదునుండి మాకోకగ్రాముల యున్నాడు.

Why spend more when you can get all your furniture here such as Chairs, Almirahs, Tables etc. We can Satisfy you in all respects.

Bed Room Suite
D. P. ROW & Co.,
CABINET MAKERS,
General Patters Road,
Madras S. E.
ILLUSTRATED CATALOGUE POST FREE

గోదావరి తూర్పు తీరాల్లో సర్వ హక్కులను స్వాధీనము చేసి దొరవారి సంచారము

(మాన్యుక్టు విశేషములను యొద్దనుండి)

జూలై 14 జులై:— గవర్నరుగారి కవున్సిలులో మొదటి సమావేశము సర్వ హక్కులను స్వాధీనము చేయుటకు నిర్ణయమున 11 గంటల కార్యక్రమము చేయబడినది. రాజమహేంద్రవరమునుండి స్త్రీయగు వైన భవశేఖరము చేరి యచట సుదము 11 గంటలకు బయలుదేరిరి. వారితో జిల్లా కలెక్టరు మే॥ మోయరు, ఫీఫు యంజనీరు హానరేబుల్ కృష్ణులలిను, హానరేబుల్ రావు బహద్రులు మోచల్ల రామచంద్రరావు పంతులుగారు, మే॥ జే॥ గాటు న్యాయవంశంబుండింగు యంజనీరు, ఎగ్జిక్యూటవు యంజనీరు మే॥ ఫెరెస్టు, కబుడిబజలు ఆఫీసరులు ప్రత్యేకము గృహశాఖలో వచ్చిరి. కోరంగి కాలనీయాల నుండి వచ్చి ముగ్గురై మొదట కొంతసేపు నిలిచిరి. ఆచట పలువురు రయితులు కవున్సిలు మొదట గారి రాకను నిరీక్షించుచుండిరి. సంచార సమావేశమువారు పడవలను దిగివచ్చి రయితులుచెప్పు కొను విషయముల నాలకించిరి. మడికిచాల్వె కాలనీయాల నుండి నీటికొరతలు లోపమునగుచుంది వారు మనవిచేసికొనిరి. చొచ్చెల్ల లావువరకు భూములు వెదకాలవనీ నీటినిండి సాగుబడి కావలసినదియు ఆభూములకు కావలసిన నీటికొరత కావలసిన ప్రాస గట్టవలసియునును, ఇందు రయితులమొక్కరు గారనుచుండిరి. మే॥ ఫే॥ గాటు గారు తెలియజేసిరి. మండలముల కయివారముచాలాది కొందరు రయితులు తమ తమ ప్రత్యేక కష్టములను విన్నవించుకొనిరి. ఆయాతూరలక్రింద సేకర్యమును చున్న విస్తీర్ణమును కనుకొనగా రయితులుచెప్పిన ప్రకారము మార్పులచేయుట యవశ్యకమని తోచుచున్నది. పిమ్మట చొచ్చెల్ల లావువరకు వారు కొంతసేపు నిలిచిరి. ఆలమారు చేరు నప్పటికి సాయంకాలము 7 గంటలయ్యెను. తొలియేర్పాటు చొప్పున వీరందరు మోటారుబండ్లమీద మండపేటవరకు బోయి నడుచు పంటకాల్యము మాడవలసియున్నను, అప్పటికి సాయంకాల మగుటవలనను, హెచ్చుగా న్నము కురియు చున్నందున మండపేట కయివారిని ఆలమారువద్ద చేరిన రయితులకు హానరేబుల్ సర్వవర్తు దొరగారు దర్శన మిచ్చి వారితో క్రమసంహారముచేసిరి. నామగ్రామముల రయితులచేరి తమ పంటకాల్య తూముయొక్క మూతిని గుర్తుచేసి బిగించుటవలన నీరు చిరకాలములకు సరిగా నందుటలేదని తెలిసిరి. దీనిని విచారించుచు హానరేబుల్ మొదటి గారు సెలవిచ్చిరి. మండలములవై వారమువారు చాల దని వారితో కొందరు చెప్పుకొనిరి. గ్రామములములలో నీటి పంపకము ఏర్పాటు తమవైపు వెట్టుకొని, తమకుకావలసిన పరిమాణపు తూములు తాము నిర్మించుకొని, పంచాయతీల సాహసమునకు తా మేకీభవించురా యని వారిని హానరేబుల్ మొదటి గారుగారిది. ఒక్కొక్క గ్రామమునకుయిన పక్షమున నట్టియేకీభావము అంగీకారము సాధ్యమగును కాని, తాము చెప్పిన పంట కాల్య క్రింద నాలుగు గ్రామములుండుటవలన నది కలహములకు హేతువునని వారు బయలు చెప్పిరి. అయినను తూముకు మొదటనున్న కయివారమును మరల వెట్టియేడెల నాలుగు గ్రామములవారి కొక్కదానికి వచ్చి, ఏకాభిప్రాయము లగుట సాధ్యమగునని వారనిరి. గత సంవత్సరమున నిర్మితమైన హానరేబుల్ తూము తమకే యేమి తీసి చేసినది కొందరు చెప్పిరి. వేళకు, భట్లపాలెం కుదుపురు రయితులు తమకు అడ్డగట్టు నిచ్చుచుండినదియు తమ మొరక భూములు దానివలననే సాగుబడి యగుచుండెనని దానిని తీసి చేయుట తగదని వారు విన్నవించిరి. హానరేబుల్ మొదటి గారు, ఫీఫు ఇంజనీరుగారు దీనినిగురించి దర్యాప్తు చేతునని వాగ్దత్తముచేసిరి. మురుగునీటి సమస్యలములలో గల లోపములచేత తమపంటలు ముగిసినపు యన్నకు క్రిందిగ్రామములవారు నీటింక, పిల్లంక, నామాడివారిపాలెం రయితులు 14-తేదీ యొద్దమున తెలియజేసి దీనినిగురించి తాము చిర కాలమునుండి అట్టి పంపుకొనుచున్నామని. 1885 సంవత్సరమున తమకేయబడిన పంటకాల్య క్రింద సాగు బడి యగుచుండెన 600 యకరములభూమి యిప్పటి తూరల మూలమున పని జరుగుటలేదని పల్లెసాలెము రయితులు చెప్పుకొనగా, ఆయకట్టు నిర్ణయపు లెక్కలలో కొంచెముపొరబాటు జరుగుటవలన నది సాధ్యముకాకున్నదని. దీనినిగురించి విచారణ చేయించుచు హానరేబుల్ మొదటి గారు సెలవిచ్చిరి. పిమ్మట కోరంగి అయిలండు గ్రామములకు నీటికొరతలు చేయుటగాను మొదట కట్టబడు నిర్మించబడిన స్థలమును పరీక్షించిరి.

ఇది. ఈస్థలము నీరుసంక్రమణార్థమున ఇరిగేషన్ యివ్వవలెనని జనరలుగారుకూడ పరీక్షించిరి. రయితులకు భూస్వాములకు తాల్పేత్రగ్రామమునం దీ దినము 11½ గంటలకు చూడుటకు కార్యక్రమమున వివరింపబడి యుండుటవలన చాల మంది యచట సమావేశమైరి. తాల్పేత్ర వచ్చు వరకు రమారమి 1 గంటల యగుటవలన, కోరంగియేజిల్లాసాగు శేఖ యగుటవలనను, తిక్కర గ మంజేలూపును చేర వున్నయెడల పడవలు బురదలో తగులుకొనునని తాల్పేత్రలో నిలువకుండ వెట్టిపోయిరి. ఇది రయితుల కుతస్నహాసంకరమునను తగిన కారణము లేకపోలేదు. సాయంకాల మయిన 8 గంటలకు జగన్నాధగిరి చేరి వెంటనే మోటారుబండ్ల మీద గొర్రెపూడివద్ద తుల్యభాగ మురుగుకాల్యము, ఆక్విడక్టును చూచి, జమిందార్ గ్రామములోని దయిన కలసాక పంటకాల్యము పరీక్షించిరి. 6½ గంటలకు జగన్నాధగిరి. తిరిగివచ్చు వరకు రామచంద్రపురము తాలూకా తహశీలుదారుగారు, కాకినాడ తాలూకా గ్రామములరయితు లనేకు లచట చేరి యుండిరి. వారందరు యథాప్రకారము నాలుగంగళ్లముల తూరలు చాలవని, వానివలన సరిగా పనిజరగదని, నీటియెడదని తాము చాలగ ననుభవించుచున్నామని మురుగుకాల్యమీద నుండి చొచ్చెల్లకు వీలయినచోట్ల నడ్డుము చెప్పకుండ సెలవీకు వలసినదని చెప్పుకొని యనేకులు స్వయముగను మహాజనులు గను అప్పటియొక్కోరి శేఖంగ్రామమున గొప్పకత్తమును కట్టించిన శ్రీమతి పాతూరుబుల్లి వెంకయ్యగారుకూడ జగన్నాధగిరి వచ్చిన అట్టి వాళలలో వెక్కరు. ఆమెకలె ఫెరెస్టుతో నిర్భయముగ తమకష్టములను చెప్పుకొని మగరయితు నొక్కనినైన నేనడచుచుండలేదు. మండలముల పద్ధతియొక్క లాభము అనుభవము అధికారులకును రయితులకును యేడై క్రిందట లిన్న గాతేదనియు, అప్పటి యేర్పాటులపాయింపుల లోని లోపములములమున నిప్పటిగోలకు కారణముయినదనియు, ఇప్పుడు మరల వినియోగింపబడియున్న అప్పీసగ్ల చేత నాయుంటు తనిఖీ చేయించి హెచ్చుకట్టలను తగవులను పరిష్కరించిన యెడల అట్టిలకు మనవులకు అవసరమందదని కొందరు రయితులు చెప్పిరి. ఇట్టి తనిఖీవ్రాత యెడలై కొకసారి జరిగించుచుండవలసినదిమరికొంద రనిరి. రయితులు చెప్పినవానినన్నిటికి పరిహారమును కలెక్టరుగారు, యగ్జిక్యూటివు యంజనీరుగారు కల్పించుచు చెప్పినవెనుక రయితులు స్వగ్రామముల కరిగిరి. అధికారివర్గము రాత్రి 10 గంటలకు వెల్లచేరెను.

తాపేళ్ళరము జూలై 16:- గోరంగియిలగు మొదటి గారి ముదయమున తమ యువచర అధికారివర్గముతో వెల్లనుండి బయలుదేరి రామచంద్రపురము వంశేడగర్లకు వచ్చువరకు రెండుమోటారుబండ్లు సిద్ధముగనుండెను. వానివై వెక్కి రామచంద్రపురము వెద్దాపురము రోడ్డుమీదుగ విక్రమోజువర కేగి నడుచు దారిలో పంటకాల్యము మురుగుకాల్యముల వెదకాల్యముల పరీక్షించుచు పడవపూడిలావువరకు 10 గంటలకువచ్చి అచ్చట వాంపడవలు సిద్ధముగనున్నందున వానివై వెక్కి 2 గంటలకు తాపేళ్ళరము చేరిరి. తాపేళ్ళరము లావువరకు వినియోగియాలాకావారు చేయించిపండిలో రమారమి చేయి మంది రైతులుచేరి తమకష్టములను చెప్పుకొనుటకు సునిర్భరైరి. హానరేబుల్ కవున్సిలు మొదటి గారి ప్రక్కను, కలెక్టరు, ఫీఫు యంజనీరు, నూపరింబెండింగు ఇంజనీరు, యగ్జిక్యూటివు యంజనీరు, కబుడిబజలు ఆఫీసరు, వెద్దాపురము డిప్యూటీ కలెక్టరు, రామచంద్రపురము తాలూకా తహశీలుదారు, మోచల్ల రామచంద్రరావు పంతులుగారు, పోలవరము జమిందారుగారు నుండిరి. అంతట ననేక గ్రామముల రైతులు తమ మొట్టలనే కరువువెట్టవారంబొందిరి. నీటికొరతలు చాలదని, డిబ్బునీయకుండ నీరుదొంగదని, కాలువలు సరిగాలేనని, నీటి పంపకములో లోపము లున్నవని, వ్యవసాయమునకు బాధకములు హెచ్చుచున్నవని కలవిధములైతులు విన్నవించిరి. ఇట్లు రెండుగంటలసేపు జరిగెను. అంతట నధికారివర్గము మరల మోటారుబండ్ల వెక్కి మండపేట ఆలమారుగోడ్డువై నొకసమూహముచేసివచ్చి 18వ తేదీ సాయంకాలమున ఆలమారు నుండి మండపేటవరకు వీరు కాలవలనమాతురని పర్యటన కార్యక్రమమునుచుండెను. ఆచటిసాయంకాలము వారు ఆలమారుచేరునప్పటి కాలస్యముగుటవలనను, గన్నము కురియుచుండుటవలన నది సాధ్యముకాదయ్యెను. సంచార సమావేశము వారు 6½ గంటలకు మరల పండిరివద్ద చేరునప్పటికి రైతులు వారికొర కచట చేరియుండిరి.

సర్వ హక్కులను స్వాధీనముచేసి దొరవారి సంచారము రైతులతో లిక్కిరినీటిస్థలములలో రైతులకుగలకష్టములనువా

రించుటకుదొరతనమువారాతులై యున్నారనియు, గోదావరి నదిలోనీటినివృద్ధిచేయుట దొరతనమువారిసాధ్యముకాదనియు వెదకాల్యములలోని పంటకాల్యములను ఎక్కువనీటిని కడలుట దానివై వాధారముయి యున్నదనియు, 4 అంగుళముల తూములవలన రయితులకు తృప్తిగా పనిజరగకున్నచక్షుమున, ఒక తూముక్రింది ఆయకట్టును వృద్ధిచేసికొనుటకు సమీపపురయితు లిష్టపడినయెడల వారికి వెదకయివారముగల తూరనుండి నీ, డిబ్బియు వా రిప్పీతురనియు సెలవిచ్చిరి. ఆయకట్టును కట్టి తూరయొక్క పరిమాణము నిర్ణయింపబడెను గాన, ఆయకట్టు వృద్ధికాకుండ తూరయొక్క కయివారము వృద్ధిచేయబడలేర దనియు, ఒకపంటకాల్యమునట్టి సాగుబడియగు గ్రామము యొక్కగాని గ్రామమునూపంటల యొక్కగాని యావస్థుండి రయితులు సమ్మతించి ఆకాలనీటిని తాముకుమగొనుటకు బాధ్యులయి వారి యిష్టమునచ్చిన్న తూరలుచేసికొనుచు నర్దుబాటు చేసికొందురే, హానరేబుల్ మోచల్ల రామచంద్ర రావుగారు కేరవువదలచిన ప్రకారము నీటిపంపకము అధికారమును రయితులకిచ్చుమరి దొరగారు సెలవిచ్చిరి. అప్పుడు తమవద్ద దాఖలుచేయబడిన అట్టిలన్నిటినిగురించి విచారణచేయించుచుని. 120 అట్టిలు దాఖలుయిన్న లెక్క చేయబడెను. దొర వారు చెప్పినదానిని రామచంద్రపురము తాలూకా తహశీలు దారుగారు తెనుగున రయితులకు తెలియజెప్పిరి. పిమ్మట రయితులు తహగ్రామములకు బోయిరి. అమెక గోదావరిజిల్లా సంఘము మొదటిగో కొంతసంవత్సరముల పాపముయిన ప్రసంగము జరిగెను. జిల్లాసంఘమువారి పక్షమున మ॥ బిజుకూరి శేషగిరి గావు పంతులుగారు సంఘముగ విషయములను విన్నవించిరి. ఇచ్చిన తూములసంఖ్య వారిపరిమాణము వానిని చేసిన స్థలములనుపట్టి రయితులకు బాధకముగనున్నదనియు, నిరాటంకముగ నీటి నీరుగలవనితలచి తూరలుచేసి యచట వంతుల నేర్పరుచుటవలన గోల యొక్కవచ్చుచున్నదని తెలిపి దానికి నిదర్శనములను చూపించిరి. వాని నధికారులు వ్రాసికొనిరి. పిమ్మట శేషగిరి గావుగారితో సర్వ వ్యవస్థదొరవారు రహస్యముగ వ్యవసాయసంబంధ విషయములను కొంతసేపు ముచ్చటించిరి. సంచారసమావేశమువారు రాత్రి తొమ్మిదిగంటలకు తాపేళ్ళరమునుండి భవశేఖరమునకేగిరి — ఒకవిశేషము.

గవర్నరుగారి పర్యటనము.

కలెక్టరుగారి తోటవిందు.

శత్రువు, జూలై 17:- సాయంకాలము చిత్తూరు జిల్లా కలెక్టరు ఎచ్. ఎల్. బ్రెయిన్సుడ్ గారు కలెక్టరుమే తమ శ్రీ గవర్నరుగారిని గౌరవించు నిమిత్త మొక తోట విందు గావించిరి. ఆ మండలమునందలి ప్రముఖులగు సుదోర్గులలును తదితరులును గూడ నాహ్వానింపబడిరి. జమిందారులందఱు వాహనములై స గౌరవము గ నా దరింపించిరి. కాళవాన్తి రాజాగారును, పుంగనూరు బంగారుపాలి యము జమిందారులును, గో॥ పి. రామా రామణంగారునూ, పుంగనూరు కుమార రాజులును, తిరుపతి కపాంతు గారును, భార్యాసమేతము పి. సి. దత్తుగారును విచ్చేసిరి. ముందువాడు వానకురియట వలన తోట కడుమనోహరముగ నుండెను. ఆ నాడు వాతావరణము తోటవిందున కెంతయు ననుకూలముగ నుండెను. బ్రెయిన్సుడ్ గారు ప్రముఖులగు నతిథుల కనేకులకు శ్రీ వారి తో సమావేశము కలిగించిరి; శ్రీ వెంట్రుండు ప్రభువుగారు కొంచెకొంచెము సేపు ముచ్చటించిరి. పుంగనూరు జమిందారిలులకు ప్రత్యేకపుష్టలమేర్పాటు చేయబడెను. బ్రెయిన్సుడ్ దొరసానిగారు జమిందారిలులకు శ్రీవారితోడి పంచమునుకలిగించి, మదనపల్లి పోలీసు డిప్యూటీమాడరింబెండెంటు ఎస్. రామానజయ్యంగారిభార్య భాషాపరిర్రువరాలుగ జమిందారిలులకు తోడు పడెను. తోటలో నతిథుల కుపహారము లోపసంకల్పడెను. వేలూరు పోలీసు బ్యాండువారు గౌరవ విసోదము గావించిరి. శ్రీబ్రెయిన్సుడ్ దంపతులు తమయెడ చూపిన యాదరమునకును శ్రీవారిని తాముసందర్శించి సంభాషించుట కరకాశము కలిగించి, సందునకును మోదవా తిరుగుమిగుల సంతసించిరి. మొత్తము మోద తోటవిందు జయప్రదముగ సమాప్తమయ్యెను.

మదన పల్లికి ప్రయాణము.

కడచిన రాత్రి జిల్లాజడ్డి క్రిడత్తుగారు భార్యాసమేతము గావించిన విందారగించి నేడు తెల్లవారి శ్రీ వెంట్రుండు ప్రభువుగారు సపరివారముగ మదనపల్లికి వెళ్లు నిమిత్తము పల్లెనేరికి మోటారుబండిలో బ్రెయిన్సుడ్ గారు, నేటి సాయంకాలము మదనపల్లి చేరుదురు.

శ్రీవారు నేటివిధ్యాప్తము పల్లెనేరియందలి కలెక్టరు బంగళాలోనికి భోజనముచేసి, పుంగనూరు జమిందారు గారితో తేముకు నీళ్లు పుచ్చుకొనుచు. బ్రెయిన్సుడ్ గారును జిల్లా పోలీసు నూపరింబెండెంటు అక్కిన్నెరుగారును శ్రీవారితో కూడ మదనపల్లికి వెళ్లుచురు.

ఆంధ్రులకు కావలసినది ఆంధ్రజాతీయ కలాశాల.

సంపాదకము.

ఏమిందోయి ఎడిటరుగారు, ఈసంవత్సరము రాత్రి సమయం సంతకము. రాత్రి సమయము సార్థకమైనది. స్కూలు పైను పరీక్షా ఫలితములు మీరు చూడారు. మీ చేపరునిండా వాకారు అందరికి నిండా అగ్రహముగల్గింది. యూనివర్సిటీ కళాశాల చూపించినది. నేటికి మదరాసు యూనివర్సిటీయే యూనివర్సిటీ యని యనుపించుకొన్నది. ఎందరు విద్యార్థులు పంచాంగములవలె ముక్కులు బుక్కుల చంకలలో బెట్టుకొని ఎక్కేరైలువకు, దిగేరైలువకు దండముబెట్టుచు నాశాస్త్రజేతరుల శిక్షణనిగ్రుతులను పరీక్షించుచు తుద కాలాశాలాధిపతుల దయకు ప్రార్థనగాక స్వస్థులములకు వచ్చుచున్నార!

పాఠశాలముల పాఠాగారక నే చెప్పేటలహా విసంధి. స్వతంత్ర ప్రజీవనోపాధి సంపాదించుకొండి. మీ పంచాంగముల నొక మూలనుంచండి. మీ మాతృజేతమనైపు చూడండి. స్వతంత్ర ప్రజీవనోపాధికి తగిన కలాశాలకు పశుగత్తండి. మన దేశము నందు లేకపోలేదు. ఉన్నది ఒకటి.

అంగ్ల కవచముచున్నది. బందరుపురముకుదు, రికి ఎకరముల వైశాల్యముగల కలాశాల, ఆహా! ఏమి! ఎట్లున్నది. ఆసింహవ్యాధిమూలక విద్యార్థులను బురుజులు, ఆవిశంక వాటము, ఆధవనము ఆకర్షాగారము ఆసకోపరము ఆయుపాధ్యాయుల భరణము, ఆవిద్యార్థి భరణము, ఆయువ్యాధి భరణము, అచ్చముగ ప్రాచీన విశ్వవిద్యాలయములకు నున్నది.

ఎం. ఏ. బి. యల్, ఆ కృతార్థులై తన యావజ్జీవమును భరణము యికలాశాలకు ధారవోయుచు నుచితముగ ఈ కోవల్లి హనుమంతరావుగారు ప్రభుమోహధ్యాయులుగా నుండిరి. ప్రాయశఃపల్ల నే యిక్కడ విద్యార్థుల విషయక భేదములకు గానానా సజనముండదు. ఎం. ఏ. అనన్యలోకృతార్థులై వ్యవస్థితమునకు యావజ్జీవ సభికులైన కోస సీతారామా రావుగారున్నా. బి. ఏ. ఆ కృతార్థులై యావజ్జీవ సభికులైన బిల్లిగెగ్రేసిజానరావుగారున్నా. కలాశాల యావరణము లోనే విద్యార్థి భరణమువద్దనే కాపురముండి తుట్టుణము విద్యార్థుల యోగక్షేమము లరయుచు నయధయణులతో విద్యార్థులను వృద్ధిలోనికి దెచ్చుచున్నాడు. మెకానికల్ ఇంజనీరు గారు గూడ ఆవరణములోనే యున్నాడు.

మెకానికల్ ఇంజనీరు, సీవిల్ ఇంజనీరు, మైపురైటింగు, మ్యాథ్మెంసు, బుక్కుప్రెస్సింగు, కమర్షియల్ కరస్పాండెన్సు, చిత్రలేఖనము మొదలగు సంశయాలన్ని నేర్పుదురు. రేపిమాసో వ్యవసాయశాఖ తెరువనై యున్నాడు. జాతీయ విద్యార్థులమీద విద్యనేర్పుదురు. ప్రతిదినము మొదట అరగంట ప్రార్థన సలుపుదురు. పండుగదినములు, కేరలము కలపుదినములవలె గాక యావర్యదినములకు తగుసట్లు యుత్సవములు విద్యార్థులచేయుదురు. కలాశాలకు సంబంధించి వాదానవాదసభ యొకటియు భక్తిసమాజ మొకటియు విద్యార్థులవలన నెలకొల్పబడినవి.

కలాశాలకు పరిపాలకసభ్యులెట్టివారు? న్యాయవారు, పత్రికాధిపతులు, స్వార్థత్యాగులు మొదలగు మహానీయులచే పరిపాలింపబడుచున్నది. ఆ భోగరాజు పట్టాభిషిక్తారామయ్య, ఆ ముట్టురి కృష్ణారావుగారును పశుచున్న శ్రమ యంతయంతని వ్రాయగలనా?

జీతములా? స్వల్పములు. ఫలితములా? అధికములు. విద్యార్థి నిగ్రుతులనుబట్టి నియమితజీతములకు తగ్గియుండును. విద్యార్థి భరణమునకు నెలకు రు. 10-8-0 దీసికొనెదరు. భోజనమునకు, చాకలి, మంగలి ఖర్చులకు, గదియద్దె, దీపమునకు, వైద్యమునకు కలిసియే మైమొత్తము. సగము ప్రతి నెల మొదటి తేదినకుండుగ నియ్యకలెను. మిగతలెక్క మాసాంతమున నియ్యకలెను. సహోపరములోనికి కృష్ణాదకమువచ్చును స్వయముగ వంటచేసికొను బీదబాలురకు ఫలము చూపబడును. సామగ్రి యంతయు వారు తెచ్చుకొనవలెను.

ఈకలాశాల ప్రతివాని సహాయమున కెదురుజూచుచున్నది. పత్రికాధిపతులు తమ పత్రికలచేతను, గ్రంథకర్తలు తమ గ్రంథములచేతను, భరణకుడు తమ భర్తములచేతను, అభిమానులు తమ బాలరను కలాశాలకు ఐంపియు వృద్ధిలోనికి దెండి. ఎన్నటికైనా స్వతంత్రప్రజీవనోపాధికలుగజేయువిద్యయే విద్య. అట్టివిద్య నొసంగు కలాశాలలే కలాశాలు.

వడను, కమ్మరము ఇదివరకే చెప్పించుండిరి. ఇంకను కొన్ని మాతనశాస్త్రములను నేర్పవలెనని యున్నది. భరణము లేని కారణముచే ఊరకుండలసి వచ్చినది. అందుకొరకే మీదను కెడుగు జూచుచున్నది. పాశ్చాత్యపద్ధతుల మీదను, జాతీయపద్ధతులమీదను, న్యాయసంఘము లేర్పరుపబడినది. దసరా దినములలో కలాశాలవిద్యార్థులు తమ న్యాయము విద్యనైపుణ్యమునుచూపుదురు. నవీనాంధ్ర సేరుల బలాబలములను పరీక్షించి యాదినములలో నున్నపతకము లిత్తురు. చిత్రలేఖనము శ్రద్ధగ నేర్పరుపబడుచున్నది. విద్యార్థులు వెక్కుమంది పరీక్షలలో కృతార్థులగుచుండిరి.

ఖర్చు ఎక్కువ, జను తక్కువ; ఆంధ్రజేతముగల నాటక సహజము, చిత్రనిచిత్రములు చూపు ప్రదర్శనలు ఈ కొఱంత దీర్చుదురు గాక!

కలాశాల సంవత్సరార్థములకు జగత్విఖ్యాతి పురుషులకు మహాసభావులు వచ్చిరి; వచ్చుచున్నారు; రాగలరు. వేద విధముగ వారి దర్శకమున కబ్బుట దుర్లభము. జాతీయ పద్ధతులమీద విద్యనేర్పు కలాశాలయందు వారికిల యభిమానమును సోదరభావమును వెల్లడించుటకే గదా వారు వచ్చుట.

దేశమును వృద్ధిలోనికి దేవలెనని కంకణము గట్టుకొన్న పితృకాపురాధిశ్వరుండు ఇంత దశకును జేకాభివృద్ధికి వీలగునందగు యీ కలాశాలాధిపతికి ఏల భరణసహాయము చేయక యూరకుండెనో యూహింప జాలకుంటిని. గవర్నర్లచేతన, ప్రాజెక్టు న్యాయమూర్తుల చేతను, ఆసి సెంటు, కలెక్షనీ దేవి మొదలగు ప్రీతర్షింబుల చేతను నామోదించబడి యీ కలాశాల యింకను శ్రీరాజావారి దశకు నోచుకొనలేదు. కనుకొనవలయును.

విశ్వవిద్యాలయముల నిగ్రుతులు దినదినమునకు మారుచున్నది. రాజరాజు సవరంధ్రములు విగించుచుండిరి. తొల్లి పశుయాగము చేయుట వియుంటిమిగాని నర యాగమును గూర్చి వియుండలేదు. నేటికివిలువయే గాక మాచుటగూడ దలసిందిచ్చింది. ఆజ్ఞాపకుల మనబాలరకు ఏమిలేదును, తల్లిదండ్రులు అత్తమామలు తమవృద్ధయములను నల్లకల్లోలము జేసికొనక జాతీయవిద్య నవలంబించ చేయును.

The Fascinating Perfume OTTO DILBAHAR (REGD)

అందరి మనస్సును రమించజేయు

ఆటో దిల్ బహారు

మనోరమ్యముగాను కొంతకాలమునునట్టి ఆపూర్వవాసనమును కలదు. ఆలోకహార సారాయి మొదలగువాటియొక్క సంబంధము బొత్తుగాలేదు. చేతిగుడ్డలోగాని చొక్కాను నైనగాని 2-3 చుక్కలు వీడిచివంటల ఒక నందనననా మధ్యలోనుంటే యెంత నుఖయున వాసనను అతభవించ వచ్చునో అంతతమభవించును. ఇతర వాసనలు యేనేయుండినా యీ ఆటోదిల్ బహారు యొక్కవాసన ప్రాధాన్యముగా నిలుచును. ఈవసమే ఒకబుడ్డికి చూపించువును.

- నెల 1/2 డ్రాము 1-కి రూ. 0-8-0
- ,, 1 డ్రాము 1-కి ,, 0-12-0
- ,, 1/2 అవున్సు 1-కి ,, 2-0-0

ఒట్టోదిల్బహారు సుగంధకార్డు ఒకటికి నెల 0-1-0.

వీటినితీయునప్పుడు ఒట్టోదిల్బహారు పేరును పరీక్షించి తీసుకలెను. ఈసుగంధ ద్రవ్యములు ప్రతి మహావంశు గొప్పగొప్ప పేరుగల మహాములలో దొరకును. అట్లు దొరకనియెడల సోల్ ఏజెంట్లు సోల్ ఏజెంట్లు :- ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్ అన్ కెమికల్ కంపెనీ, నెం 15ని జూమాయపేరు, బొంబాయి. మద్రాసు ఏజెంట్ :- మేనాతా పునఃప్రతిష్ఠ మూర్తి, నెం 29, చైనబజార్ రోడ్, పూలగడిసెనూసం, మద్రాసు.

నల్లులను దోమలను నశింపజేయునది కాటోల్ పాడరు.

నల్లులు, చీమలు, ఈగలు, చిమ్మటలు మున్నగు క్రిములబుట్టించు పురుగులను నశింపజేయును. టీక 1-కి అ. 0-5-0.

కాటోలు వత్తులు

దోమలను, ఈగలను నశింపజేయును పారదోలును.

240 కణ్ణులుగల పెట్టె 1-కి అ. 12

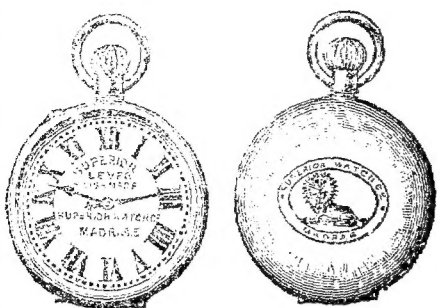
మీ ఆహారక దార్ధములకు చీమలు, పడకటిండ్లముందు నల్లులును, దోమలును, పుస్తక పేటికలను చిరుటలనుండి కాపాడును.

ప్లేగు, టైఫాయిడ్ మలేరియాలోగములు రాకుండ కాటోలు నిన్ను కాపాడుచుండును. ఒకసారి ప్రయత్నించినవారు అదిలేక నిమిషమైన నుండనేరరు. అనేకవస్తు ప్రదర్శనములయందు అనేకబంగారు పతకములను గొప్ప బహుమానములను పొందినవి. అజమి అల్లదు కంపెనీ, ఒసాక, జపాన్ వారిచే తయారుచేయబడినది.

సోలు ఏజెంట్లు :- టి. హర అందుకో, చైనాబజారు రోడ్డు, మదరాసు.

నూపిరియరు లీవరు జ్యూవెలు (రిజిస్టరు) వాచ్

5 సం॥ ల గ్యారంటీగలది. చక్కనిగొలుసుతో (3-0-0) మూడురూపాయలు పోస్టేజీ 0-4-0.

మూడు

రెండు

మే మిదివరకు రెండుతరహా స్విచ్జర్లాండునుండి తక్కువ నెలలో వైగడియారమును రప్పించి యందఱకు తృప్తికరముగా పంపుచుండఁగది యందఱుజ్ఞానము. ఈ ఘోరయుద్ధసమయము నకు, భవ్యప్రయాగలకు వెనుదీయక మునుపటికన్న మేలి మిగ నుండవలయునను తలంపుతో వైచిత్రమున నుండుమాదిరి గడియారములను ఈ మాడవత్సారి రప్పించితిమి. దీనిచే మాకు వట్టుబడిభర్తులు అధికముగ తగిలినను లీదసాదలును కొని యానం దింతురను నుద్దేశముతో నడవెలకే యిచ్చెదము. మునుపటి గడియారము రఫ్తమున మెంలు. ఇప్పుటిది గిల్లుమున మెంలు. ఇటుల దానికి దీనికి భేదము విశేషముగ నుండును. దీనికి దానికి సంబంధించినయెడ భేదములు తెలియును. ఇందు మాకంపెనీపేరు ఎర్రనిసిరాతో రైలుమీద నుండును. సింహము గుఱుతుతో మాపేరు గడియారము వెనుకముఖంలో చెక్కబడియుండును. ఇదియే మాకు రిజిస్టరు ప్రేమముగా. దీని పనిచానితన మపూర్వము చక్రవార్తముల కెంపు లనుర్పియుండును. డబ్బుప్రూఫ్ అను గ్లాసు దూముండును. దీనిచే గడియారమున చుట్టు మొదలైనవి చేరవు. వేయే! ఒకటితెప్పించిచూడుడు. ఈ గడియారము నుంచి వెట్టెమీద మాకంపెనీపేరు గడియారముపేరు గిల్లు అక్షరములతో నుండును. వెట్టెమీద లోతట్టున గ్యారంటీ వ్రాసఁబడియుండును. చక్కనిగొలుసుతో వెల రూ. 3-0-0 పోస్టేజీ 4 అణాలు.

ఇండియన్ మెయిల్ లీవరు రిజిస్టరు గడియారము

5 సం॥ ల గ్యారంటీగలది. చక్కనిగొలుసుతో వెల 3 రూపాయలు. పోస్టేజీ 4 అణాలు.

ఇది మాకొత్తై సిద్ధముపడెడిదిగాన నెవరికదనుండదు. లీదసాదలును గొనదు నియమ రిజిస్టరునందలిమి. వెలస్వల్పమైనను ఫలమధికమని యనుభవమున తెలియును. దీనికి వెనుకముఖమైన ముద్రామార్పు చెక్కబడియుండును. ఇది మాసాంతి గడియారములకు తప్ప చేరగినదండ. కాన మాగడియారములను గొనవారు మార్పును జూచి తీరవలెను. ఇది దృఢతరమైన సామానులచే జేయబడి, డబ్బుప్రూఫ్ అను గ్లాసు దూము కట్టెయిండుటచే, చాలకాలము నిలువక తృప్తికరముగ వుండేమును. పరుగెత్తి నను, జారిపడినను, గుట్టుపుస్కారిచేసినను కొన్ని గడియారములవలె ఆగదు. సుదృఢకాల చూడ చూపుచుండును. మే మారకకర్మించుటచే ఫలమేమి! ఒకగడియారమును దీని పరిమీరిన సర్వాసత్వములు తెలియును. గడియారము వెట్టెపై 'ఇండియన్ మెయిల్' అను పేరుండును. వెట్టెలోపల గ్యారంటీపత్ర ములికించియుండును.

- ఇండియన్ మెయిల్ లీవరు గడియారము (గ్లాసుదూముగలది) గొలుసుతో 3-0-0
  - ఈ గడియారములను మావద్దవోరకును.
  - ఇంగ్లీషు మెయిల్ లీవరు గడియారము (దీనికి గ్లాసుదూములేదు) గొలుసుతో 2-8-0
  - రంగు మెయిల్ లీవరు గడియారము (దీనికి గ్లాసుదూములేదు) గొలుసుతో 2-8-0
- మాదిరు సమా! నూపిరియరు వాచి కంపెనీ, పోస్టుబాక్ నెం 167, మదరాస్.

వనోపధి సార్వాపరితా

ఇది వనోపధి సార్వాపరితా సర్వవ్యాధిలను నురియు సకల చర్మరోగములను బాగుజేయును. కీళ్ళపోట్లు, సాతవాయోవుపోట్లు రుషట్టు, రక్తవిశోషమువలన గలిగిన అన్ని రోగములను దీనివలన నయమగును. ఇదిచర్మమునకు కాంతినిగలిగించును. నాడికంతు తులకు పుట్టిగలిగించును. పుట్టుకును ఉద్దిపఱుచి పుద్దిచేయును. దీనివలన శరీరమునకు బలము, ఆరోగ్యముకలుగును. ఒక సీసానుండును వాడిని తోడిచే శరీరములో నెలవిధమైన మార్పు గనుపించును. రెండు సీసాలు వాడిన తొడగ శరీరము బాగువడును. సీసా వెల రూ. 1-4-0. కుమ్ముకుండును:—ఇది చర్మమునుపుర్తిగా బాగుచేసి రోగమును కుదుర్చును. భారతమధువల్లి (తొగు బతు మందు) వాగవల్లితైలము వైఖాతకు మందు. ఈ రెండుకలిసి నెలరోజులకు సరిపోవుమందు 5-0-0.

డాక్టరు డి. బి సావంత్, ౧౪౪. ఫననవాడి, నం. ౨. బొంబాయి. Dr. D. B. SAVANT, No. 144 Fanaswadi, No. 2, Bombay

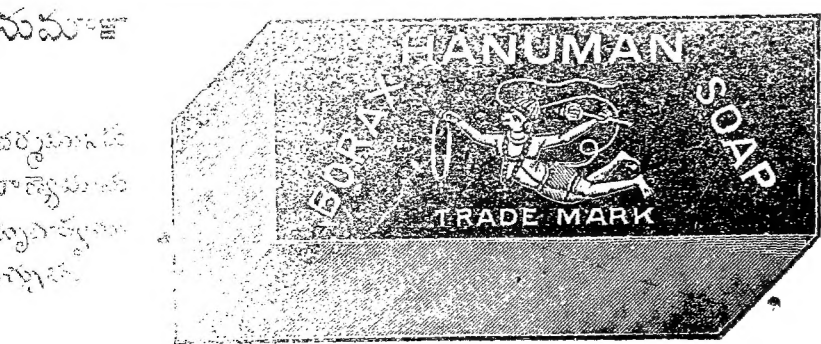
రంగులేదు. వాసనలేదు

తెల్లని నూనె

గేలను 1-కి లేక 8 1/2 రతులు రు. 2.

పేకింగు ప్రత్యేకము.

ఆర్. డి. మోడి అండ్ కో, నగజేవి స్ట్రీటు, బొంబాయి.

ఎస్. రంగనాథం సెట్టి అండు బ్రదర్సు, మదరాసు.

బోరక్సునబ్బు ముఖమును యీసబ్బుతో ప్రతి దినము శుభ్రము చేయుచుండిన సౌందర్యము తప్పక కలుగజేయును.

Bhids & Sons, Sangli (Bombay)

Manufacturers of Improved Ground Nut Decorticator or opener వేరుశనగలను బలుచు

నూతనాభివృద్ధినొందినయంత్రము

ఈ యంత్రము, వేరుశనగ కాయను, వాటిలోని పప్పునలగకుండగా బలుచుటకును, కాయలు బ్రదలుచేసి పప్పులను తీయుటకును ప్రత్యేకముగ నిర్మించబడినది. మా యంత్రము యితరకంపెనీల యంత్రముల కన్న నాణ్యమైనది. మదరాసు రాజధానిలో ఎన్ని చోట్లనో మాయంత్రములు వాడుకలో నున్నవి. కావలసినవారు కేటలాగుకొరకు వ్రాసికొనుడు.

భైదే అండు సన్ను

సాంగ్లి, బొంబాయి.

ఉచితము

అయురాలోగై శిక్ష్యకములం బొందు మార్గమును చూపుగంధము. దీనిలో ఆపూర్వమైన 20 వైద్య విషయములున్నవి, కోరికచాకి ధనగాని పోస్తేజిగాని లేక ఉచితముగా పంపబడును.

రాజవైద్య నారాయణాచార్య కేశవజీ.

20 చీమబజార్, మద్రాసు.

నూతన రోమన్ మార్గము. మహారాజా సోప్.

ఒక తూరి ఉపయోగించున పున రేపామంబరి యెల్లాగ మున యెండు రోమమును చెడుపులేక కుద్దను గాని సర్వము యొక్క శుభ్రత మైన రంగును కాంతిని పో గొట్టకనే వేతిసియసోప్ ఇది ఒకటి. వెల 2 బిల్లన్లు వెట్టె 1కి 1-0-0 వి.సి. ఖర్చు 4 అ ఆర్. వి. పండిట్ అండుకంపెనీ, 5, బుదవపేటి, మద్రాసు.

నూతనముగా వచ్చి యున్నది. బిట్ ఆల్ వాచ్

ప్రసిద్ధమైన యింజన్ మార్కుగలది. వేరుపొంది నితరులపనితో చేయబడినది తలచియుననే దీగముకూడ వున్నది బహుకుండకమైనది. మిగుల కేష్టమైనది. దానికారణముచేతనే యే బహుమానములేదు. భూమానముల కన్నా గడియారముయొక్క పనిని గూడి సంతోషించండి.

సుందరమైన వాచిగొలుసు లేక సుందరమైన వాచివెట్టెసమేతము వెల రు. 2-12-0 మాత్రమే. బి. ఆర్. వెంకటరమణ అండు కంపెనీ, నెం. 1, కోవ్ వెంకటాచలయ్యర్ సందు, మదరాసు.

కుంకుమపువ్వు

సృష్టమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మావద్ద దొరకును. కొనువారు సూర్యమూర్తును గమనింపుడు. కరస్పాండెన్సు మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

ఎస్. నారాయణ అండు కంపెనీ, 21, హమ్మింగ్విడ్, బొంబాయి.